
Diari Oficial

---

del

Consell General

Núm. 17/2019 -54 pàgines

Sessió ordinària del dia 28 de novembre del 2019

El dia 28 de novembre del 2019, dijous, es reuneix a la Casa de la Vall, (nou hemicycle), el M. I. Consell General, en sessió ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm. 84/2019, que és el següent:

1- Elecció d'un membre de la Comissió Permanent per cobrir la vacant produïda entre els electes en col·legi parroquial.

2- Nomenament d'un membre suplent de la delegació del Consell General davant de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa.

3- Informe anyal del Raonador del Ciutadà corresponent a l'any 2018.

4- Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de llei de modificació de la llei qualificada del règim electoral i del referèndum.

5- Examen i votació de la Moció demanant a Govern que encarregui als consells d'administració d'Andorra Telecom i FEDA l'estudi de l'impacte econòmic per reduir substancialment les tarifes d'electricitat amb menor potència i els paquets bàsics de telefonia i comunicacions i que acordi la seva rebaixa amb efecte d'1 de gener del 2020, presentada pels M. I. Srs. Pere López Agràs, Susanna Vela Palomares i Carles Sánchez Rodríguez, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

6- Examen i votació del Projecte de llei de modificació de la llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.

7- Examen i votació de l'esmena a la totalitat presentada pel M. I. Sr. Pere López Agràs, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, al Projecte de llei de mesures urgents en matèria

d'arrendaments d'habitatge i per millorar el poder adquisitiu.

Un cop oberta la sessió, sota la presidència de les M. I. Sres. Roser Suñé Pascuet i Meritxell Palmitjavila Naudí, Síndica General i Subsíndica General, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

M. I. Sr. Oliver Alís Salguero

M. I. Sra. Mònica Bonell Tuset

M. I. Sr. Joan Carles Camp Areny

M. I. Sra. Alexandra Codina Tort

M. I. Sra. Bernadeta Coma González

M. I. Sr. Ferran Costa Marimon

M. I. Sr. Raul Ferré Bonet

M. I. Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli

M. I. Sr. Jordi Font Mariné

M. I. Sr. Pere López Agràs

M. I. Sra. Eva López Herrero

M. I. Sr. Marc Magallon Font

M. I. Sra. Maria Martisella González

M. I. Sra. Ester Molné Soldevila

M. I. Sr. David Montané Amador

M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud

M. I. Sr. Carles Naudí d'Areny-Plandolit Balsells

M. I. Sr. Roger Padreny Carmona

M. I. Sra. Meritxell Palmitjavila Naudí

M. I. Sr. Josep Pintat Forné

M. I. Sr. Joan Carles Ramos Reboredo

M. I. Sra. Núria Rossell Jordana

M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez

M. I. Sr. Carles Sánchez Rodríguez

M. I. Sra. Roser Suñé Pascuet

M. I. Sra. Susanna Vela Palomares

S'ha excusat l'absència dels M. I. Srs. Carles Enseñat Reig i Joaquim Miró Castillo.

També hi és present el M. I. Sr. Xavier Esport Zamora, Cap de Govern, acompanyat dels M. I. Srs. Èric Jover Comas, ministre de Finances i Portaveu; Josep Maria Rossell Pons, ministre de Justícia i Interior; Jordi Torres Falcó, ministre d'Ordenament Territorial; Víctor Filloy Franco, ministre d'Afers Socials, Habitatge i Joventut; Sílvia Calvó Armengol, ministra de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat; Verònica Canals Riba, ministra de Turisme; Joan Martínez Benazet, ministre de Salut; Ester Vilarrubla Escalles, ministra d'Educació i Ensenyament Superior; Sílvia Riva González, ministra de Cultura i Esports i Judith Pallarés Cortés, ministra de Funció Pública i Simplificació Administrativa.

Assisteix també a la sessió el Sr. Josep Hinojosa Besolí, secretari general del Consell General.

(La M. I. Sra. Susanna Vela Palomares, secretària de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 16.06h)

La Sra. síndica general:

Bona tarda a tothom.

Punt número 1.

1- Elecció d'un membre de la Comissió Permanent per cobrir la vacant produïda entre els electes en col·legi parroquial.

En primer lloc demanaria a la Sra. Susanna Vela Palomares si pot donar lectura de la candidatura, si us plau.

La Sra. Susanna Vela:

La Sindicatura, d'acord amb l'article 84 del Reglament del Consell General, ha examinat la candidatura presentada pel M. I. Sr. Pere López Agràs, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, per nomenar un candidat per a cobrir la vacant en la Comissió Permanent del Consell General i, atès que no ha estat formulada cap objecció dins el termini reglamentari, proclama el candidat següent:

- M. I. Sr. Joaquim Miró Castillo

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Havent-se presentat una única candidatura pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, proclamada ahir per la Sindicatura i publicada en el Butlletí número 85/2019, del 27 de novembre i no havent-se presentat objeccions a la mateixa, proposo la seva elecció per assentiment.

A la vista del resultat, declaro elegit el M. I. Sr. Joaquim Miró Castillo com a membre de la Comissió Permanent.

Punt número 2.

2- Nomenament d'un membre suplent de la delegació del Consell General davant de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa.

Demanaria a la Sra. Susanna Vela Palomares si pot donar lectura de la candidatura, si us plau.

La Sra. Susanna Vela:

La Sindicatura, d'acord amb l'article 84 del Reglament del Consell General, ha examinat la candidatura presentada pel M. I. Sr. Josep Pintat Forné, president del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, per al nomenament d'un membre suplent de la delegació del Consell General davant de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa i, atès que no ha estat formulada cap objecció dins el termini reglamentari, proclama el candidat següent:

- Membre suplent: Oliver Alis Salguero

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Havent-se presentat una única candidatura pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, proclamada ahir per la Sindicatura i publicada en el Butlletí número 85/2019, del 27 de novembre i no havent-se presentat objeccions a la mateixa, proposo la seva elecció per assentiment.

A la vista del resultat, declaro elegit el M. I. Sr. Oliver Alis Salguero com a membre suplent de la Delegació del Consell General davant de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa.

Punt número 3.

3- Informe anyal del Raonador del Ciutadà corresponent a l'any 2018.

L'informe fou publicat en el Butlletí número 49/2019 del 17 de juliol.

La Comissió Legislativa d'Interior ha analitzat l'informe del Raonador del Ciutadà, i per exposar-ne el contingut intervé la Sra. Ester Molné Soldevila, nomenada ponent per part de la comissió.

La Sra. Ester Molné:

Gràcies Sra. síndica.

El 16 de setembre la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals em va nomenar ponent de l'Informe Anual del Raonador del Ciutadà corresponent a l'any 2018.

Avui presento davant del Ple aquest informe en nom de la comissió.

Aquest informe deriva d'una banda, de la memòria que la institució del Raonador del Ciutadà ha tramès al Consell General, publicada el mes de juliol al Butlletí del Consell General.

I d'altra banda, de la compareixença del Sr. Marc Vila Amigó davant de la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals el proppassat 4 de novembre.

Dita memòria recull les activitats dutes a terme per aquesta institució en el decurs de l'any 2018, de conformitat amb les atribucions que li atorga la Llei de creació i funcionament del Raonador del Ciutadà.

Aquest ha estat el primer any en què l'informe ha inclòs les noves competències assumides pel Raonador del Ciutadà arrel de la modificació de la Llei 26/2017.

Aquestes competències són:

Aquelles enfocades a garantir el respecte per la igualtat de totes les persones, evitar qualsevol tipus de discriminació i actitud racistes, xenòfobes, antisemites i intolerants i aquelles enfocades a protegir els drets reconeguts al Conveni relatiu als drets de les persones discapacitades, adoptat a l'Assemblea de les Nacions Unides.

Igualment, per primera vegada i també en mèrits de la modificació de la llei, el Raonador no només ha actuat prop de l'Administració pública sinó que també ho ha fet en el sector privat en aquelles matèries en què la llei li permet intervenir en aquest sector.

Avui s'exposen davant del Ple del Consell General les conclusions derivades de l'anàlisi de l'informe anual presentat pel Raonador del Ciutadà i que són les següents:

La institució del Raonador del Ciutadà va obrir durant l'any 2018 un total de 340 expedients, 42 més

que l'any 2017. D'aquests se n'han resolt 313, és a dir més del 90%.

Del total d'expedients registrats, 116 van ser tractats com a expedients formals escrits, xifra que suposa un increment d'un 50% respecte a l'any anterior.

D'aquests se n'han resolt 75, 43 a favor de l'administració i 32 a favor de l'administrat. 26 més estan encara a tràmit i finalment 15 no han estat admesos.

La resta, 223, van ser tractats com a expedients informatius. D'aquests 90 s'han resolt, mentre que la resta, 133 no han estat admesos a tràmit o bé el Raonador del Ciutadà no era competent.

Finalment s'ha iniciat un expedient d'ofici.

Els sectors principals d'atenció han estat la CASS, les prestacions socials i l'habitatge.

A nivell de la CASS s'han obert 31 expedients. Una de les causes més recurrents ha estat el desacord dels demandants amb els resultats dels controls mèdics de la CASS, la qual cosa condueix a altes mèdiques prematures.

En relació amb les prestacions socials, s'han obert 32 expedients, la majoria dels quals han estat per part de retard en els pagaments de les prestacions per part del ministeri i especialment en èpoques d'estiu i de Nadal.

A causa de l'alarma social generada al voltant de l'augment del preu dels lloguers, l'octubre del 2018, el Raonador del Ciutadà va obrir una investigació d'ofici pel que fa al sector de l'habitatge. En aquest sector s'han tramitat 79 queixes, aquestes han estat sobretot relacionades amb l'increment de les rendes, finalitzacions sobtades dels contractes i despeses irregulars.

Per acabar, el Raonador també va destacar tres temes que han estat objecte d'atenció continuada durant l'any 2018 i que ho han continuat sent durant aquest any 2019.

Es tracta de les relacions entre particulars, del funcionament del Saig i de l'habitatge.

En els conflictes entre particulars, el Raonador del Ciutadà va apostar per fer ús de la mediació per la seva resolució.

En relació al Saig, el Raonador manifesta haver detectat una manca de garanties en les notificacions dels embargaments i també una manca de proporcionalitat en aquests embargaments.

Considera que el Saig s'han d'autoregular per evitar aquestes mancances, o bé en última instància caldria modificar la llei per evitar interpretacions restrictives.

Pel que fa a l'habitatge, el Raonador defensa que cal mantenir la mesura de pròrroga dels contractes que acaben aquest any i la limitació de l'augment del lloguer d'aquests contractes al màxim de l'import de l'IPC. I tot això fins que es comencin a percebre els efectes d'altres mesures estructurals.

En el seu exposat davant de la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals, el Raonador del Ciutadà va repassar les actuacions realitzades durant l'any 2018 entre les quals destaquen:

- La campanya Escola Activa, per fomentar el paper d'interlocutor del Raonador entre les entitats públiques o privades del país.

- La realització d'una auditoria i d'un pla estratègic de comunicació. Aquests han servit entre d'altres coses per crear una nova identitat corporativa i implementar una pàgina web més actualitzada amb servei d'atenció online. L'objectiu és donar a conèixer la tasca i les funcions del Raonador, apropant-se del ciutadà.

De cara a l'any 2019, la institució del Raonador del Ciutadà demana un canvi d'ubicació i més recursos humans per donar resposta a les noves competències que li atorga la Llei 26/2017.

En relació a l'àmbit internacional, el Raonador també va exposar l'èxit de l'organització del 23-E, congrés i assemblea general de la Federació Internacional de l'Ombudsman FIO. Aquesta va tenir lloc a Andorra el mes de novembre del 2018 sota el títol, "Per un habitatge digne".

La trobada va acollir representants de 24 països iberoamericans i va finalitzar amb l'adopció de la declaració d'Andorra sobre el dret a l'habitatge.

Per acabar, en nom dels membres de la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals, vull agrair al Sr. Marc Vila la feina realitzada al capdavant de la institució del Raonador del Ciutadà, agraïment que vull fer extensiu a tot el seu equip, a qui encoratjo a seguir en aquesta tasca.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Alguna intervenció per part dels grups...

Sí, d'acord, comencem pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos.

Sr. Raul Ferré.

El Sr. Raul Ferré:

Gràcies Sra. síndica.

L'informe deriva d'una banda de la memòria que la institució del Raonador del Ciutadà ha tramès al Consell General i que ha estat publicada.

De l'altra, la compareixença que el Sr. Marc Vila Amigó va realitzar davant de la Comissió Legislativa d'Interior.

Dita memòria recull les activitats dutes a terme per aquesta institució en el decurs de l'any 2018, de conformitat amb les atribucions que li atorga la Llei de creació i funcionament del Raonador del Ciutadà, com a delegat del Consell General en la defensa, compliment, aplicació dels drets i llibertats recollits en la nostra Constitució. Una situació al capdavant de la qual s'hi troba des del 5 de desembre del 2017 el Sr. Marc Vila Amigó, i a qui vull fer-li extensiva a ell i a tot el seu equip la nostra més sincera felicitació.

Avui s'ha exposat davant del Ple del Consell General les conclusions derivades de l'anàlisi de l'informe anual presentat pel Raonador del Ciutadà.

Pensem que l'informe del Raonador és una fotografia que ens fa cada any en relació a algunes qüestions que no funcionen. És de gran ajuda tant pel Consell com pel Govern a l'hora de poder solucionar certes dificultats.

Ens congratulem dels esforços que planteja el Raonador, per tal de fer que la institució i les seves funcions siguin més conegudes per part de la ciutadania. Veiem molt positius els treballs que estan fent en la línia de definir la seva identitat corporativa. Millorar el grau de coneixement de les seves funcions, millorar les relacions amb les associacions, així com incrementar la seva presència als mitjans de comunicació.

Els consellers generals del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos recolzem la tasca efectuada pel Raonador del Ciutadà pel que fa a la seva defensa i les actuacions dels drets i les llibertats dels nostres ciutadans

Analitzarem en detall totes les propostes efectuades en el decurs de la compareixença pública, en referència a les problemàtiques destacades en l'informe.

Cal dir que les principals matèries són: la CASS, prestacions socials i l'habitatge.

En matèria de queixes relacionades amb la CASS, hi ha un problema constant amb les persones que reben l'alta mèdica de la CASS però continuen tenint baixa per part del metge. Aquestes persones no perceben ni prestacions, ni salari. Des del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos prenem nota d'aquesta problemàtica per mirar de cercar amb els

altres grups de la coalició que formem la majoria i el Govern solucions a aquest problema.

Pel que fa a les prestacions socials, la majoria dels expedients són queixes relacionades amb el retard en el pagament de les prestacions.

En aquest sentit, he de destacar l'important tasca que fan tots els treballadors i treballadores socials, si bé ens afegim a la reflexió efectuada pel Raonador del Ciutadà en el decurs de la compareixença pública davant de la comissió. Cal que els processos pel pagament de les prestacions socials siguin més àgils per no afectar el dia a dia sobretot de les persones que perceben els ajuts.

En matèria d'habitatge les queixes se centren en la fidelització dels contractes o de les pròrrogues d'ells mateixos. Volem remarcar que el propi Raonador va destacar que la mesura de congelar els preus dels lloguers havia resultat molt i molt eficaç. Per tant, això el que fa a vegades es desmuntar una mica la teoria que alguns esgrimeixen, que des del Govern no s'ha fet res per parar l'augment dels preus dels lloguers. La prova de què s'està actuant, serà el debat a la totalitat que tenim en la sessió d'avui, i que després veurem en relació a la Llei de mesures urgents en matèria d'habitatge.

Aquesta llei servirà per millorar el poder adquisitiu dels nostres ciutadans, donant d'aquesta forma solució a una de les principals preocupacions de les quals els grups de la majoria en som molt i molt conscients.

Finalment, pel que fa a la problemàtica relacionada amb el Saig, la pròpia Cambra del Saig va reconèixer que tenim en compte el gran volum de dossiers tractats. Les queixes eren molt residuals i que únicament s'havia procedit a la incoació de tres expedients sancionadors.

No podem obviar que la figura del Saig ha representat una millora molt considerable en l'execució dels procediments que consisteixen en el pagament d'una quantitat prèviament fixada en una resolució judicial o en un acte administratiu ferm.

Hem esdevingut per tant avui dia una figura imprescindible.

Ara bé, tant el Raonador del Ciutadà com els diferents saigs i el propi ministre de Justícia i Interior han coincidit en la necessitat de procedir a una modificació de la llei del saig i de la llei d'embargaments, per tal de dotar de més garanties els procediments d'execució i evitar situacions que podien portar les nostres famílies al límit.

Des del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos adquirim el compromís de treballar en aquest sentit per tal de donar una resposta a les preocupacions

traslladades pels ciutadans al Raonador i vetllant perquè cap família o persona s'hagi de veure confrontada a situacions que posin en perill la seva subsistència i la seva estabilitat.

Per acabar, novament agraint la tasca efectuada pel Raonador del Ciutadà, i l'encoratgem a ell i a tot el seu equip que tractin sempre aquesta situació i rebin sempre la gent com han fet fins ara.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Amb referència a l'informe que ens va presentar el Raonador del Ciutadà, només ens queda que donar-li les gràcies per la tasca realitzada per aquesta nova normativa doncs que ha hagut d'implantar i que l'ha implantat i que l'ha portat força correctament i amb força èxit, doncs, empenyent a tot el seu equip a encoratjar-lo a seguir amb aquesta tasca que és tan important per les ciutadanes i els ciutadans d'Andorra i que també és la corrent de transmissió entre el poble i les institucions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sra. Eva López.

La Sra. Eva López:

Moltes gràcies Sra. síndica.

No tornarem a reproduir el contingut de l'informe ja que la presidenta de la comissió ha detallat els aspectes que contempla.

Torno a agrair la compareixença del Raonador a la comissió, així com la redacció de l'informe que avui es sotmet a aprovació que denota una gran feina realitzada i que detalla els nombrosos temes que de manera personal ha tramitat amb els ciutadans que han requerit el seu ajut.

Una de les tasques més importants és la de tramitar aquelles reclamacions de les persones amb les administracions públiques i altres entitats i organismes públics.

En aquest punt m'agradaria destacar un aspecte que considero del tot fonamental per a un país com són

les queixes relatives a la manca de recursos econòmics. Durant l'any 2018 únicament es van tramitar onze expedients de queixa per falta de recursos. Des del meu punt de vista, es tracta d'un percentatge molt baix si ho comparem amb la visió catastrofista que moltes vegades s'està donant del nostre país.

El fet que únicament es tramitin onze queixes per una manca de recursos és un punt positiu davant la notable diferència existent amb la institució anàloga dels països veïns.

Tal i com posa de relleu l'informe, de les onze queixes ateses, que no demandes d'informació, sis es van resoldre a favor de l'Administració, quatre estan a tràmit i només una va ser resolta a favor de l'administrat. El fet que es resolgui a favor de l'Administració significa que en l'administració de l'expedient, de manera coordinada amb el Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior es constata que s'han aplicat correctament els barems econòmics que fixen les lleis o els reglaments per tenir dret a la prestació. De vegades, també resulta que les persones que interposen la queixa no han complert amb els plans de treball que es fixen per tenir dret a la prestació, o bé no es presenten factures, o bé finalment no assisteixen a les reunions fixades. Aquesta dada és molt significativa des del meu parer ja que denota d'una banda la col·laboració existent del ministeri afectat en la tramitació de la queixa, i d'altra que realment existeix una actuació conforme dret per part de l'Administració pública.

M'agradaria també constatar un cas en concret que va posar de relleu el Raonador en la seva compareixença i que vaig tenir l'oportunitat de participar com a advocada de l'afectada. Es tractava d'una dona que requeria d'una histerectomia urgent i una reconstrucció vaginal pels efectes que la radioteràpia havia fet en el seu cos. Si bé s'havia denegat la intervenció per part de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, finalment es va poder solucionar en tractar-se d'una situació particular que requeria d'una interpretació extensiva de la llei, un altre clar exemple des del meu punt de vista de col·laboració que s'ha de palesar i ha de quedar constatat.

En aquests termes, des del meu grup parlamentari es votarà a favor de l'aprovació de l'informe en tractar-se d'una feina acurada i realitzada en base a un tracte directe amb els ciutadans.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sra. Judith Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies Sra. síndica.

Bé, nosaltres volem començar per destacar, sense la intenció de reproduir l'informe, però sí posant la incidència sobre els principals sectors d'atenció que ens identifica el Raonador, i aquests són tres: la CASS, prestacions socials i habitatge. Amb la CASS reproduïa els arguments que ja ens donava la presidenta de la Comissió d'Interior en un tema d'altres prematures, controvèrsies entre el control mèdic de la CASS i les baixes dels propis facultatius del país, i denegació amb la cobertura del 100% dels actes.

Pel que fa a prestacions socials, sí que el Raonador ens indica que hi ha queixes en el sentit del retard en el pagament de les prestacions i nombrós, una opinió comuna de desacord amb els barems d'ajuts a l'habitatge.

I pel que fa a l'habitatge concretament el Raonador ens indica que hi ha un augment en el preu dels lloguers i ens exemplifica a Andorra la Vella, dels vint casos analitzats, sis d'aquests produeixen augments de lloguer per sobre del 70%. Finalitzacions sobtades de contractes i reflexió que crec que hem de fer al tomb d'una... com ho diria, d'una actitud generalitzada pel que fa a despeses irregulars de calefacció, no?

Quan el Raonador es refereix als temes que són d'atenció continuada, més enllà de les relacions entre privats que sí que recomana que s'estableixin mecanismes de mediació, ens parla del Saig i novament d'habitatge. El Saig, més enllà del tracte personal perquè ja donen per fet que el Saig no és una figura que sigui amable, no per ella mateixa, és a dir no personalment pel Saig sinó perquè la feina que ha de fer no és agradable i, per tant, en aquest tema no hi entrarem. Però sí que volem entrar en el fet de què més que en la Llei del Saig sinó en la Llei d'embargament, la gent es queixa de les notificacions que es fan dels embargaments perquè diuen que quan se n'adonen ja tenen els comptes embargats i es recomana una revisió dels percentatges d'aquests embargaments. Per tant, sí que potser convindria revisar aquesta Llei d'embargament.

Pel que fa a l'habitatge, coincideixo amb el Raul, ens ho dona com una bona mesura el tema de la congelació, però ens parla de què hauríem de mantenir la congelació -i recordem que abans no estava tant supeditada al que se'ns planteja actualment-, sí que se'ns parla de mantenir la congelació mentre no hi hagi altres mesures

estructurals que donin resultats i l'efecte parla de: la construcció d'habitatge social, de més i millors dades i de modificar els barems de les ajudes als habitatges, novament.

No volem deixar de parlar de l'informe del Raonador del Ciutadà sense parlar dels principis de Venècia. És a dir, el Partit Socialdemòcrata s'alinea amb el Consell d'Europa i nosaltres estem per dotar de més independència, més autonomia i més operativitat al Raonador del Ciutadà perquè entenem que aquest Raonador és el mecanisme que garanteix o que aposta per garantir els drets dels ciutadans enfront de les administracions.

I ja per acabar a mode de conclusió, parlar de què els àmbits d'actuació principals del Raonador ens diuen que hi ha queixes principalment pel que fa a l'àmbit social -recordem la CASS, habitatge i prestacions socials- i, per tant, entenem que hi ha famílies més enllà de què hi hagin hagut només onze expedients que demanaven més recursos i que les actuacions es facin conforme a dret. Potser la legislació no és acurada per cobrir les mancances que s'estan produint en aquest nivell. Per tant, entenem que augmentar el pressupost amb ajudes socials no hauria de servir perquè es tregui pit, sinó per indicar-nos que tenim un problema en aquest país.

Volia parlar també i tornar a insistir en el tema de la mesura de la congelació dels contractes perquè entenem que no ens hem de quedar només amb la recomanació de què es continuï mantenint la mesura, sinó amb la segona fase de la recomanació del Raonador en el sentit de construir habitatge social, de repensar els ajuts i finalment, i per sobre de tot, obtenir dades útils fiables perquè és l'única manera de fer polítiques públiques basades en fets objectius i no a partir de gent que ens assentem al tomb d'un despatx i que pensem sovint en coses que no hem d'estar patint. I doncs per tant, entenem que les dades és la pedra angular d'aquestes polítiques públiques o sinó ho hauria de ser.

Finalment, compartim les conclusions del Raonador, és a dir, el Raonador demanava més accessibilitat del lloc físic del Raonador del Ciutadà que segons qui pot tenir més dificultats per accedir, i sobretot demanava més recursos. Doncs, nosaltres aquí ho compartim absolutament sobretot si tenim en compte que apostem, insisteixo, per la línia del Consell d'Europa de donar més autonomia, operativitat i independència a la figura del Raonador.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Ester Molné.

La Sra. Ester Molné:

Gràcies Sra. síndica.

En nom del Grup Parlamentari Demòcrata vull agrair al Raonador del Ciutadà la feina realitzada i especialment els esforços esmerçats per donar a conèixer la institució del Raonador del Ciutadà.

La nova identitat corporativa i la nova pàgina web amb servei d'atenció online han permès donar a conèixer la tasca i les funcions del Raonador i sobretot li han permès apropar-se al ciutadà.

Jo diria que l'informe anual del Raonador del Ciutadà és com una mena de termòmetre que ens indica com es troba la societat i molt especialment com es troben les persones més desfavorides de la nostra societat.

Per aquest motiu el coneixement de la institució i la confiança generada envers la ciutadania em semblen un element molt important que el Raonador actual ha sabut copsar i potenciar.

D'altra banda, l'èxit de l'organització al Principat del XXIIIè Congrés i Assemblea General de la FIO també ha permès donar més visibilitat a la institució del Raonador del Ciutadà i de retruc donar una bona imatge a nivell internacional del nostre país.

Pel que fa a les temàtiques contingudes a l'informe només parlaré de les problemàtiques més rellevants aixecades, a saber l'habitatge i el Saig.

Pel que fa a l'habitatge, tot i que ara no és el moment de parlar en aquest debat perquè segurament en parlarem més endavant en el marc del debat de l'esmena a la totalitat de la Llei de mesures urgents per l'habitatge i pel poder adquisitiu del ciutadà, no obstant, sí que com que la Sra. Salazar ha parlat de dades, sí que volia posar de manifest que el Govern està treballant un projecte de llei de creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge i que en el marc d'aquesta llei no solament es faran un paquet de mesures pel que fa a incentivar a l'activitat del lloguer residencial, també es farà un paquet de mesures per crear aquest Institut de l'Habitatge que tindrà dades i podrà fomentar polítiques en aquest àmbit.

Pel que fa al Saig i als principis de Venècia. Cal dir que ens mirarem i analitzarem els principis de Venècia de manera que la institució esdevingui més independent i més autònoma tot i que pensem que la manera de designació actual del Raonador del Ciutadà ens dona garanties suficients d'independència.

Finalment, pel que fa igualment al Saig volia posar de manifest que la llei aprovada al 2014 va ser una reforma molt positiva pels ciutadans andorrans. Aquesta llei va trobar una solució eficaç per agilitar l'execució de les causes pendents acumulades prop de l'Administració de la Justícia. Va aportar una solució perquè els ciutadans puguin gaudir d'un dret a tenir un procés equitable en un termini raonable reconegut a la Constitució perquè tothom sap que per molt que es guanyi una sentència, si aquesta no s'executa això no significa impartir justícia. Està clar que en les reformes importants com aquesta poden sorgir desajustos. Està clar també que les execucions de resolucions i els embargaments s'han de fer respectant els drets i la dignitat de la persona executada que resulta ser la més dèbil. Així doncs, cal analitzar les disposicions en matèria de notificacions de la Llei del Saig i aquelles de la Llei d'embargament i treure les conclusions que corresponguin.

En tot cas, el ministre de Justícia i Interior va manifestar el dia de la seva compareixença davant de la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals que tenia la intenció de reveure aquestes disposicions tal i com ha dit també el meu company del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos.

Dit això, només em queda un cop més agrair la feina del Raonador i el seu equip i desitjar que tots junts anem millorant sempre la tasca que portem a terme des de les administracions públiques a fi d'obtenir una garantia cada cop major dels drets fonamentals dels nostres ciutadans.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Alguna intervenció per part del Govern...

Cap altra intervenció...

Perdó. Doncs, acabades les intervencions es dona per acabat el debat.

Punt número quatre.

4- Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de llei de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum.

La Proposició de llei fou publicada en el Butlletí número 66/2019, del 16 d'octubre. El criteri del Govern ha estat publicat en el Butlletí número 75/2019, del 8 de novembre.

Intervé pel Govern per llegir el criteri, el Sr. Xavier Espot.

El Sr. cap de Govern:

Gràcies Sra. síndica.

El Govern ha examinat la Proposició de llei de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum presentada per la Sra. Rosa Gili Casals, qui fou consellera general i presidenta suplent del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, en nom i representació dels consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata i d'acord amb el que disposa l'article 103.2 del Reglament del Consell General, manifesta el seu criteri sobre aquesta Proposició de llei en base a les següents consideracions.

La Proposició de llei que se sotmet al criteri del Govern consta de tres articles i té per objecte modificar diversos aspectes de l'articulat vigent de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, relatius als col·legis electorals, a les meses i a l'atribució i el repartiment d'escons.

En primer lloc, cal dir que al Govern no li consta cap reclamació ni suggeriment per part dels comuns de la necessitat de modificar l'articulat que fa referència als col·legis electorals. També constata que la justificació de la mesura continguda en la Proposició de llei no considera ni preveu els possibles costos i complicacions logístiques que haurien d'assumir els comuns. Per tant, el criteri del Govern és contrari a aquesta mesura, ja que no escau limitar la lliure designació d'espais de celebració per part dels comuns, ni especificar-ne excepcions, ni fixar-ne la quota per interval poblacional.

En tot cas, el Govern considera necessari donar compliment a l'esperit que emana de la Constitució del Principat d'Andorra, que estableix l'exigència d'un ampli consens en matèria electoral, atès que aquesta matèria s'ha de regular en virtut d'una norma amb el rang de llei qualificada. A més, en el cas que ens ocupa, no se'ns escapa que la majoria absoluta pròpia per aprovar una llei qualificada encara es reforça més, ja que s'ha de computar alhora entre els consellers generals elegits en la circumscripció parroquial i entre els consellers generals elegits en circumscripció nacional. Es tracta, per tant, d'assolir un ampli consens polític i institucional entre el Consell General, que té la potestat legislativa de modificar la llei; els comuns, que són les institucions concernides per aquest canvi i que pel que sembla no ha estat ni tan sols consultades, i el Govern, a través del cap de Govern, que és l'òrgan que convoca i centralitza els comicis.

En tot cas, l'Executiu comparteix l'esperit de servei cívic de la modificació pretesa de l'article 2 -que modifica l'article 46 de la Llei- i veu molt positiva, això sí, la participació de la ciutadania amb designació mitjançant un sorteig públic. No obstant això, creiem que seria convenient no excloure de la presidència de la mesa els membres del comú que no siguin alhora candidats per mantenir el que creiem nosaltres que és una tradició arrelada i que al mateix temps també dota de més garanties jurídiques el procés electoral.

En tot cas, el Govern defensa el sistema electoral actual que es va dissenyar per a les eleccions comunals, ja que creiem que possibilita alhora l'expressió de la voluntat dels electors i l'estabilitat de les institucions, un aspecte certament important, però també és cert que no ens oposem al fet que es puguin introduir correccions o matisos que comportin una representativitat més gran, sempre, òbviament, que no s'impossibiliti o es faci difícil el desenvolupament de la tasca executiva dels comuns prop dels ciutadans, que en definitiva és la seva principal finalitat.

Dit això, el Govern entén a més a més que, aprofitant la modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, es podrien introduir altres canvis que millorin el text i els drets dels ciutadans i que, per tant, vagin molt més enllà d'aquesta modificació puntual que pretén el Partit Socialdemòcrata.

En aquest sentit, de forma enunciativa i no exhaustiva, òbviament, l'executiu considera necessari tenir en compte, en primer lloc, la garantia de l'autonomia de l'exercici del vot per part de les persones amb discapacitat (acomplint el Conveni que tot just hem citat fa una estona, relatiu als drets de les persones amb discapacitat i el Protocol opcional a aquest Conveni fets a Nova York el 13 de desembre del 2006), l'ampliació dels terminis i el canvi dels requisits del vot per correu o d'un futur vot electrònic que millori aquesta modalitat, -jo crec que tots podem constatar que l'actual vot de correu és certament perfeccionable- i també la necessitat de dissociació el número de passaport actual i del número d'identificació personal que era l'antic número de passaport i també mereix, doncs, una modificació legislativa per poder adequar aquesta nova realitat.

Així, doncs, el Govern entén que si el Consell General decideix finalment prendre en consideració i debatre la Proposició de llei que ens ocupa, la qual cosa òbviament no ens hi oposem, serà necessari abordar una revisió exhaustiva de tot l'articulat des del diàleg amb totes les institucions implicades per

caminar convenientment cap a una reforma de la normativa electoral i del referèndum.

Aquest és el criteri del Govern sobre la Proposició de llei de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Intervé ara per presentar la Proposició de llei en representació del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sra. Judith Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies Sra. síndica.

Doncs, bé, nosaltres plantegem la modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum estructurada entorn de dos canvis essencials.

D'una banda volem que la jornada electoral esdevingui un exercici cívic, i no només polític, ara ho desenvoluparé, i de la segona volem canviar el sistema electoral de les eleccions comunals buscant una major representativitat proporcional. És a dir, volem una quota més alta de representativitat de la ciutadania en el si dels comuns.

El primer dels objectius pel que fa a la jornada electoral concebuda com a exercici cívic, el que ens porta a plantejar la modificació és que vist l'augment de la gent que opta per fer dipòsit judicial del seu vot que en les darreres eleccions generals va ser entorn del 20%, quan preguntem a la ciutadania ens diuen, tot sovint, molts d'ells, que no volen fer cues, que no volen trobar-se amb els polítics d'una manera tan directa, etc.

Nosaltres el que busquem és dotar aquesta jornada electoral de més neutralitat i independència. Com? Apropant els col·legis a la gent, creant-ne de nous, evitant eventuais pics de saturació o de cues, desubicant-los de les seus dels comuns i fent que estiguin presidides les meses electorals per ciutadans i no per polítics, per una qüestió de despolitzar la jornada electoral i donar, insisteixo, el caire cívic que, entenem, que ha de tenir.

Pel que fa a la representativitat si observem el vot absolut que s'obté amb les eleccions comunals en relació amb la representació obtinguda, veiem que no acaben de ser els consellers de comú del tot representatius, com a mínim no pel que nosaltres entenem per representativitat.

És a dir, el fet de donar la majoria absoluta sempre a la llista més guanyada, entenem que és un criteri que busca a afavorir la governabilitat per sobre de la

representativitat de la ciutadania, que és a qui hauria de representar en primera instància la institució, no?

Entenem que aquest plantejament no ajuda a la cultura de pactes i les oposicions queden relegades a la participació que li vulguin donar les majories. I doncs, nosaltres plantejem un sistema a la provisió de càrrecs passant a un sistema electoral que sigui proporcional als vots obtinguts.

En relació a aquest canvi, si passem a un sistema absolutament proporcional comportaria també que l'elecció del cònsol major i menor s'hagi de fer de manera diferent. I doncs, el que fem és traslladar el sistema que tenim dissenyat per la confecció del Govern als comuns, escollint els cònsols en una primera volta amb majoria absoluta i amb majoria simple la segona.

Després la modificació el que pretén és donar un termini per poder fer un reglament, sobretot, si atenem a què es canviï la composició de les meses i es passi de ser una mesa electoral confeccionada per polítics a ser una mesa electoral confeccionada per ciutadans.

I finalment una disposició que determini l'entrada en vigor.

Si anem al criteri de Govern, el Govern ens diu en relació al canvi que pretenem pel que fa als col·legis electorals, que no ens consta cap reclamació ni suggeriment en aquest sentit, que no hem tingut en compte els costos i les complicacions logístiques, i que no escau limitar la designació d'espais ni establir excepcions ni fixar la quota per interval poblacional.

Coincidim amb el Govern que cal un consens ampli si aquesta iniciativa fos admesa a tràmit, doncs, si que és el segon estadi que entenem que aquí és quan caldrà que ens trobem amb tots els agents concernits, amb els comuns en primera instància i inclús amb el Govern. Però d'això a traslladar la iniciativa legislativa només a requeriment dels comuns, entenem que es legisla des del Consell General i, per tant, des d'aquí en base a múltiples raons, les quals ja he mirat d'exposar, entenem que la iniciativa ha de sortir d'aquí i no d'una possible comunicació per part dels comuns que hi puguin haver controvèrsies o problemes al respecte.

No acabem d'entendre la garantia addicional que ha de suposar per una mesa electoral que estigui presidida per uns polítics. Entenem que els ciutadans ho poden fer tan o més bé que els polítics, però sí que en tot cas no ens tancaríem en bé de la tradició, en benefici de la tradició, que no s'hagi de deslocalitzar completament la jornada electoral del comú, si més no, doncs, a nivell de recomptes o demés.

Finalment les lleis o com a mínim la nostra pretensió és que entre tots les puguem fer millors del que proposa només un sol grup de l'arc parlamentari.

Pel que fa a la representativitat, el Govern, ens parla que el sistema actual conjuga l'expressió de la voluntat popular amb l'estabilitat de la institució. Nosaltres no ho acabem de compartir. Sí que és veritat que expressa la voluntat popular, però només pel que fa al resultat final. És a dir, a qui ha guanyat les eleccions. I nosaltres el que pretenem, és que les oposicions i les majories s'hagin d'entendre per, en funció de la representativitat obtinguda, hagin d'arribar a consensos perquè és la manera de garantir que aquesta representativitat s'observarà durant el que duri la legislatura.

Pel que fa al criteri quan ens indica altres canvis que millorin el text estem completament d'acord. De fet nosaltres ja... si acaba esdevenint una admissió a tràmit, ja preteníem corregir un oblit o alguna cosa que no s'ha tingut en compte, per exemple amb les persones amb diversitat funcional, o concretament amb les persones invidents per poder garantir que puguin exercir el seu dret a vot amb plena garantia, i evidentment, si hem de millorar altres aspectes com el que ens explicava el cap de Govern relatiu al número d'identificació i demés, no faltaria més. No vull deixar d'insistir en què nosaltres entenem que per més que la iniciativa legislativa s'hagi produït per un o per altre grup d'aquest arc parlamentari, només serà amb la millora i el treball de tots que podrem aconseguir lleis que realment siguin plurals, siguin diverses i que s'ajustin més a la voluntat de la ciutadania en el moment d'escollir els seus representants.

Finalment i per acabar, recordar els objectius, d'una banda, una jornada electoral que sigui més cívica i no tant política, i, d'altra banda, millorar la representativitat de les institucions comunals en benefici de la pluralitat i de la democràcia.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit.

El Sr. Carles Naudi:

Moltes gràcies Sra. síndica.

Benvolguts i benvolgudes consellers i conselleres, començaré llegint textualment el que deia la pàgina 6 del programa electoral de Ciutadans Compromesos a la Parròquia de la Massana, on ens presentàvem el meu company Raul Ferré i jo i també, dit sigui de

pas, el ministre de l'Interior, i deia, així anem centrant el tema: "Com que volem millorar la nostra situació som fermes defensors de la nostra Constitució i de tots els seus principis. Preservem per tant la nostra sobirania nacional de manera tenaç i respectem el nostre model d'Estat, el coprincipat, que ens ha permès perdurar amb independència al llarg dels segles. Com a defensors de la nostra Constitució, volem mantenir el sistema electoral equilibrat entre persones i territori, fomentar l'economia de mercat generadora de benestar i de riquesa per a tothom..."

Per no allargar-me més, el que vinc a dir és, el sistema electoral que tenim ja ens agrada.

Després li tocarà el torn Sr. López. Ja podrà parlar.

Però bé, vostès no han esperat a diumenge a les 12 a començar les eleccions i la campanya. Ja volen començar a parlar de comunals avui aquí al si del Consell General.

Doncs, bé, comencem-ne a parlar.

Els hi admetrem a tràmit. Nosaltres, el Raul i jo els hi admetrem a tràmit, perquè després no vagin dient que fem politiqueta. Que no vagin dient, és clar, com que ve del PS, doncs, no ens ho aproven! No, no, ja en parlarem, ja farem debat, i tant que en farem!

Però per anar una mica als tres punts que acabem de manifestar que exposa i que vol modificar aquesta Llei, resumint, els col·legis, les meses i els escons, Resumint una mica per anar al gra.

Jo els hi diré el que en pensem nosaltres. A nivell dels col·legis diu que no volen fer cues. Bé, jo on no vull fer cua o no vull que es facin cues és per entrar i sortir del país. Al comú, la veritat, no crec que hi hagi hagut mai cap drama, evidentment, puntualment pot haver-hi una mica d'aglomeració, però tampoc és un drama. I els comuns, com el d'aquí, que tenen més gent o el d'Escaldes, ja fan més meses, ja tenen en compte aquest problema, si és que hi és, i ja distribueixen els electors en diferents taules, perquè puguin anar a votar fent menys cua.

Jo al final, de veritat, això d'anar als comuns quin problema és? És que a més a més és més barat fer-ho als comuns. Ja hi ha el personal, la informàtica, la megafonia, la gent que hi treballa. Llavors, volem treure els comuns. Bé, on ho volen fer a l'església? Ah, a l'església tampoc els hi agrada! A què no? És a dir, tampoc els hi agrada. Al ministeri? Tampoc al ministeri! On ho farem? A la caseta del pro turisme?

Ara tenim uns comuns que tenen instal·lacions, o el centre de congressos. Quin problema hi ha en fer-ho on sempre s'ha fet? O és que el que volen és sacsejar la situació abans de les comunals?

Ens sembla fantàstic dir si de pas la participació cívica i ciutadana, ens sembla molt bé, de veritat. També li dic, en el recompte i en les votacions hi ha els interventors que posem tots els partits, i vostès saben que a vegades la gent arronsa el nas quan els hi toca anar a fer d'interventor. Perquè la veritat quina és? Que és una pallissa, és una responsabilitat i una pallissa.

Quan d'aquí uns anys es faci el sorteig i algú em digui, m'ha tocat anar a la mesa. Li diré, dona-li les gràcies al PS. Però em sembla molt bé! Però vostè sap que a la gent no li fa massa gràcia haver-hi d'anar.

I després, quan parlem d'escons, els hi acabo de llegir, nosaltres defensem la governabilitat dels comuns. No m'agradaria que per les picabaralles internes d'un comú, quedessin serveis essencials propers a les persones sense fer o mal fets per problemes polítics. Els comuns que han perdurat més que el Consell, evidentment, molt més que el Govern des de fa segles, i segles i segles, que sempre hi han estat, han funcionat bé així.

Vostès ara volen canviar. Jo crec que no és un tema que creguin que ha d'anar millor. Perquè que jo sàpiga, quan vostès tenien comuns que els controlaven, ningú parlava de canviar aquest sistema. Llavors ara de què parlem? Mantenim la governabilitat però volem més representació. És a dir, que si el partit que no ha guanyat li'n toca 2 a l'oposició que ara li'n toquin 3. Amb 2 o amb 3 es fa el mateix. O és que llavors parlem d'un tema de partits polítics i d'estructures i de tenir més gent ocupant càrrecs. De què parlem? Perquè si el principi de governabilitat el volem mantenir, i és a dir, que la força que guanya el comú perquè no hi hagi desordre i hagi governabilitat al comú, sigui aquella que té més vots i, per tant, governi. Llavors del que parlem és de repartir a la resta. De 2 passarem a 3, aquest és el gran quid de la qüestió. Això augmenta la representativitat? Bé, sí una mica més, però seguirà amb ma mateixa situació.

Jo els hi proposo una cosa, perquè com ho he dit, quan vostès governaven en alguns comuns com el d'aquí d'Andorra la Vella o el d'Encamp, ningú parlava de canviar això. Ja els hi anava bé controlar les majories. Llavors ara, si la democràcia fa que vostès guanyin algun comú amb aquesta Llei electoral i, per tant, tindran 7 o 8 consellers, és a dir, la meitat més un, i la diferència se la repartiran amb la resta de les forces, jo els hi tiro un guant. Si treuen, per exemple, el 50% dels vots, tots aquells consellers que excedeixin del 50% que deixin la cadira vacant. Llavors serà més representatiu. Vostès en tindrien 5 i els altres 2 i 2. O es quedaran amb els 7 o 8 que els hi tocaran? A què sí? Facin la prova de

deixar les seves cadires buides, i llavors deixaran proporcional i representatiu el comú, si és que en guanyen algun. Això ja ho dirà la democràcia!

Per tant, nosaltres, ja li dic, no veiem bé la seva proposta, però evidentment debatrem si ho volen treure del comú, on ho volen posar? Ja li dic, no li veiem el sentit. Que jo sàpiga, quan anem al comú ningú ens pega, ni ningú ens insulta. Anar al comú és el més normal del món. És el comú que ens representa a tots, que gestiona la nostra parròquia. Però ja li dic, si ho volen fer a la caseta pro turisme o a l'església també en podem parlar.

En segon lloc, volen més participació ciutadana, fantàstic. No ens hi oposarem, ens sembla molt bé, però també mantenim els principis de garantia que dona el fet que els cònsols estiguin allí. Qualsevol diria que el cònsol mossega l'elector quan fica la papereta a l'urna.

I en tercer lloc això que els hi he dit, no van reclamar abans vostès aquest canvi de sistema. Ara que fa una temporada que no tenen cap comú, ara resulta que això no funciona. Honestament pensem que això ara a vostès els pot perjudicar, però quan tinguin vostès comuns sota el seu control, no sé si en voldran seguir parlant. En aquell moment, el que tingui avui el control d'un comú li perjudicaria. És una arma de doble tall, evidentment, però garantitza que els comuns siguin governables.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Terçeravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Oliver Alis.

El Sr. Oliver Alis:

Gràcies Sra. síndica.

Avui se sotmet a aquest Ple la presa en consideració de Proposició de Llei de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La present Proposició de Llei té per objecte modificar l'articulat d'aquesta Llei sobretot pel que respecta els col·legis electorals, les meses, l'atribució i el repartiment dels escons.

Així doncs, permeteu-me, senyors i senyores consellers, que efectui les consideracions següents en relació a aquests punts.

Pel que fa al canvi de la composició dels col·legis electorals, des del Grup Parlamentari Terçeravia considerem que la participació ciutadana només pot fer que venir a enriquir el procés electoral. Dit això,

s'ha de significar que no tenim coneixement, tal com fa esment el criteri de Govern, ni de la participació dels comuns ni del seu consens pel que fa a aquest canvi legislatiu. Així doncs creiem escaient i del tot necessari que els comuns participin en aquesta proposició.

De la mateixa manera voldria significar que l'avançament dels tràmits parlamentaris amb la presa en consideració de la present proposta de Llei, no sé si acabaran de permetre la seva participació, -i parlo dels comuns-, ja que aquest canvi no només afectarà les eleccions comunals sinó les generals també.

En relació al canvi de model del sistema electoral, ja els hi avanço que no hi estem d'acord. No compartim la voluntat de modificar el sistema electoral de les eleccions comunals, el sistema electoral vigent que garanteix a la llista guanyadora dels comitès la majoria absoluta del consell de comú ha permès combinar estabilitat i alternança en el Govern de les corporacions locals.

Cal remarcar que els comuns són institucions eminentment executives, que no tenen potestat legislativa i en aquest cas sembla adequat sacrificar en part la proporcionalitat per a afavorir l'estabilitat i l'eficàcia.

En el benentès que tots els sistemes electorals estan subjectes a canvi i a reflexió, i que des del punt de vista polític no hi ha cap sistema que maximitzi tots els objectius.

Considerem que el sistema electoral dels comuns no representa en cap cas un dèficit democràtic, ans al contrari.

Finalment dir, que tampoc ens agrada la tècnica legislativa emprada sovint per Govern d'utilitzar lleis per modificar d'altres aspectes que no estan previstos, tot i que efectivament els canvis proposats en el seu criteri pel que fa el vot per correu o la garantia de l'autonomia de l'exercici del vot per part de les persones amb discapacitat, entre d'altres, són aspectes a tenir en compte em qualsevol modificació legislativa.

Ara bé, malgrat tot l'exposat considerem que la presa en consideració d'una llei ha de permetre un debat enriquidor i és en el si de la comissió que correspon dir que per tal d'aclarir i/o consensuar certs aspectes de la proposició que no acabem de veure gaire clars.

És doncs per tot l'exposat, que el Grup Parlamentari Terçeravia votarà abstenció a la presa en consideració de la present proposició.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sra. síndica.

Començaré la meua presentació pel final, amb unes paraules que ha dit la Sra. Salazar i que comparteixo completament, i és que qualsevol text legislatiu quan més participació hi hagi, quan més plural sigui, quan més diverses siguin les opinions tingudes en compte, acabarà essent un text el més enriquit possible. I amb aquesta afirmació vull provar que a vegades en aquesta Cambra es diuen coses que no són. No cal anar massa sessions endarrere per recordar, Sr. López ho deia vostè, que qualsevol proposició o qualsevol proposta que vingui des de les files socialdemòcrates de manera sistemàtica, es tira endarrere. Doncs avui com a mínim des de les files del Grup Parlamentari Liberal li demostraré que no és el cas.

I li demostraré que no és el cas també en un sentit de plena coherència, i ja ho sap per què li ho dic. Suposo que estava esperant que en fes referència, doncs perquè justament nosaltres en el nostre programa electoral en parlàvem, amb la qual cosa penso que és de tota lògica, com sempre hem defensat aquí, i com vam dir en campanya, que el compromís de qualsevol formació política en els electors rau al cap i a la fi en el seu programa electoral. Aquell és el compromís que negre sobre blanc, qualsevol formació política transmet en els seus electors. I des de la posició on toqui, és aquest el compromís que en teoria qualsevol formació política hauria de tenir. I en aquest sentit, nosaltres vàrem dir en campanya electoral que una de les propostes que portàvem en el nostre programa d'ACORD era una hipotètica revisió i parlar-ne com feia esment la Sra. Salazar, suposo que en comissió, avui ja n'hem començat a parlar, potser ens hem avançat un pèl més del que caldria, si aquesta llei electoral doncs, aquesta presa en consideració avança, ja tindrem oportunitat de fer aquest debat que proposava la Sra. Salazar en comissió. Per tant aquí, òbviament ens hi trobaran.

Per tant, deixi'm testimoniar una vegada més que allò que diu vostè que qualsevol proposta que ve de les files socialdemòcrates en un intent de victimització de les seves propostes, són rebutjades, no és el cas. Ja li avanço que nosaltres òbviament avui votarem a favor d'aquesta presa en consideració.

Hi ha elements que òbviament veiem amb bons ulls, sinó no estaríem aquí dient que votaríem a favor

d'aquesta presa en consideració, com poden ser d'aquest augment de la proporcionalitat que havíem esmentat en el seu dia, també un augment de la participació. Està clar que vostès han parlat d'aquest dipòsit judicial del vot, que potser se'n fa un ús desmesurat. Podríem compartir l'extrem, ara bé, també ens agradaria de manera un pèl més empírica que no simplement preguntant a la gent del perquè fan aquest vot judicial, sinó tenir una fonamentació més exhaustiva de quina és aquesta motivació i poder establir alguna correlació de causa-efecte, si seria aquest o no. Però podríem compartir en el fons també que se'n fa potser un ús desmesurat d'aquesta opció que no hauria de ser així.

I també no hi estem pas en contra ni de bon tros, doncs tenir una pluralitat més accentuada en les diferents taules electorals.

No obstant hi ha coses que també penso que són de rebut que avui els hi digui que penso que ni en formes ni en temps doncs aquesta entrada de la proposició de llei siguin del tot correctes, com a mínim és el nostre parer.

Ho deia, ho esmentava el Sr. Naudi, estem a dues setmanes escasses d'unes eleccions comunals, penso que segurament aquest moment no seria el més idoni per començar a discutir doncs aquesta proposició de llei de règim electoral.

Vostè sap perfectament que cal un consens molt ampli, ho diu també el criteri del Govern. És una llei qualificada i a més a més cal aquesta majoria tant en l'àmbit territorial dels consellers territorials com dels consellers escollits en circumscripció nacional, amb la qual cosa el consens ha de ser exhaustiu. Però no només un consens exhaustiu dins d'aquesta Cambra perquè aquests canvis de la llei de règim electoral poguessin tirar endavant, sinó que a més a més el que caldria és consensuar-ho amb totes les parts implicades. Òbviament en aquest cas, en els comuns perquè vostès fan referència exclusiva a canviar tot el que fa referència a les eleccions comunals i també amb Govern, perquè al cap i a la fi és el Sr. cap de Govern que té la potestat de cridar a eleccions.

Per tant, creiem com ja li deia que ni en formes ni en temps seria el millor moment per entrar a discutir aquesta llei i això permeti'm-ho, crec que els hi havia de dir.

També em sobta, però ja tindrem temps de parlar-ne que algunes i vostès entren aquesta proposició de modificació de llei, però s'obliden algunes de les propostes de les que vostès en el seu programa electoral n'han fet estàndard. És si més no simptomàtic que algunes d'aquestes propostes aprofitant l'avinentsa que estem fent aquesta modificació, no s'hi vegin incloses, però això són

temes que serà la seva decisió d'entrar-les o no. De tota manera estem convençuts que si s'acaba acceptant aquesta presa en consideració, tot el treball en comissió doncs ens permetrà abastament poder discutir tots aquests aspectes.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Mònica Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies Sra. síndica.

Debatem la presa en consideració de la proposició de llei presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata. Com la pròpia exposició de motius indica, el text proposat pretén incidir en dos àmbits molt concrets de la vigent llei electoral, tots ells relatius a les eleccions comunals. Abans de comentar el contingut d'aquests dos àmbits, volem exposar unes consideracions prèvies.

D'entrada cal dir que sobta una mica el moment triat per a la presentació del text, ja que ens trobem en ple procés electoral. S'ha dit també en les anteriors intervencions.

Sincerament, tenim dubtes que aquest sigui el millor moment per discutir qüestions que afecten eventuales modificacions d'importants normes que regulen les eleccions dels nostres comuns.

Sembla que en aquestes alçades de calendari electoral seria més adequat deixar que la competició entre diferents candidatures i programes es produís sense probables interferències. Interferències derivades d'una discussió parlamentària sobre les regles del joc que han d'emmarcar el debat electoral comunal. En qualsevol cas aquest ha estat el tempo triat unilateralment pels promotors de la iniciativa i no hi ha res més a dir en aquest sentit.

A més, si la iniciativa legislativa supera el debat de presa en consideració, la seva discussió més enllà del dia de les eleccions, i es podrà treballar amb la tranquil·litat post electoral retrobada.

Volem també expressar una segona consideració prèvia, que ens preocupa més que l'anterior. Trobem a faltar el fet de no haver treballat un text d'aquestes característiques amb el conjunt de les forces polítiques parlamentàries i comunals. Ens sembla excessivament agosarat presentar una proposició de llei d'aquest calat institucional sense haver com a mínim, encetat unes converses prèvies amb les

institucions concernides: comuns, Consell i Govern, com s'assenyala en el criteri expressat per l'Executiu.

En aquest sentit, fem avui nostres les paraules del conseller Francesc Rodríguez. En la sessió del Consell General del 12 de juny del 2008, en la que es debatia sobre una eventual reforma que no va prosperar, dels criteris de repartiment d'escons en els consells de comú, el Sr. Rodríguez aleshores conseller general socialdemòcrata, va afirmar: "Que la reforma proposada no era oportuna ni convenient si no es feia amb un desitjable mínim consens, lluny d'una convocatòria electoral i després de valorar detingudament i responsablement totes les conseqüències que podia comportar".

Ho han recordat també alguns companys, l'any 2008 doncs el Partit Socialdemòcrata governava en dos comuns.

Certament se'ns podrà avui dir que en el decurs de la tramitació hi haurà temps per articular el referit consens, i ja avanço que els Demòcrates el reclamarem.

Però el més elemental sentit comú, aconsellava una aproximació prèvia amb els comuns, els grups parlamentaris i Govern, l'absència de la qual avui no podem més que lamentar.

Ens toca ara comentar, com hem esmentat anteriorment els dos àmbits en els que el Grup Socialdemòcrata pretén introduir modificacions.

El primer fa referència a l'organització de la jornada electoral. Constatem amb els presentadors de la iniciativa el notable increment que el vot judicial experimenta, elecció darrera elecció, i compartim la voluntat de buscar millores pel bon funcionament de la jornada, per portar més electors el dia dels comicis.

Dit això, també volem deixar clar que no ens preocupa tant el creixent pes relatiu del vot judicial com l'increment de l'abstenció.

És aquesta segona qüestió i no la primera la que pot acabar per tenir conseqüències negatives per al bon funcionament de la nostra democràcia, i també es pot intuir que l'increment del vot judicial ha evitat en certa mesura un major increment de l'abstenció. Per això creiem, i em sembla que s'hi ha referit el Sr. Alís, que millorar el vot per correu, tot el procediment del vot per correu pot també doncs millorar que hi hagi menys abstenció.

En qualsevol cas, compartim la voluntat d'intentar introduir millores a l'organització de la jornada electoral. Això sí, reiterem, ho volem fer des del diàleg, entre les tres institucions concernides, i entre les diferents forces polítiques.

Volem ja d'entrada assenyalar que estem d'acord en buscar mecanismes per aprofundir en les garanties de neutralitat que han de regir el procés electoral. Unes garanties que nosaltres creiem que ja es donen, tot i que sempre es pot millorar, com tot.

Però d'altra banda, també pensem que aquesta anàlisi profunda no ha d'anar en detriment d'una certa autonomia dels comuns, emmarcada en la llei, a l'hora d'organitzar la jornada electoral.

Pensem que els comuns han de continuar tenint la potestat de decidir sobre determinades qüestions relatives a les meses i als espais necessaris per a desenvolupar les eleccions, sempre insistim dins d'un marc legal determinat.

Compartim la voluntat d'incentivar l'esperit cívic, tot fomentant la participació de la ciutadania a les meses, amb designació per sorteig públic. En canvi no compartim la voluntat d'excloure de la presidència de les meses els membres del comú que no siguin alhora candidats, ja que aquesta presència pretén mantenir una tradició arrelada, que a la vegada dota de més garanties jurídiques el procés electoral.

M'ha semblat entendre, la Sra. Judith Salazar que deia que estarien disposats a acceptar que els candidats no electes formessin part de les meses electorals. Crec que no ho he sentit malament.

Bé, segur que tots els que estem aquí presents en algun moment de la nostra infància hem pogut acompanyar els nostres pares, padrins i familiars en una jornada electoral, una jornada cívica en la que també hem pogut conèixer la institució dels comuns i entendre el què és un comú i la seva història, una llarga història. Doncs som del parer que hem de conservar les nostres tradicions i no cal que sempre copiïem Srs. socialdemòcrates doncs el que es fa a fora.

Actualment ja hi ha comuns que per temes d'espai han traslladat els col·legis electorals en instal·lacions més àmplies, cosa que la llei ja ho permet.

El segon àmbit en el qual el Grup Parlamentari Socialdemòcrata proposa modificacions, és el relatiu a la introducció del criteri de proporcionalitat en el repartiment dels escons comunals, i ho fa en termes absoluts, modificant radicalment l'esperit de la llei vigent en aquesta matèria concreta.

Avui tenim una llei que per un costat assegura la presència al comú de les diferents opcions que concorren a les eleccions, i alhora premia amb suficient força l'opció guanyadora per assegurar la governabilitat dels comuns i la seva estabilitat. Aquest és l'objectiu que el legislador es va fixar en el

seu moment, i pensem que el resultat després de més de 25 anys és força positiu.

S'ha assolit un bon compromís entre la governabilitat i la representativitat a l'hora de configurar els consells de comú. És una mica descentrat en favor de la governabilitat però ens sembla que enfortir l'estabilitat dels comuns és injectar eficiència i racionalitat al sistema polític andorrà.

Recordem, -ho ha dit el Sr. Alis-, que els comuns gestionen el dia a dia, no legislen.

En canvi, pensem que introduir un sistema proporcional pur com el que proposa el Grup Socialdemòcrata podria conduir a una excessiva fragmentació dels consellers de comú i dificultar la formació de majories comunals.

A més, volem expressar una certa prevenció. Volem tornar a insistir en el fet que modificar les regles del joc que determinen els criteris de distribució d'escons en les institucions, requereix més enllà del consens ampli que legalment està previst, una reflexió i un diàleg profund entre tots els autors implicats, així com una serenor política extrema per tal d'evitar caure en una dinàmica d'alteracions freqüents de les fórmules electorals que en res contribueix a l'estabilitat d'un sistema polític.

En quant al criteri expressat pel Govern, volem dir que ens sembla bé revisar amb totes les institucions implicades determinats aspectes del nostre règim electoral per tal d'afavorir al màxim l'exercici del dret de sufragi i de millorar-ne la seva implementació, així com d'altres aspectes que poden millorar el règim electoral dels comuns, això sí sense posar en risc l'estabilitat dels mateixos.

Per tot l'exposat, contràriament també ho han dit els meus companys, contràriament al que de vegades el Grup Parlamentari Socialdemòcrata diu de nosaltres que no acceptem les seves proposicions de llei, doncs volem expressar que votarem favorablement la presa en consideració de la proposició de llei que ara examinem, amb la intenció de treballar les qüestions a les quals ens acabem de referir, això sí des del diàleg i el consens amb totes les institucions concernides.

Molts gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

El Govern desitja intervenir...

Altres intervencions...

Sra. Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Miraré d'anar contestant les intervencions dels meus companys de l'arc parlamentari.

En primer lloc, expressar que perquè els comuns puguin participar primer s'ha d'admetre a tràmit a dintre del Consell General la Proposició de llei.

Després referir-me... Ha anat sortint reiterativament el tema del tempo, que si estàvem en campanya... Doncs sí, és clar que estem en campanya. Nosaltres el que fem és respondre a un compromís electoral que portàvem en el nostre programa en les eleccions generals però que, a més, despenjar d'una ponència política que tenim aprovada al partit des de l'any 2016 i, per tant, em semblava que el moment era l'ídoni perquè des del Consell General també s'ha de fer política pensant en els comuns i doncs, per tant, aquesta és la resposta al perquè del tempo.

No coincideixo massa amb la intervenció del Sr. Naudi que ens deia... bé, que fem cura perquè pot ser una arma de doble tall. Evidentment ho tenim present. Jo que sàpiga no ens hem retirat de la cursa electoral per les comunals i, per tant, si estem proposant uns comuns que siguin més representatius evidentment també som conscients que si nosaltres assolim la majoria als comuns o quan concorrem a les eleccions estarem exposant a aquesta mesura. El que sí que no ens cansarem de dir és prioritzar les institucions novament per nosaltres, el que s'ha de prioritzar és la voluntat del poble i doncs, per tant, els comuns no fem veure que són òrgans de gestió exclusivament, no? Els comuns fan ordinacions comunals, els comuns tenen iniciativa legislativa i, per tant, la política hauria de ser més representativa, també en el si dels comuns si volem que aquesta representativitat s'allargui al cap de quatre anys com a mínim, és a dir, com a màxim el que duri la legislatura.

No oblidem que finalment, novament, per a nosaltres és palmari que assegurar la governabilitat per sobre de la voluntat popular és una mesura que beneficia a qui està governant els comuns, sigui del color que sigui perquè, insisteixo, tots són susceptibles de poder governar un comú. I doncs, per tant, prevaler aquesta governabilitat per sobre de la voluntat popular, aquí nosaltres és un projecte polític que no és nou pel Partit Socialdemòcrata, que comprenc que liberals comparteixi, insisteixo, a dintre de les tesis de l'acord ja es va treballar sobre aquesta ponència política al 2016 al Partit Socialdemòcrata i, per tant, novament governabilitat per sobre de representativitat per a nosaltres vol dir que els polítics ho tenen més fàcil per davant del que vol la ciutadania. I entenem que un sistema que és

estable i alternatiu no sé si és el més eficient tampoc perquè sovint ens trobem amb comuns que tenen una línia política, una línia de gestió més igual, i que quan alternem aquesta línia el que fem és primer de construir i després intentar construir sobre la base d'unes altres tesis. Entenem que si d'entrada construïm conjuntament serà molt més fàcil que aquestes opcions, decisions polítiques que sí afecten, i molt, a la ciutadania de cada parròquia siguin més perdurables en el temps.

I a partir d'aquí més enllà de defensar la tradició que és una opció política, és a dir, nosaltres tampoc estem en contra però finalment entenem que el dret és dinàmic i que si podem aconseguir quotes que siguin més justes i més conformes amb aquell que manté la sobirania i que és qui ens està fent confiança, doncs no deixarem de treballar incansablement en aquest respecte.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Pel Grup Ciutadans Compromesos, Sr. Naudi d'Areny-Plandolit.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. síndica.

Bé doncs amics del PS, si vostès van aprovar aquesta ponència al 2016 i estem entrant en el 2020 reconeixeran que quan els hi diem que el tempo no era el més adequat... home, si en quatre anys... just dos dies abans de començar la campanya de les comunals... home! Han tingut mesos per fer-ho, eh? Però bé, està molt bé. Pel que he sentit serà admès a tràmit, només faltaria, i per tant no podran dir que per venir de vostès algun grup els hagi rebutjat. Crec que cada grup es posa en el plantejament, uns estaran més a favor, uns altres més en contra.

Jo els vull tornar a dir una cosa, comparteixo les paraules de la Sra. Mònica Bonell, del principi de mantenir la governabilitat dels comuns i evidentment als comuns hi ha hagut alternança. Li torno a dir, quan vostès manaven al Comú d'Encamp o d'Andorra la Vella ja els anava bé com anava així, no?

Però això, no va en contra de la voluntat del poble perquè la norma ningú se l'ha tret de la màniga. Com funcionen els comuns, no n'hi ha cap aquí dels consellers que hagi dit: "això anirà així", no, això ja està establert i també és voluntat popular i ha sigut voluntat popular de què hi hagi un principi de governabilitat de la majoria dels comuns. Una altra cosa és que, Sr. López, vostè va fent que no amb el

cap. Que no estigui d'acord ja ens té acostumats a anar a les línies de flotació de l'estabilitat: el coprincipat, l'avortament, el règim electoral... Ara estic esperant la doble nacionalitat, suposo que algun dia em sorprendrà també amb aquest tema aquí al Consell... Ja ens hi té acostumats.

No va en contra de la voluntat popular. La voluntat popular ja va acceptar i va votar això i així és com funciona. Una altra cosa és que a vostès no els interessi i llavors ens vesteixin una proposició de llei on realment només hi ha un punt que els hi preocupa, que és la proporcionalitat, és a dir, que vostès volen tenir més consellers, que vostès volen incidir més en els comuns i ens ho vesteixen amb la participació ciutadana, amb que això s'ha de treure dels comuns. Jo crec que ni vostès mateixos s'ho creuen! És a dir, quin mal els hi fa al comú el Centre de congressos... si és el mateix. Es tracta d'anar a votar, d'anar a fer exercici del nostre dret que és emetre el vot i decidir qui volem que mani als comuns. Ara, vostès ho emboliquen en un paquet, ara que ve el Nadal, amb un llaç ben maco però, en el fons, la discussió és aquesta, que vostès volen tenir més consellers de comú ara, quan fa uns anys que manaven els comuns això ja els anava bé.

I els vull recordar una cosa que és diferent al Consell, si aquí tinguéssim inestabilitat i no hi hagués consens, i per tant, es pogués fer trontollar el Govern o fer una moció de censura, es podrien convocar eleccions; però en el cas dels comuns, en el cas que en un dels set comuns hi hagués inestabilitat dins del Ple del Govern, dins de la seva junta no es poden convocar eleccions. Els comuns no poden convocar eleccions. Les eleccions les convoca el Sr. cap de Govern cada quatre anys pels set comuns a la vegada. Aleshores, vostès poden posar a sobre de la taula ara mateix un hipotètic escenari, quan vostès diuen: "*No, no, és que s'hauran de posar d'acord sí o sí*", doncs perdoni, no sempre ens posem d'acord sí o sí. I ens podem trobar que dels set comuns n'hi hagi un, o dos, o tots que no s'entenguin, que es posi en risc la gestió del dia a dia i de les persones per picabaralles polítiques i no es poden convocar eleccions i s'hauria d'acabar tot el mandat d'aquell comú amb inestabilitat per a aquella parròquia, i això, ho reconeixen que no és bo. L'alternança política als comuns d'acord amb la voluntat popular que així ho va decidir en el seu dia quan vam votar la Constitució, és la que tenim i és la que nosaltres defensem.

I insisteixo, els admetrem a tràmit aquesta Proposició de llei.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laureadiana + Independents...

Pel Grup Parlamentari Liberal...

Pel Grup Parlamentari Demòcrata...

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies Sra. síndica.

Jo els hi voldria demanar, o li voldria demanar a la Sra. Salazar, quina és la voluntat del poble. Si la voluntat del poble és aquella que s'expressa en les urnes? Bé doncs, vostès han dit que han presentat aquesta Proposició de llei perquè era un compromís que van agafar amb els seus electors, però els aquí presents o, en tot cas, la majoria resultant doncs aquest compromís no el vam agafar. Aleshores, si haguéssim d'escoltar el resultat doncs, tampoc hauríem de prendre en consideració la Proposició de llei.

A mi em sembla que ja ho hem dit en altres ocasions. La voluntat popular la fan venir bé per aquelles qüestions que els hi pot interessar.

Jo crec que també hem de recordar, va bé recordar una mica la història i recordar com funcionaven els comuns abans de la modificació de la Llei electoral, i em sembla que tots tenim el record que moltes vegades es configuraven corporacions on es feien barreges entre els partits que es presentaven. Jo crec que quan es van fixar les normes, doncs ara fa més de vint-i-cinc anys, precisament amb l'experiència viscuda doncs, el Consell General que hi havia aleshores va voler aquesta governabilitat, va voler els comuns perquè entenien que era una institució on s'havia de gestionar i és veritat que tenen aquesta capacitat de presentar una proposició de llei com a mínim tres comuns, però va premiar la governabilitat, i em sembla que el resultat és més que satisfactori. En tots els comuns hi ha hagut alternança.

Res més.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Bonell.

Pel Govern, alguna intervenció...

Cap altra intervenció...

Sra. Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Sí, gràcies Sra. síndica.

En primer lloc, respondre a la Sra. Bonell.

Evidentment nosaltres agafem un compromís amb el nostre electorat... disculpi'm, igual que vostès l'agafen amb el seu i, per tant, jo que sàpiga no s'està forçant a ningú a què prengui la decisió que vulgui. És a dir, el mecanisme democràtic permet que un grup parlamentari prengui o no prengui en consideració una proposta. Doncs, per tant, em sembla que aquí en tot cas hauran de ser vostès els que si no estan responant al seu compromís electoral són els que hauran de fer una reflexió, però en tot cas no nosaltres. Que sí que procurem ser coherents amb el que plantegem als nostres electors.

Comentava el Sr. Naudi que des del 2016 al 2020... Bé, al 2019, perquè per més que sigui una ponència aprovada a l'any 2016 ho portem al programa de les eleccions generals del 2019 i doncs, per tant, és ara que accedim a la institució que ho podem portar endavant perquè entenem que és aquí on s'ha de legislar, no?

Insisteixen en el tema que ja es va decidir en el seu moment... Ja, però és que si ens fem un... D'entrada, partim de la base que nosaltres, si hi ha alguna paraula que entenc que ens defineix és progressistes. És a dir, si ens hem de quedar amb el que va votar la gent en el segle XV, encara cremaríem les senyores a la foguera i, doncs, per tant, això no s'oposa al que puguem anar avançant i puguem demanar quotes més altes de drets per la ciutadania, no?

Feien referència al tema de què els preocupava l'abstenció. Bé, insisteixo, nosaltres no ens erigim amb la voluntat del poble, però també hi ha opinions que diuen que l'abstenció... és a dir, que es beneficia l'abstenció quan intueixes que vas a votar per una opció però resulta que després no tindràs res a fer durant quatre anys al comú. I doncs, per tant, com que ningú sabem quins són els mecanismes que poden corregir l'abstenció i sí que estic d'acord en què no hi ha cap problema en anar a votar al comú, jo he anat a votar al comú des que puc fer ús d'aquest dret, però no podem obviar que cada vegada més la gent està deixant d'utilitzar el recurs d'anar a votar al comú. Insisteixo, 20% a les últimes eleccions.

I ja per acabar, tornar a parlar de governabilitat i d'alternança. Sé que m'estic repetint, però per a nosaltres l'alternança no és la millor manera de fer política sinó la construcció política del consens. I com ens entendrem? Doncs, com ens hem d'entendre? A partir de la representació que tingui cada un doncs, votant! Entenem que és la manera més justa, però si aquesta representació pot ser més

ajustada amb la voluntat dels electors que són qui l'expressen posant la seva papereta dintre de l'urna doncs, en tot cas aquest és el nostre compromís i aquesta és la nostra voluntat, voluntat popular sigui la quina sigui, insisteixo -jo no em faig paradigma de la voluntat popular del que digui la gent quan vota-, però per sobre de governabilitat i efectivament d'alternança que nosaltres particularment pensem que no és la millor manera de fer política, la millor manera de fer política és des del consens i des dels pactes i el diàleg.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció algun grup...

Sra. Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies Sra. síndica.

Sí, només doncs repetir el que he dit abans. Votarem favorablement a la presa en consideració d'aquesta Proposició de llei, però abans m'he oblidat de comentar-li doncs que no cal esperar que entri una proposició de llei per treballar els textos legislatius amb els comuns, de fet no és la primera vegada i es poden treballar abans i tenir el consens.

Jo crec que és bo prendre en consideració aquesta Proposició de llei perquè precisament doncs, ells ens poden dir quins són aquells aspectes també a millorar i que puguem aprofitar a través d'esmenes parcials doncs, incorporar-los.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies Sra. síndica.

Sí, també al respecte de l'última intervenció, Sra. Bonell, completament d'acord. Ara, el que consideràvem una mica estèril, si em permet l'ús de la paraula, era encetar un treball amb els comuns sense saber si aquesta Cambra considerava l'oportunitat de tenir de discutir-ho.

Doncs, per tant, ara que sembla ser que la Cambra està predisposada a poder parlar de sistemes electorals i de llei electoral, doncs em sembla que és el moment adient per encetar un treball conjunt i integrar al màxim de visions diferents dels actors que estiguin concernits.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Salazar.

Alguna altra intervenció...

Acabades les intervencions s'obre un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària si vol procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Susanna Vela:

22 vots a favor, en contra 0 i abstencions 4.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat es pren en consideració la Proposició de llei i segons disposa l'article 104 del Reglament del Consell General s'obre un termini de quinze dies per a poder-hi presentar esmenes que no poden ser de totalitat.

Punt número cinc.

5- Examen i votació de la Moció demanant a Govern que encarregui als consells d'administració d'Andorra Telecom i FEDA l'estudi de l'impacte econòmic per reduir substancialment les tarifes d'electricitat amb menor potència i els paquets bàsics de telefonia i comunicacions i que acordi la seva rebaixa amb efecte d'1 de gener del 2020, presentada pels M. I. Srs. Pere López Agràs, Susanna Vela Palomares i Carles Sánchez Rodríguez, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La moció fou publicada al Butlletí número 76/2019, de l'11 de novembre, i s'hi ha presentat una esmena.

Per defensar la moció presentada pel M. I. Sr. Pere López Agràs juntament amb els M. I. Srs. Susanna Vela i Carles Sánchez, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, intervé el Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sra. síndica.

Passaré a llegir la moció a l'inici de la meua intervenció perquè és el que entenc que exposa el Reglament tot i que passaré ràpidament a comentar

l'esmena presentada i la nostra intenció de trobar consens al respecte.

La moció presentada diu:

Vist que des de fa temps, els substanciosos beneficis obtinguts any rere any per les societats FEDA i Andorra Telecom es destinen de forma íntegra a finançar els dèficits generats pel Govern, amb imports que se situen anualment entre els 30 i els 40 milions d'euros.

Vist que el marc pressupostari 2020-2023 preveu uns ingressos provinents dels beneficis generats per FEDA en un 30% i del 100% dels beneficis d'Andorra Telecom.

Vist que aquest fet suposa que les tarifes de FEDA i Andorra Telecom siguin, en realitat, uns impostos encoberts als ciutadans; uns impostos que penalitzen de forma substancial a les persones amb menor nivell d'ingressos, en tractar-se de serveis bàsics i del tot irrenunciabls.

Vist que les despeses familiars s'han incrementat molt els darrers anys -i de forma destacada les vinculades a l'habitatge-, generant un perjudici pel seu benestar.

Vistes les dades del Departament d'Estadística, publicades el propassat mes d'octubre, relatives al risc de pobresa i exclusió social de l'any 2018.

Vist sobretot, que al nostre entendre, és perfectament possible baixar les tarifes més bàsiques i packs més elementals tot mantenint la viabilitat i la rendibilitat amb una política d'inversions de les dues companyies.

El text que es proposava per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, és que:

Es demana al Govern que encarregui als consells d'administració d'Andorra Telecom i FEDA l'estudi de l'impacte econòmic per reduir substancialment les tarifes d'electricitat amb menor potència i els paquets bàsics de telefonia i comunicacions i que s'acordi la seva rebaixa amb efecte 1 de gener del 2020.

Com vostès ja saben, doncs, els tres grups parlamentaris de la majoria van entrar ahir una esmena a aquesta moció presentada. El primer que volem dir és que valorem positivament, doncs, que es vegi l'oportunitat política que les tarifes de FEDA i d'STA poden ser un instrument per fer més assequible els serveis bàsics als ciutadans que tenen més dificultats.

En relació al text que es proposa per via telefònica, doncs, ens hem posat en contacte amb els grups parlamentaris per fer unes aportacions addicionals i

trobar un text de consens, que passo a dir ara a continuació.

Son tres punts en concret.

El primer punt és que hi hagi un calendari, sigui quin sigui el calendari que es proposi, per tant, que la proposta contingui un calendari en la que es limiti.

La segona proposta és que la participació dels grups parlamentaris d'alguna manera sigui més activa en el contingut de la proposta que es proposa.

I la tercera és que no hi hagi càrrega administrativa per les persones que puguin beneficiar d'aquestes tarifes. A nosaltres ens agradaria parlar més d'uns paquets bàsics que no pas de bonificacions i no ens agradaria que s'haguessin de presentar extractes o informacions relatives a les situacions de les persones.

Penso que estem a prop de trobar un consens en relació a aquests punts. Jo no sé com es fa en motiu de les propostes de resolució, podríem, un cop hi hagi la intervenció dels grups, potser perquè hi ha hagut algun intercanvi de text, mirar de trobar uns minuts per acordar un text definitiu per sotmetre'l a votació.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Sí, Sr. López, serà així.

Parlaran ara els grups, i després deixarem una estona perquè puguin treballar pel consens.

El Sr. Pere López:

Perfecte.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Vist que s'ha presentat una esmena a la moció publicada en el Butlletí número 85/2019, del 27 de novembre, intervé per exposar l'esmena presentada pels grups parlamentaris Ciutadans Compromesos, Liberal i Demòcrata, la Sra. Maria Martisella.

La Sra. Maria Martisella:

Gràcies Sra. síndica.

Si bé el Sr. López ja s'ha anticipat en explicar, doncs, que hi han hagut converses per trobar una proposta de transacció. Sí que m'agradaria, doncs, explicar les raons una mica, el perquè esmenem la seva proposta de moció.

Doncs, d'entrada entenem que presenten una moció que es basa en uns criteris que no s'ajusten a la

realitat i que per tant no donarien resposta a l'objectiu que fins i tot vostès plantegen. Entenem que l'objectiu és facilitar l'accés a serveis bàsics, com és l'energia o les telecomunicacions a les persones amb dificultats econòmiques. I aquest és un objectiu que compartim.

No obstant això, des dels grups parlamentaris de Ciutadans Compromesos, Liberals i Demòcrates, creiem que la manera d'aconseguir-ho no és realment la que vostès proposen. De fet, a dia d'avui, tant Andorra Telecom com FEDA ja disposen de solucions adreçades a les persones amb dificultats econòmiques.

Si bé és cert que aquestes tarifes no han tingut l'ús esperat i, per tant, segurament, estem d'acord que cal reconsiderar-les.

Així, doncs, i perquè l'efecte volgut sigui el que hem d'aconseguir que totes les persones que ho necessitin es puguin acollir, i aquest és el nostre objectiu que volem amb l'esmena que hem proposat i que ahir es va publicar.

Creiem que cal ser curosos i analitzar les diferents casuístiques en què es troben els ciutadans amb dificultats econòmiques i proposar una situació per a cada casuística. Els beneficiaris d'aquestes reduccions de tarifes han de ser les persones que realment ho necessiten, no tothom, sinó les persones amb dificultats econòmiques.

I ara centrem-nos en la proposta. Torno a llegir la proposta que va presentar el partit socialista: "Es demana al Govern que encarregui als consells d'administració d'Andorra Telecom i FEDA l'estudi de l'impacte econòmic per reduir substancialment les tarifes d'electricitat amb menor potència i els paquets bàsics de telefonia i comunicacions i que acordi la seva rebaixa a comptar de l'1 de gener del 2020."

Entenem que la seva proposta de moció parteix amb un error. Es pressuposa que les tarifes d'electricitat amb menor potència i els paquets bàsics de telefonia són els que fan servir les persones amb més dificultats econòmiques. Però no sempre és així. I per tant, rebaixar les tarifes més bàsiques no seria un benefici per a les persones que realment ho necessiten.

La seva moció ens porta a pensar que ha estat feta de manera ràpida, no vull dir electoralista, però realment poc meditada.

Estem d'acord amb vostè que cal fer una anàlisi, una anàlisi acurada, que contempli, que compari i que analitzi els serveis bàsics que cada companyia té vigents, de les persones que se'n beneficien, del perfil

d'aquestes persones i, sobretot de les necessitats d'aquestes persones.

I repeteixo, volem ajudar a qui més ho necessiti, però donant resposta a les seves necessitats reals, no obligant-los a tenir un servei bàsic si aquest tampoc és suficient per les necessitats que realment tenen.

I ara li posaré exemples per il·lustrar tot el que he anat dient.

Una empresa pot contractar el paquet bàsic de telefonia per tots els telèfons de feina dels seus treballadors, perquè no els cal ni un volum de dades molt elevat ni trucades gaire elevat. Si es rebaixa el paquet bàsic, tots aquests contractes se'n beneficiarien, però en canvi no es tracta d'un paquet contractat per necessitats de dificultat econòmica.

El mateix podia passar amb estudiants que estan a l'estranger. Molt sovint, les persones que hem estudiat a fora hem contractat un telèfon a l'estranger, però hem mantingut la línia d'Andorra amb un paquet bàsic. Entenem que en aquest cas tampoc hi ha una dificultat econòmica.

La mateixa casuística es planteja en el cas del subministrament elèctric. Vostès demanen un estudi per reduir les tarifes d'electricitat amb menor potència. Aquesta solució tampoc tindria l'impacte que es planteja. I per què? Doncs, perquè no sempre les potències més baixes les contracten les persones amb dificultats econòmiques.

Un altre exemple. A Andorra tenim un gran nombre de llars que són segones residències de persones que viuen a l'estranger. Moltes d'aquestes poden tenir contractada una potència baixa, però no perquè tinguin cap dificultat econòmica, sinó simplement perquè no en necessiten més.

I el mateix es pot aplicar en els habitatges d'ús turístics, en magatzems i en trasters.

Per contra, rebaixar les tarifes de menor potència també podria dificultar algunes persones amb dificultats econòmiques però que necessiten potències més elevades.

Un altre exemple, una família que visqui en un habitatge amb un sistema de calefacció elèctric, amb una potència baixa, probablement no podrà escalfar tota la seva llar i, per tant, els estaríem deixant al marge d'aquesta ajuda.

Estem d'acord amb vostès que cal que garantim que tothom tingui accés a l'electricitat i que hi hagi tarifes competitives. Però tampoc seria positiu tenir uns preus excessivament baixos, ja que es desincentivaria l'estalvi energètic i l'eficiència energètica.

Així doncs, com els deia, Andorra Telecom i FEDA ja tenen algunes opcions adreçades a les persones amb dificultats econòmiques, i que potser ja ho he dit, no han tingut l'ús esperat i que cal reconsiderar-les. És per aquest motiu que ja els puc avançar que s'està treballant per fer-les més accessibles.

Concretament, en el cas de FEDA es presentarà en breu una proposta en què s'ha treballat els darrers mesos per ampliar l'abast de les persones que es poden acollir a la seva tarifa social. Una mesura que ha d'anar en paral·lel a d'altres accions a dur a terme i que han de fer més fàcil l'accés a les tarifes de les famílies que més ho necessiten.

En el cas d'Andorra Telecom creiem que el que cal fer és una anàlisi acurada de les necessitats que poden tenir els usuaris depenent de la seva situació i facilitar que totes les persones que tinguin dificultats econòmiques puguin accedir a aquests serveis, perquè d'entre totes les persones amb dificultats econòmiques, no totes requereixen de les mateixes tarifes. No té la mateixa necessitat una família monoparental que una família amb un fill de 5 anys que no requereix connexió a internet. O d'una família monoparental amb 3 fills d'edat adolescent que necessiten la connexió a internet per fer els deures.

I així tenim moltes casuístiques i hem d'oferir a cada persona la tarifa que més s'ajusti a la seva situació familiar i que no li minvi el seu poder adquisitiu. I tot i que les companyies ofereixen tots aquests avantatges o ajudes a les persones que ho necessitin, la capacitat de detectar quines són les que realment requereixen d'aquests beneficis, recau sobre el Ministeri d'Afers Socials.

Per tant, els grups parlamentaris Liberal, Ciutadans Compromesos i Demòcrata estem d'acord en demanar al Govern el següent: "S'encomana a Govern que, a través del Ministeri d'Afers Socials, i amb la col·laboració de FEDA i Andorra Telecom, estudiï com les persones amb dificultats econòmiques poden tenir bonificacions en les tarifes o paquets que s'ajustin a les necessitats".

Dit això, i tal com ha dit el Sr. López, hem tingut intercanvis, doncs, via telefònica per trobar una solució i ja estaríem, doncs, potser en situació de trobar una entesa i, per tant, doncs, demanaríem si ens poguéssim entonar-nos uns minuts per trobar una possible transacció.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Martisella.

Primerament hi ha la intervenció, si escau, del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents.

El Sr. Joan Carles Camp:

Moltes gràcies Sra. síndica.

En aquest punt de l'ordre del dia esdevé l'examen i votació de la moció presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata demanant al Govern que encarregui els consells d'administració d'Andorra Telecom i FEDA un estudi d'impacte econòmic per reduir substancialment les tarifes d'electricitat amb menor potència i els paquets bàsics de telefonia i telecomunicacions i que acordi la seva rebaixa amb efectes a partir del dia 1 de gener del 2020.

Senyores i senyors consellers, tot l'arc parlamentari és plenament conscient que una part dels beneficis d'Andorra Telecom i de FEDA van a proveir els darrers anys successius els dèficits pressupostaris de l'Estat. Aquesta ha estat una pràctica que han fet tots els Govern i de tots els colors polítics, enclosos els socialdemòcrates.

Però bé, les situacions van canviant i si aquesta pràctica era més o menys ben acceptada abans de l'entrada en vigor del desplegament impositiu, dit sigui de passada, en gran part elaborat i implementat pel Govern Demòcrata, en l'actualitat no passa el mateix. Famílies i empreses no passen pel seu millor moment. Així ho ratifiquen, malauradament els darrers informes de les famílies que feien menció els companys.

Amb la implementació de les figures impositives dels successius governs demòcrates, es va pactar com a medicina per no passar aquests sostres, la famosa regla d'or i el marc pressupostari. Es va fer amb l'objectiu de limitar al màxim de l'endeutament i de no incrementar la pressió fiscal. Es va fer per garantir l'estabilitat fiscal, la competitivitat de les empreses i la creació i el manteniment dels llocs de treball.

Malgrat la filosofia inicial, avui l'Estat andorrà es troba al límit recomanable del 25% de pressió fiscal i a sobre hem modificat el límit d'endeutament amb un 1%, és a dir, entre 27 i 28 milions d'euros més.

Com també s'apunta en aquesta moció i es desprèn en el marc pressupostari 2020-2023, aquest marc preveu uns ingressos provinents de l'Estat de beneficis generats per FEDA del 30% i del 100% dels beneficis generats per Andorra Telecom. Aquests beneficis rondaran entre els 30 i 40 milions d'euros.

És a dir, amb la pressió fiscal al límit, amb el desplegament dels impostos indirectes, com l'impost de la renda i l'impost de societats, el Govern recapta

en l'actualitat 85 milions d'euros anuals de més amb tot aquest desplegament impositiu, el Govern no ha estat capaç de satisfer les necessitats dels ciutadans i de l'Estat que és motiu d'aquesta moció.

I ara em vull girar cap a la premsa perquè ho comuniqui a les ciutadanes i als ciutadans d'Andorra que amb totes aquestes figures impositives i recaptacions encara no quadrem els pressupostos. Ho podem publicar amics.

Alguna cosa falla. Cal posar fi a aquesta disbauxa. Per Terceravia, totes les figures impositives són vasos comunicants i vostès, senyors del Govern, prou que ho saben. Cal saber quin esforç fiscal estem disposats a suportar els ciutadans a canvi de l'estat del benestar i que aquest sigui sostenible en el futur. Això també afecta a aquestes famílies.

Cal saber quin nivell de despesa té l'Estat i la seva composició. Cal saber quin és el cost que representa aquest endeutament constant i el seu finançament per les famílies i empreses. Cal visualitzar una política fiscal conjunta en la seva globalitat. No totes les administracions poden anar per lliure, Govern, comuns, CASS, parapúbliques, com és el cas que ens afecta en l'actualitat.

Tot plegat més pressió fiscal, menys competitivitat per les empreses i pel país. No actuar adequadament ens comportarà posar en entredit la nostra sobirania, i probablement, no solament la sobirania fiscal.

En definitiva, cal que un endeutament sigui assumible igual que en una família. No li donin tantes voltes.

També cal que la fiscalitat sigui assumible per a les famílies, per les empreses, cal que la fiscalitat sigui fàcil, cal que la fiscalitat sigui àgil, cal que la fiscalitat sigui segura, i cal, sobretot que sigui transparent. Cal una gestió acurada de tots els recursos, cal dissenyar una política global conjunta d'ajuts i de subvencions que reben les famílies i les persones, també les entitats per part de totes les administracions que componen l'Estat. Tot amb l'objectiu de no dispersar esforços, de no malbaratar recursos i per corregir les deficiències que hi pugui haver.

Per al nostre Govern, el Govern d'Andorra, durant aquests gairebé 9 anys s'ha mostrat incapaç de controlar la despesa, i de satisfer, sobretot les necessitats dels ciutadans i ciutadanes d'Andorra.

Gairebé 25 milions d'euros amb ajudes, alguna cosa estem fent malament.

Però ahir al vespre, la majoria, doncs ahir ens va portar a participar a aquesta moció, ens vam assabentar per la premsa, i ara la majoria vol que s'estudii com les persones amb dificultats econòmiques poden tenir bonificacions en les tarifes

o paquets que s'ajustin a les seves necessitats i que també pugui ser efectiu durant el primer de gener 2020, com exposava la companya Maria Martisella. I és curiós veure com la majoria que governa, que participa a fer els pressupostos, doncs, no ha participat abans perquè no hem vist enlloc reflectit, no als pressupostos de FEDA ni als pressupostos de SOM, aquestes ajudes. Però ara la majoria sí que hi ha pensat, i deu haver pensat, segurament, abans parlaven de política, perquè estem a 15 dies de les eleccions. Tots sabem, doncs, que aquestes ajudes, segurament no ens trauran de cap a res, i nosaltres, els de Terceravia, estem disposats a treballar conjuntament amb aquesta moció per intentar ajudar a totes aquestes persones que tenen aquestes necessitats.

Però pensin, companys de DA, això no ho han fet gratuïtament, ho han fet perquè estem a les portes d'unes eleccions i han pensat en aquest terme. El subconscient una altra vegada els ha traït, i els electors ho sabran valorar.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Procedirem a fer una pausa.

Volen respondre...

Sr. López.

El Sr. Pere López:

Molt breument Sra. síndica perquè penso que tot i que la proposta que ens feien arribar des dels tres grups de la majoria... perdó que tot i la proposta que ens feien arribar des dels grups de la majoria la podem acceptar. Penso que el debat parlamentari també és interessant més enllà del contingut concret de la proposta per entendre que és el que és persegueix.

I escoltant el que es deia des del grup de la majoria, jo penso que estem molt a prop, però hi ha unes paraules que jo penso que hauríem de mirar d'ajustar, perquè diem gairebé el mateix. La percepció pot ser molt diferent. Quan es parla d'ajudar o quan es parla de tarifes socials, és una connotació que a nosaltres ens agradaria evitar. Preferiríem parlar de millorar l'accessibilitat a serveis públics per a aquelles persones.

Jo penso que una de les coses que no s'ha fet bé i si FEDA continua en la línia que s'anunciava ara, aquesta tarifa social, pensem que no va per aquí. Hem de buscar la fórmula, si no és per la potència, si no és per les hores per trucades... hem de buscar un criteri, però jo penso que no hauríem de posar

l'etiqueta ni de l'ajuda ni de l'etiqueta social, sinó que li hem de posar l'etiqueta de millorar l'accés a uns serveis públics, insisteixo, bàsics i fonamentals.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. López.

Sra. Martisella.

La Sra. Maria Martisella:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Puc convenir amb vostè. De fet quan he dit acollir a una tarifa social quan em referia a FEDA, l'he redactat jo. Desconec com es dirà el nom i se'n pot parlar. Però crec que poden estar, en tot cas, doncs, els membres del consell d'administració i després Govern, que és qui aprova les tarifes, doncs, podrien estar d'acord o se'n pot treballar.

Després voldria respondre al Sr. Camp. Jo evidentment no hi era a la legislatura 2011-2015, i potser m'he perdut, però UL em sembla que estava amb demòcrates, per tant, devien votar els impostos. No? Sr. Camp? És que potser vaig perduda. Si m'ho pot aclarir, vostè.

I després pel fet de si les tarifes... no crec que sigui ni una mesura electoralista. De fet és una moció que ha presentat el Partit Socialdemòcrata i doncs des de la majoria ho hem debatut i vist doncs que ja va sortir en una pregunta parlamentària que ja hi havia unes tarifes doncs bàsiques diguem, i que tenien molt poc ús, doncs tal i com he dit en la meva intervenció, doncs entenem i des dels grups de la majoria creiem que cal reconsiderar-les, i és això. I no hi vegi cap afany electoralista, al contrari, és simplement perquè creiem que les persones que més ho necessiten, només les persones amb situacions de dificultats econòmiques, les hem d'ajudar.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Martisella.

Sr. Camp, vol tornar a intervenir...

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí gràcies.

És cert que alguns impostos es van començar a implementar molt avanç del Govern de DA, però voldria recordar que l'IRPF, qui el va implementar? Quan va entrar en vigor? Em penso que van ser vostès els de DA.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Govern no pot intervenir en un debat de moció.

No el sento Sr. Espot...

Esperi que acabem el torn.

Sr. López, vostè vol tornar a intervenir...

Sra. Martisella vol respondre...

I després Sr. Espot per al·lusions.

La Sra. Maria Martisella:

Sí Sr. Camp, li recordo que vostè i jo vam entrar en aquesta Cambra el 2015 i l'IRPF ja estava vigent. Per tant, ni vostè ni jo el vam votar. Es va votar a la legislatura 2011-2015, dels quals la formació UL estava integrada dins de la formació Demòcrata.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Sr. Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, però a veure, no es va improvisar, estava calculat de què no entraria, i després va entrar. Això és així, agradi o no agradi. Aquesta va ser la mesura de la regla d'or i del Marc pressupostari perquè no ens poguéssim endeutar més.

Qui ha permès això? Qui ha permès modificar això? Vostè m'ho dirà Sra. Martisella.

La Sra. síndica general:

Estàvem discutint tarifes de FEDA i Telecom....

Sr. Espot per al·lusió i farem la pausa.

El Sr. Xavier Espot:

Sí molt breument Sra. síndica.

Jo crec que el Sr. Camp ha fet una intervenció que no tenia res a veure amb l'objecte de la moció, i a més a més ha fet al·lusions constants al Govern de DA que ens han obligat a intervenir, malgrat no volíem intervenir, i crec que està anant per un camí que li sortirà molt malament Sr. Camp perquè vostè quan parla dels impostos, com a mínim hauria de ser coherent amb el que representa la seva formació política, i els impostos els va votar i van entrar en vigor. Estaven els consellers d'UL en aquell moment adscrits, algun parlamentari de DA, precisament adscrits al Grup Parlamentari de DA i havent votat favorablement l'impost de l'IRPF.

Per tant, tiri una mica d'hemeroteca i des de llavors també li he de dir que no s'ha creat cap nou impost.

Per tant, si us plau intenti ser una mica coherent i una mica més responsable en les seves afirmacions.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Espot.

Aturem la sessió fins a les 18.30h, on debatrem la proposta si s'accepta modificada o no.

Gràcies.

Se suspèn la sessió.

(Són les 18.09h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 18.39h)

La Sra. síndica general:

Reprenem la sessió.

En primer lloc excuso l'absència de la Sra. Judith Salazar per indisposició.

Demanaria al grup parlamentari proposant quin és el text final que es sotmet a votació. És a dir si accepta el text esmenat o manté la proposta inicial.

Sr. López.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sra. síndica.

El text que es sotmet finalment a votació el llegiré ara tot seguit, tot i que com deia abans també volia fer un parell de comentaris perquè penso que més enllà del que pugui dir concretament la proposta, doncs la voluntat del legislador també s'ha de manifestar amb les intervencions que es produeixin, quan es parla en el text de les persones amb dificultats econòmiques, entenem és així i també crec que ho entenen els grups de la majoria, que estem parlant d'un grup ampli de persones. És a dir els darrers informes d'estadística parlaven que gairebé un 13% dels ciutadans estan en risc d'exclusió de pobresa, que més d'un 25% de famílies monoparentals ho estan, que vol dir una de cada quatre famílies monoparentals estan en aquesta situació i per tant, com deia abans, no té res a veure amb el que es deia l'altre dia, amb aquestes tarifes socials que tenien un ús més aviat reduït o molt reduït fins i tot d'avui per part de les parapúbliques.

Sent això així i amb la voluntat de fer avançar les coses, nosaltres acceptem la proposta i per tant passo a llegir el text que es sotmet finalment a votació.

“S’encomana a Govern que a través del Ministeri d’Afers Socials i amb la col·laboració de FEDA i Andorra Telecom estudiï com les persones amb dificultats econòmiques poden beneficiar-se de tarifes o paquets que s’ajustin a les seves necessitats sense que els suposi una càrrega administrativa afegida.

S’acorda que el termini de lliurament de l’estudi, el qual també s’haurà de lliurar als grups parlamentaris sigui com a màxim el mes de juny del 2020”.

Aquest seria el text final i l’única remarca final, nosaltres havíem demanat que els grups parlamentaris tinguessin una participació el més activa possible. La proposta final és que els grups doncs rebem aquest informe al final, tot i això nosaltres agrairíem com a impulsors de la proposta que en la mesura del possible al llarg del procés que hi hagi alguns informes previs o algun estudi, doncs se’ns vagi facilitant i que no haguem d’esperar el 30 de juny a rebre-ho tot de cop, tot i que entenem que aquest podria ser un punt entremig entre el que proposàvem nosaltres que és participar d’aquestes reunions. Tampoc voldríem pensar que ara només rebrem l’informe el darrer dia.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. López.

Sra. Martisella.

La Sra. Maria Martisella:

Gràcies Sra. síndica.

Evidentment doncs des del grup de la majoria acceptem la proposta de transacció, i efectivament per nosaltres el fet que no s’inclouin els grups parlamentaris a dins de l’estudi aquest simplement per la pròpia naturalesa. De fet s’encomana un estudi a FEDA i a Andorra Telecom i al Ministeri d’Afers Socials, doncs perquè són ells que tenen les dades. Un cop tinguin aquest estudi doncs ja ens pertoca als grups parlamentaris a nivell polític d’analitzar el contingut d’aquest estudi.

En tot cas, suposo que podríem parlar tant amb els presidents del consell d’administració tant de FEDA com d’Andorra Telecom i doncs també potser amb el ministre d’Afers Socials, doncs que durant aquests sis mesos que es fa aquesta encomana, a la que hagin anat avançant doncs que ens puguin venir al Consell General en comissió o en el format que creguin escaient a fer-nos partícips dels avenços d’aquest estudi, doncs crec que això ho podríem també sol·licitar i des del grup parlamentari de la majoria

doncs també estariem disposats a demanar aquestes explicacions.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Com he exposat al finalitzar el meu debat parlant d’aquest moció, evidentment nosaltres estem a favor de fer els estudis i si aquests estan a mitjans del 2020, doncs millor que millor.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Sr. cap de Govern, vol matisar alguna cosa, la petició que han fet els grups...

El Sr. cap de Govern:

Simplement per respondre a la demanda que ha fet el Sr. Pere López, i a la qual s’ha afegit la Sra. Martisella, en tot cas no veig que hi hagi d’haver cap inconvenient per poder convertir l’estat d’avançament d’aquests treballs conforme es vagin realitzant, i per tant doncs jo crec que tant el ministre d’Afers Socials, al qual se li ha encomanat de capitanejar aquest estudi, com els ministres Calvo i Torres com a presidents dels consells d’administració d’Andorra Telecom i de FEDA, doncs també m’han traslladat que no hi veuen cap inconvenient, i per tant honorarem aquest compromís o en tot cas aquesta demanda que ens sembla una bona solució de compromís.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Espot.

Vist el manifestat, el text final que se sotmet a votació és el text esmenat.

Volen votar per assentiment o volen procedir a la votació...

Assentiment, d’acord.

A la vista del resultat, declaro aprovada la moció.

Punt número 6.

6- Examen i votació del Projecte de llei de modificació de la Llei 14/2017, del 22

de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.

L'informe de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost ha estat publicat en el Butlletí número 82/2019 del 22 de novembre.

Intervé per exposar l'informe de la comissió, el M. I. Sr. Roger Padreny, nomenat ponent per part de la comissió.

El Sr. Roger Padreny:

Gràcies Sra. síndica.

En la reunió del dia 14 de novembre del 2019 la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost em va nomenar ponent del Projecte de llei de modificació de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.

Em correspon avui presentar una síntesi de l'informe de la comissió.

En l'esmentat projecte de llei li foren presentades 8 esmenes a l'articulat. 3 esmenes per part del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, 5 esmenes per part del Grup Parlamentari Demòcrata.

La Sindicatura els dies 6 i 11 de novembre del 2019 i als efectes determinats per l'article 18.1.d) del Reglament del Consell General va constatar que les esmenes formulades pels grups parlamentaris no eren contràries a les disposicions de l'article 112 del Reglament del Consell General i les va admetre a tràmit.

D'acord amb el que preveu l'article 45 del Reglament del Consell General, l'esmentat projecte de llei, així com les esmenes a l'articulat que han estat presentades, foren trameses a la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost el dia 11 de novembre del 2019.

La Comissió Legislativa de Finances i Pressupost en el decurs de les reunions celebrades els dies 15 i 20 de novembre respectivament del 2019, ha analitzat el projecte de llei i les esmenes que li han estat presentades.

De les esmenes que figuren en l'informe de la ponència, dos esmenes no s'han aprovat, cinc esmenes han estat retirades, i una esmena ha estat retirada per obrir el pas a establir una transacció que ha estat aprovada per unanimitat.

Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe de la comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració del Consell General.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Govern, Sr. Jover.

El Sr. Èric Jover:

Gràcies Sra. síndica.

Sres. i Srs. consellers, avui debatem l'aprovació del Projecte de llei de modificació de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.

Aquesta modificació s'ha d'entendre en la continuïtat dels desenvolupaments legislatius iniciats al 2000 amb la Llei de cooperació penal internacional, les seves set modificacions successives en els darrers anys i la pròpia Llei del 2017 de prevenció i lluita contra el blanqueig.

Aquesta continuïtat i dinamisme respon d'una banda a la ferma voluntat d'Andorra d'assolir un màxim nivell de transparència econòmica i un sistema eficaç en la lluita i prevenció contra el blanqueig de diners i el finançament del terrorisme, i d'altra banda, el dinamisme propi en l'evolució dels estàndards internacionals en la matèria.

En aquest camí, Andorra es avaluada principalment per dos organismes internacionals. El comitè d'experts per l'avaluació de les mesures contra el blanqueig de diners o valors i contra el finançament del terrorisme del Consell d'Europa, el Moneyval, i el comitè mixt de seguiment de l'acord monetari compost per representants del Principat d'Andorra i de la Unió Europea.

En el marc de la cinquena ronda d'avaluacions mútues del Moneyval en el 57è ple que es va celebrar a Estrasburg el desembre del 2018, es va discutir, aprovar i adoptar el primer informe de seguiment en què es va avaluar el compliment d'Andorra en relació amb les 40 recomanacions del GAFI.

Considerant tota la normativa aplicable amb vigor el setembre del 2018 i per tant també entre altres la Llei 14/2017.

En les conclusions a l'informe, a banda de destacar les substancials millores aportades que han representat un augment molt significatiu de les anotacions, s'han detectat altres millores que s'han d'incorporar a l'ordenament jurídic andorrà, per donar compliment als criteris d'aquestes 40 recomanacions al GAFI.

Paral·lelament, en el marc de l'acord monetari entre la Unió Europea i el Principat signat el 30 de juny

del 2011, les disposicions legislatives que configuren l'ordenament jurídic andorrà també són objecte d'avaluació pel Comitè Mixt. Com per exemple la transposició de la Directiva UE 2015 849 del Parlament Europeu del Consell del 20 de maig del 2015 relativa a la prevenció de la utilització del sistema financer per al blanqueig de capitals o el finançament del terrorisme, o també el reglament de la UE 2015 847 relatiu a la informació que acompanya les transferències de fons.

En definitiva aquesta modificació de llei presentada té com a principal objectiu incorporar el conjunt de millores necessàries a l'ordenament jurídic andorrà per adoptar i implementar amb el màxim abast possible els estàndards i la legislació internacional abans referida.

Així mateix, també s'ha aprofitat aquesta modificació per incorporar-hi certs aspectes per millorar la qualitat tècnica d'alguns dels articles que s'havien detectat.

De manera més concreta aquesta modificació de la Llei 14/2017 de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme, incorpora o modifica entre d'altres els aspectes següents:

- Incorpora com a subjectes obligats els proveïdors de serveis de jocs d'atzar i defineix l'abast d'aquest terme.
- Es determinen certes obligacions pels fideïcomissaris o les persones que executin un càrrec equivalent en les estructures similars als fideïcomisos de manera no professional.
- Es defineix als efectes de la llei el concepte d'organització sense ànim de lucre.
- S'amplia la definició de proveïdors de serveis a societats i fideïcomisos.
- S'incorpora com a mesura de diligència dels subjectes obligats de forma expressa l'avaluació, la comprensió i l'obtenció d'informació per identificar i verificar l'origen dels fons objecte de relació de negoci o de l'operació ocasional.
- Es modifica l'article relatiu a les relacions de corresponsalia.
- S'incorpora l'obligació de considerar que s'efectuï una declaració d'operació sospitosa en relació amb les assegurances de vida amb persones políticament exposades.
- Es modifica la previsió de l'excepció dels mil euros en concepte de supervivència en relació amb la intervenció del Cos de Duana.
- Es modifiquen algunes infraccions i se'n tipifiquen de noves.

- I finalment, s'incorporen excepcions al règim sancionador ordinari.

La disposició final primera d'aquest llei modifica la Llei 7/2013, del 9 de maig, sobre el règim jurídic de les entitats operatives del sistema financer andorrà i altres disposicions que regulen l'exercici de les activitats financeres al Principat d'Andorra.

Aquesta inclusió es fonamenta en el fet de clarificar la norma i no canvia en cap cas el seu sentit jurídic.

La disposició final segona modifica la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal del 10 de desembre del 1998, ja que el curt termini de secret en la nostra legislació processal penal va ser una de les qüestions que ja preocupaven el Moneyval en el marc de la darrera avaluació finalitzada, que pot afectar negativament tant les investigacions nacionals com la cooperació penal internacional, i recomanava que s'augmentés.

Per aquesta raó es modifiquen els articles 40 i 46 del Codi de procediment penal i s'amplien els terminis del secret.

La disposició final tercera modifica la definició de fons a l'article 366 bis de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, per explicitar diversos conceptes ja inclosos en la definició de fons en línia amb el que està establert en la recomanació 5 del GAFI, relativa a la tipificació del finançament del terrorisme. Es manté però el contingut material de l'article i se segueix d'aquesta manera la recomanació del Moneyval.

La disposició final quarta estableix que tant la disposició final segona com la tercera tenen caràcter de llei qualificada.

La disposició final cinquena determina la necessitat de redactar un text refós de la dita Llei 14/2017 de l'esmentada Llei 7/2013, de la Llei qualificada del Codi de procediment penal i de la Llei qualificada del Codi penal en el termini de sis mesos.

Finalment, la disposició final sisena determina l'entrada en vigor d'aquesta legislació.

Per tot el que s'ha exposat es pot concloure que l'aprovació d'aquest Projecte de llei de modificació de la Llei 14/2017 així com les altres lleis modificades en les disposicions finals comportarà un altre pas endavant en el compliment de les recomanacions i exigències internacionals en un àmbit tan sensible com és el de la prevenció i la lluita contra el blanqueig i el finançament del terrorisme.

Senyores i senyors consellers, en nom del Govern em permeto demanar-vos que aproveu aquest projecte de llei, i que seguint el que aquesta Cambra ha anat fent els darrers anys, enviï un missatge inequívoc a la comunitat internacional del compromís de la

societat andorrana amb el rigor, la transparència, i els estàndards internacionals en les matèries que avui ens ocupen.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, Sr. Carles Naudi d'Areny- Plandolit.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. síndica.

Emmarcat en l'estratègia nacional que es pot llegir a la memòria de la UIFAND dels anys 2018-2020, evidentment i amb les conclusions que es desprenen de l'estudi nacional de riscos i també de les recomanacions del Moneyval, Andorra està treballant en tres eixos estratègics com són: la mitigació del risc de blanqueig de capitals i de finançament de terrorisme, impedir que aquests diners procedents de la delinqüència i del finançament del terrorisme poguessin entrar en la nostra economia, i en tercer lloc, si es detecten aquestes operatives, poder-les interrompre i sancionar-les.

Ja li avanço Sr. Jover que el nostre grup parlamentari votarà favorablement el projecte de llei. Vostè ho ha dit que Andorra fa anys que demostra el seu compromís de la transparència, de la cooperació, de l'homologació amb els estàndards internacionals, i com vostè molt bé ha dit, estem essent avaluats pel Moneyval que és el Consell d'Europa, i evidentment també pel Comitè Mixt, en virtut de l'acord monetari.

Avui incorporem millores, és una prioritat nacional podríem dir a la lluita contra el blanqueig de capitals i al finançament del terrorisme i, evidentment, millores que van enfocades d'una manera adequada a la gestió, a la mitigació, a la detecció, a l'avaluació, a la comprensió dels riscos i mitigar-los evidentment de forma oportuna i proporcionada.

A més del que el ministre Jover acaba d'expressar aquí des de la Tribuna del què és el que incorpora la Llei que avui modifiquem -la Llei 14/2017, la Llei del blanqueig- no oblidem que és una llei que ja incorpora molta normativa com són les mesures de diligència, que estan prohibits els comptes anònims, les mesures reforçades pels PEPs (els PEPs són les Persones Exposades Políticament) és a dir entre altres nosaltres, la informació dels beneficiaris efectius, com es fan les declaracions a la UIFAND, la cooperació entre autoritats o els procediments interns que han de fer els subjectius obligats. Vostès

ja saben que a Andorra hi ha una sèrie de subjectius obligats, una sèrie de tipologies d'empresa, que des de l'aprovació d'aquesta Llei estan obligats a complir amb una sèrie de requisits per mitigar, per detectar aquells comportaments, aquelles operatives que poden ser subjectes de blanqueig de capitals o de finançament del terrorisme.

Per tant, i donant resposta a la petició del Sr. Jover, el nostre vot serà favorable a la llei que avui tenim aquí al Consell General, i no podem fer més que seguir amb aquest procés de millora contínua que, com ha dit el Sr. Jover, està avalat pel Moneyval, està avalat pel Comitè Mixt i que és un missatge immillorable a la comunitat internacional però que també, no ho oblidem, és un coixí de seguretat per Andorra, és un coixí de seguretat pels subjectes obligats de tot tipus, no ens pensem que és als bancs, és molt més que als bancs, als despatxos d'economistes, als despatxos d'advocats, als notaris, a les joieries, a les immobiliàries. Són molts els negocis que m'estic deixant que estan obligats per aquesta Llei i que, per tant, aprovar-la i el seu compliment dona un coixí de seguretat a la seva operativa. I és veritat que això és un món que evoluciona, que no s'atura aquí i que de cara al 31 de desembre de l'any que ve, del 2020, doncs tornarem a parlar d'aquesta matèria perquè sense dubte que haurem d'incorporar noves directives a dins del nostre ordenament jurídic.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Josep Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies Sra. síndica.

El Projecte de llei que avui ens ocupa s'emmarca en la implementació de les recomanacions del GAFI i la incorporació de millores per la transposició de la Directiva de la UE 2015/849 del 20 de maig de 2015, continguda en l'acord signat entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea.

En definitiva, aquesta modificació de la Llei, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i finançament del terrorisme, té com a principal objectiu, incorporar el conjunt de millores necessàries a l'ordenament jurídic andorrà per adoptar i implementar, de la millor manera possible, els estàndards i la legislació internacional, abans referida.

Des de Terçeravia sempre hem recolzat aquest camí cap a la homologació, dins el marc de l'estratègia establerta per Govern.

El Projecte de Llei presentat per Govern, tal com s'ha exposat en l'informe del ponent s'acompanya de dos memòries: una del cap de la UIFAND, i l'altra del Consell Superior de la Justícia.

Les dues avalen el Projecte de Llei, amb un matís: consideren escaient l'ampliació de terminis referent al secret de les actuacions en matèria de blanqueig.

Des de Terçeravia, creiem que aquest Projecte de Llei s'adequa als estàndards internacionals, en funció de l'estratègia marcada per Govern en el seu desplegament.

Tot i així, des de Terçeravia vàrem formular tres esmenes de les quals dos varen ser rebutjades i una transaccionada i aprovada per tots els grups. Dos esmenes eren de caràcter tècnic, i l'altra de tècnica legislativa, esmenes que al nostre entendre podien millorar el Projecte de Llei. La primera, venia a mantenir l'abast de les mesures de la diligència deguda de l'article 9 de la Llei 14/2017. La segona, enteníem que calia mantenir la regulació de la Llei 14/2017, referent a la confiscació dels 1.000 euros, en concepte de mínim de supervivència, i no deixar-ho, de forma arbitrària, al criteri del Cos de Duana. I la tercera, creiem que era innecessari repetir definicions, en el concepte dels instruments financers. Dos d'aquestes esmenes no varen prosperar i la tercera va ser transaccionada.

Del resultat del treball en comissió, és el Projecte de Llei que avui es sotmet al Ple d'aquesta Cambra.

Terçeravia, hi votarem a favor.

Ara bé, aquest Projecte de Llei no ha estat absent de polèmica, degut a les esmenes introduïdes pel Grup Parlamentari Demòcrata, després de la reunió oficiosa mantinguda amb el Ministeri Fiscal per consultar les esmenes abans d'entrar-les a tràmit parlamentari, en les dependències del Grup Demòcrata, en el si del Consell General, juntament amb els altres grup parlamentaris que donen suport a Govern, tal com se'ns va fer saber en la reunió de la Comissió de Finances, del dia 14 de novembre del 2019.

Aquest fet ens genera preocupació, i en aquest sentit ens hem dirigit de nou per carta a la M. I. Sra. Síndica per tenir els aclariments oportuns.

Agraïm al Grup Parlamentari Demòcrata el fet de retirar les seves esmenes del Projecte de Llei que avui ens ocupa, i així des de Terçeravia podrem recolzar aquesta Llei.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sra. Eva López.

La Sra. Eva López:

Gràcies Sra. síndica.

La meua intervenció es limitarà, com no pot ser d'una altra manera, a assenyalar la necessitat d'aprovació del Projecte de Llei de modificació de la Llei 14/2017.

Tal i com disposa l'exposició de motius del Projecte de Llei, Andorra s'ha compromès a adaptar a la seva legislació interna les directrius internacionals en aquesta lluita contra el blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme, tal i com ha exposat el ministre Jover.

Així, en estar avaluada la nostra normativa tant pel Moneyval com pel Comitè Mixt en el marc de l'Acord monetari, s'han formulat recentment observacions per tal de complementar la implantació de les recomanacions del GAFI.

En tractar-se d'un projecte de Llei que té la finalitat d'incorporar al nostre ordenament jurídic les disposicions necessàries per donar compliment als estàndards internacionals i també de fer consideracions de caire interpretatiu que s'han constatat en la Llei, el Grup Parlamentari Liberal votarà a favor del projecte de referència.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sr. Pere López

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Sr. Jover, començaré pel final de la seva intervenció i el Grup Parlamentari Socialdemòcrata votarà a favor del Projecte de Llei. De fet, no vam presentar esmenes al text perquè al parer dels nostres col·laboradors el text ja estava prou bé.

La nostra intervenció podria ser breu i acabar aquí fent referències a la importància de l'homologació internacional del nostre país com hem fet en tantes i tantíssimes vegades si no fos pels greus fets ocorreguts al llarg de la tramitació parlamentària d'aquest Projecte de Llei als quals s'hi referia també el Sr. Josep Pintat.

Uns fets antidemocràtics afectant a la separació de poders i a la independència judicial. Em dirigeixo, Sr. Costa, en aquest punt a vostè que abans parlava de coherència en motiu de la Proposició de Llei del sistema electoral, demano al Grup Liberal si segueix pensant com pensava en campanya electoral: que no hi ha independència judicial al nostre país, que cal canviar el sistema de nomenament del Fiscal general i que cal canviar el sistema de nomenament dels membres del Consell Superior de la Justícia, i jo penso que aquest fet ens mostra clarament que no existeix aquesta independència.

Faré un petit sumari que no és exhaustiu perquè entenem ben bé la gravetat i la rellevància del que estem parlant. En primer lloc, perquè al nostre entendre el fiscal incompleix la seva llei -després ja entraré en més detalls- fent i redactant ell unes esmenes i abusant literalment de la seva posició per obtenir un benefici, "benefici" evidentment, entre cometes, per la seva tasca.

Després perquè es pretenia modificar una llei que no era la llei que estava a tràmit parlamentari i una llei que necessàriament no tenia cap mena de connexió directa amb la que estàvem debatent. Després perquè, a més a més, es volia modificar una llei que és qualificada dins d'un projecte de llei que no ho era. Després perquè es van donar una sèrie de pretextos i arguments que no eren els vertaders -es va parlar, per exemple, de desguassos de vehicles per dir algunes de les justificacions en relació a les esmenes que es volien introduir. Després perquè les esmenes introduïdes perseguïen burlar, donar el tomb -busqui's la fórmula que es vulgui- a una sentència del Tribunal Constitucional i, per tant, mirar de fer possible allò que el Tribunal Constitucional no fa pas gaire temps havia dit que no era possible. I després perquè hi ha dubtes fins i tot en relació a la intencionalitat de retroactivitat en relació a aquestes esmenes.

Al nostre entendre, com deia abans, el Fiscal general hauria pogut cometre dues faltes molt greus tipificades en la Llei del Ministeri Fiscal i, en concret, les contingudes a la lletra f) i d) de l'article que tipifica aquestes faltes i que ara passaré a llegir.

La lletra f) diu: "L'abús de la condició del membre del Ministeri Fiscal per obtenir un tracte favorable davant l'Administració pública o dels organismes públics o parapúblics. És evident que la reunió mantinguda amb els consellers generals pretenia una modificació legislativa per fer en benefici de la seva tasca i de la seva feina, diguéssim, i que a més el fiscal va abusar de la seva condició davant dels membres del Consell General.

La lletra d) parla de la intromissió, mitjançant accions de qualsevol tipus, en l'exercici de les funcions jurisdiccionals d'un batlle o d'un magistrat. És obvi també el coneixement per part del fiscal de la tramitació d'alguns processos judicials que li demanaven o li aconsellaven a obtenir aquesta modificació legislativa.

Al nostre entendre, com estem argumentant, els incompliments són greus... molt greus! I per tant, al nostre entendre, no poden quedar impunes o almenys ser objecte d'una anàlisi detallada i, per tant, demanem al Govern en compliment de la Llei del Ministeri Fiscal que analitzi aquests possibles incompliments i avalui la possibilitat d'incoar un procediment disciplinari al Fiscal general en relació a les qüestions, almenys amb una voluntat d'aclarir els fets ocorreguts.

També demanem al Sr. Jover el qual va opinar en relació a aquesta reunió en el si de la roda de premsa de Govern, que deia que era del tot favorable a les reunions que s'havien mantingut. Li demano, Sr. Jover, que em faci referència al marc legal al qual vostè, o actuant entenc en nom de tot el Govern, entenc i és del tot favorable a les reunions mantingudes perquè segons el que contesti li faré referència a varis... a aspectes tant del Reglament del Consell General com de normes que no avalarien, tot el contrari, farien que aquesta reunió estés situada absolutament al marge del que és el nostre marc legal.

I finalment, em dirigeixo als consellers generals, als companys de la comissió o als membres que van participar d'aquestes reunions, i em permeto demanar-los si es senten o bé enganyats, o bé utilitzats pel Fiscal general per obtenir una sèrie de modificacions legislatives perquè és el que jo sentiria després d'haver analitzat tot aquest procés, si hi ha hagut desconeixement per la seva banda del que realment es pretenia amb aquesta modificació perquè penso que la seva opinió al respecte també és molt important.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Maria Martisella.

La Sra. Maria Martisella:

Gràcies Sra. síndica.

Em permetrà, Sra. síndica, que abans d'entrar en el fons de la llei, faci unes consideracions en relació a

les al·lusions tant fetes pel Sr. Josep Pintat com pel Sr. López.

Miri, nosaltres no hem fet res que no s'emmarqui dins dels treballs que els grups parlamentaris poden i han de fer. És a dir: escoltar a tots els agents, societat civil, sindicats, patronal, associacions, col·legis professionals, estaments i ciutadans per tal de copsar els neguits i totes les necessitats.

Qui més que les parts que apliquen, al dia a dia, els procediments establerts ens poden donar una visió més àmplia, més veraç de la realitat?

Crec, sincerament, que estem confonent, o es vol fer confondre els procediments que dicta al Reglament del Consell General en el seu article 49 pel que fa al funcionament de les comissions, amb les trobades, informals, que es poden dur a terme en el si dels treballs dels grups parlamentaris aquí presents.

Perquè un cop escoltats els neguits i necessitats emmarcades dins de les trobades que fem des dels grups parlamentaris, nosaltres els grups parlamentaris -en tot cas el Demòcrata- debatem i treballem totes les propostes, neguits i necessitats que ens fan arribar. És llavors quan decidim en aquest cas concret la línia política a seguir, és a dir, llavors presentem si escau proposicions o esmenes.

I permeteu-me, tant el Sr. Pintat com el Sr. López ja fa dies també que estan en aquest hemicicle i també saben la manera de treballar de tots els grups parlamentaris. És una pràctica habitual i en són coneixedors.

Pel cas que ens ocupa, i si ho he entès bé Sr. Pintat, vostè quan ens diu "una trobada oficiosa", què vol dir? Que no ha estat canalitzada per Sindicatura amb una demanda formal i amb la corresponent acta de la comissió? És això Sr. Pintat? És així que vol dir quan és oficiosa que ha d'haver una canalització, una petició formal a Sindicatura? És això quan parla que és oficiosa?

Val. Perquè si és així el seu punt de manera oficiosa i també dient el que ha dit... relligant al que ha dit el conseller López, el 23 d'octubre del 2017, el recorden? No? Doncs, aquell dia, representants dels diferents grups parlamentaris ens vam reunir amb el fiscal general, el magistrat del Tribunal de Corts i una batlle a petició dels membres dels grups parlamentaris i de manera informal. No trobaran ni cap convocatòria oficial ni cap acta.

Tots els membres assistents a la reunió, érem coneixedors, arrel de converses informals i individuals amb fiscals, batlles i magistrats, de què calia agilitzar certs procediments i, doncs, a petició nostra -és a dir, de membres de grups parlamentaris de la passada legislatura- i de manera informal, es va

acordar de rebre'ls. Més encara, al final d'aquesta reunió, es va acordar que ens fessin arribar un redactat de les propostes que ens havien exposat. Propostes que van ser enviades per correu electrònic a la Sra. Garrallà i que aquesta va reenviar als assistents de la reunió. Si el volen buscar és un correu de data 24 de gener de 2018. Aquest correu va ser enviat a mi mateixa, al Sr. Carles Jordana, al Sr. Marc Ballestà, al Sr. Gerard Alís, al Sr. Víctor Naudi, a la Sra. Judith Pallarés i al Sr. Josep Pintat.

Ens trobàvem llavors en una situació que no hi havia separació de poders? Doncs no. S'emmarca dins de les potestats que tots els consellers generals, i que ja he dit anteriorment, hem de conèixer la realitat de les persones que han d'aplicar els procediments del dia a dia. Al cap i a la fi, nosaltres, som polítics, i necessitem que els que millor coneixen el seu dia a dia ens expliquin els procediments. I si una cosa vull que els hi quedi clara és que sempre, sempre hem treballat i treballarem en defensa de l'interès general, i espero que vostès defensin el mateix interès general.

Pel que fa a les esmenes, efectivament vam presentar unes esmenes, tres esmenes, les vam retirar evidentment, amb l'única voluntat de no obstaculitzar l'aprovació de la Llei que avui debatem ja que des d'una part de l'oposició se'ns va demanar més temps per treballar-les i com que aquesta Llei ha de ser presentada la setmana vinent davant del Moneyval havia de ser votada avui i no havia d'obstaculitzar el treball d'aquestes esmenes.

En tot cas, quan entrem la proposició de llei amb aquestes modificacions ja tindrem temps de debatre el fons de les lleis, i s'adonaran que són modificacions que en em pro de l'interès general. Modificacions que al seu dia, el 18 de juny del 2018, la legislatura passada, vam rebre la Comissió permanent de prevenció de blanqueig i de finançament del terrorisme. I dins de tota l'explicació que se'ns va donar, és a dir, diguem, que és la Comissió per la prevenció del blanqueig lligada al blanqueig, és a dir a la llei que avui votem i que es modificava en el seu dia, ja es feia referència a la modificació de la directiva 2014/92, sobre l'embargament i el decomís dels instruments del producte i del delictes en la Unió Europea, d'una part. I l'altra part, el tema d'agilitzar els procediments penals dotant, modificant les ordenances penals.

Dit això, i entrant ja en el fons de l'assumpte, diguem de la Llei que debatem avui i tal com han exposat els que m'han precedit a la tribuna, doncs, avui es debat el Projecte de llei. No m'estendré en el seu contingut ja que el ministre l'ha explicat a bastament. Ha explicat a bastament les

modificacions que s'aporten i que responen a les observacions a fi de complementar la implementació de les recomanacions fetes pel GAFI.

Per tant, el Grup Parlamentari Demòcrata votarà favorablement el Projecte de llei.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Segon torn d'intervencions.

Pel Govern, Sr. Espot.

El Sr. cap de Govern:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Intentaré ser molt breu.

De fet jo crec que el contingut del propi Projecte de llei tal com ha quedat després de la retirada de les esmenes, no mereix més debat, tenint en compte que ja hi estem tots d'acord.

Però sí que penso, doncs, que avui s'han dit determinades coses des de la tribuna, particularment per part del Sr. Pere López que em semblen molt greus. Aquestes afirmacions sí que em semblen molt greus, molt més greu que el que ell titlla de greu i que no ho és.

Jo crec que i apel·lo una mica a unes manifestacions que vostè ha sentit aquest migdia a la clausura del fòrum de la EFA. Jo crec que el president de l'empresa familiar ha demanat als responsables polítics que no caiguem en els radicalismes i que intentem mantenir-nos en la centralitat política, no només des d'un punt de vista ideològic, sinó també des d'un punt de vista dialèctic.

Jo crec que un conseller, que en aquest cas el podem qualificar de cap de l'oposició, perquè representa el grup parlamentari més important de l'oposició, pugi a la tribuna i digui que el nostre país no hi ha independència judicial, perquè ho ha dit textualment, a mi em sembla, no només faltar a la veritat, sinó que em sembla absolutament greu.

Falta a la veritat, perquè a diferència del que vostè diu, el Fiscal General i els membres del Consell Superior de la Justícia són perfectament independents i si no el convido a mirar en dret comparat amb els països del nostre entorn on crec que també està garantida la independència judicial, quins són els sistemes de nomenament del fiscal general, i veurà que fins i tot hi ha més incidència del Govern que al nostre propi país.

Miri, al 2014 vam fer una modificació de la Llei qualificada de la Justícia que per via de disposició

final va modificar l'article 10.1 de la Llei del Ministeri Fiscal, una llei dit d'altra banda, que els consellers del seu grup parlamentari -vostè en aquell moment no hi era- però que els consellers del seu grup parlamentari van donar suport, perquè segurament en aquell moment adoptaven un tarannà bastant més moderat que el que vostè adopta.

I aquest article 10.1 de la Llei del Ministeri Fiscal el que diu és que el nomenament del Fiscal General el fa el Consell Superior de la Justícia a proposta del Govern entre persones que reuneixin els requisits per ser magistrats i que a més a més se'ls nomena per un període de 6 anys renovable una única vegada.

Això va ser un pas endavant molt significatiu, i això no vol dir que abans no tinguéssim independència judicial, però vam introduir tota una sèrie de requisits que encara reforcen més aquesta independència. I per exemple el requisit que vam introduir és que el Fiscal General hagi de tenir o de reunir els requisits propis d'un magistrat. Abans no es demanava i abans se'ls podia anar renovant de 6 anys en 6 anys de forma indefinida. I ara en canvi, tenen un mandat total que no pot superar els 12 anys.

Repeteixo, aquesta reforma vostès la van votar. I per tant, jo crec que el sistema que tenim, que el nomenament recordo que el fa el Consell Superior de la Justícia i no el Govern, a diferència de molts països del nostre entorn, garanteixen a bastament la independència judicial. De la mateixa manera que la independència judicial està garantida amb el sistema de nomenament dels membres del Consell Superior de la Justícia.

Altra cosa és que vostè no li agradi o vulgui canviar, dit de passada, haurà de canviar la Constitució i, per tant, proposi sistemes alternatius que poden ser millorables o perfeccionables. Amb això hi puc estar d'acord fins i tot i ho podem debatre. Però no digui que no tenim independència judicial al nostre país.

I d'altra banda, jo no sé qui és qui no respecta la independència judicial. La Sra. Maria Martisella, que en definitiva apel·lant al consens i al diàleg al qual feia referència la consellera de la seva bancada fa un moment, intenta consensuar i consultar en el marc d'un projecte de llei el que pensen les institucions que estan directament concernides per aquest Projecte de llei o un conseller com vostè que ens diu, l'altre dia, que hem de portar a la Fiscalia una batalla, en aquest cas la Sra. Mingorance, o un conseller com vostè que ens diu avui que hem de sancionar el fiscal general per raó de la seva actitud.

Sigui dit de passada aquí també, jo li recomanaria que es rellegís la Llei del Ministeri Fiscal i la Llei qualificada de la Justícia perquè si consulta els

articles 23 i següents de la Llei del Ministeri Fiscal que es remeten als articles 76 a 78 de la Llei qualificada de la Justícia, no correspon al Govern incoar un expedient disciplinari contra un fiscal general o contra els fiscals adjunts, sinó que correspon al Consell Superior de la Justícia.

Una mostra més que la independència judicial al nostre país està garantida.

Per tant, Sr. López, jo el que diria a tall de conclusió, és que vostès no han de confondre la separació de poders amb la manca de diàleg. La manca de diàleg, evidentment, ja l'han acreditat més d'una vegada amb la modificació de la Llei de reserva del fons de jubilació, que van entrar per la via directa sense haver consultat absolutament a ningú, i avui mateix també ho hem pogut comprovar amb la modificació de la Llei del règim electoral. Això és manca de diàleg.

El que seria una vulneració a la separació de poders és que els consellers d'aquesta Cambra fessin seus i ni tan sols amb visió crítica o amb capacitat de discutir-ho, acceptessin les propostes que els hi poden arribar des de qualsevol institució o des de qualsevol altre àmbit, perquè vostè no em negarà que quan vostès elaboren un projecte de llei o fan alguna esmena també deuen consultar, ja no dic el fiscal general, però també deuen consultar el col·lectiu dels advocats o qualsevol altre col·lectiu que pugui estar afectat per una norma.

I per tant, jo crec que això no és cap mal ni és res reprotxable. El que seria reprotxable és que nosaltres féssim esmenes o féssim projectes de llei o proposicions de llei absolutament condicionats per l'opinió d'altres institucions. Això sí que seria una vulneració de la separació de poders.

I repeteixo, jo crec que vostès el que fan es confondre separació de poders amb manca de diàleg. Nosaltres apel·lem al diàleg, apel·lem al consens, i tantes vegades com calgui consultarem les institucions que estiguin afectades per una determinada iniciativa legislativa.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, Sr. Carles Naudi.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Bé, en tot aquest procés hem procurat estar, des del nostre grup, molt curiosos. I molt curiosos des del moment en què vam conèixer aquests fets, i la primera cosa que vam fer va ser fer una demanda a la Sra. síndica, si hi havia constància aquí a nivell de la casa o si es coneixien aquests fets. La resposta va ser que no hi figurava cap constància a nivell del registre.

A la vista de les reunions que hi va haver a la comissió del dia 14, i Sra. Martisella si he utilitzat la paraula oficiosa és la paraula que vostès van utilitzar i és la paraula que està a l'acta, per tant, encara he procurat ser més curós de no canviar el context de les paraules ni posar-ne ni per traure'n, vostès van explicar que van tenir reunions, tal com he dit aquí, amb el Ministeri Fiscal, amb els fiscals, a la seu d'aquí del Consell, a la seu del Grup Demòcrata juntament amb els demés grups parlamentaris que formen part del Govern de coalició. I ho van fer per mirar les esmenes que van retirar, per poder-les entrar de forma consensuada o de forma consultada.

Això és el que ens van dir. No he dit res més. A partir d'aquí jo no he avançat a fer més insinuacions o menys insinuacions. El que he fet ha sigut entrar una carta a la Sra. síndica. Ho he anunciat aquí a la tribuna. Jo no sé si és normal que en pugui donar lectura o no Sra. síndica?

La Sra. síndica general:

La Sra. síndica no ha llegit la carta perquè he arribat tard avui.

El Sr. Josep Pintat:

Doncs, esperarem que en prenguin coneixement i quan en prenguin coneixement, doncs, continuarem per aquests formalismes.

Però en essència, el que fem és demanar l'opinió de les persones que estan i que representen a la seu del Consell General. I l'única cosa que volem és que l'Estat de dret funcioni amb totes les normes.

Quan la Sra. Martisella ens parla i això també ens va sobtar, i també li vaig dir a la comissió en el seu dia, de la compareixença que ens ha dit del 18 de juny del 2018, allà en aquella compareixença es va cloure una legislatura. Vostè no ha fet cap proposició de llei. El que hi ha hagut aquí que estem parlant avui dia, és un projecte de llei entrat per Govern que recull, suposo, part del que es devia explicar. Un projecte de llei, també li vaig dir al seu dia, ja emparat pels informes de la UIFAND i emparat pels informes del Consell Superior de Justícia, que venien a posar unes mancances o que creen, que amb els

terminis de sumari potser eren encara no suficientment llargs.

No hi havia res més.

Per tant, nosaltres enteníem que en aquest Projecte de llei ja quedava tot recollit. La sorpresa va ser quan vam veure les esmenes. Tots els grups parlamentaris poden fer esmenes. I tot l'enrenou que hi ha hagut, doncs, tots l'hem vist. Per tant, nosaltres aquí només hem volgut ser curiosos i volem continuar sent curiosos. Res més! I no entrem en més discussions de si seran més lluny o menys lluny. Esperem, que la Sra. síndica, doncs, hagi pogut mirar la carta o ens pugui contestar. Ja ho veurem.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sra. Eva López.

La Sra. Eva López:

Gràcies Sra. síndica.

Per al·lusions al Sr. Costa, que em demana Sr. López que li digui que no barregi “naps amb cols”, és així?

He de dir que efectivament, no ja des del nostre programa únicament es feia referència a la separació de poders, sinó que aquesta separació de poders és un principi bàsic en un Estat de dret, i així ho defensarem sempre des del nostre grup parlamentari.

Considerem que mai s'ha trencat aquesta divisió i sempre s'ha garantit la independència del poder legislatiu sense ingerències de cap poder aliè.

En aquests termes, el fet de consultar els actors implicats de la justícia mai ha estat considerat una ingerència del poder judicial, tal com ha posat en relleu la senyora Martisella.

Davant del plantejament de diferents qüestions en el marc de la Comissió, el Grup Parlamentari Liberal va considerar del tot encertat que es retiresin les esmenes per tal de seguir un procediment de modificació del Codi penal i tractar de manera més consensuada la modificació de la norma.

No obstant, això no vol dir que no estiguem d'acord amb debatre el contingut de la modificació del Codi penal, que se centra en tres punts: primer el tema de donar solució al problema dels béns mobles que tenim avui dia. Segon el tema de les ordenances penals per tal de jutjar delictes de manera més ràpida, i tercer pel tema de les escoltes.

En aquest punt he de dir que jo sempre estaré a favor dels bons i en contra dels dolents. És una màxima que tinc! Sempre i quan es respectin tots els drets de

les persones implicades, com és un procediment manat per una autoritat judicial, en el marc d'un delictes i que reveli l'autoria d'un fet il·lícit, estic totalment d'acord.

Aquest procediment s'ha revelat del tot necessari per tal de poder perseguir els delictes de pederàstia i de blanqueig de capitals que tenen el seu origen en països tercers.

Per aquests motius, Sr. López, nosaltres vam defensar com vostè bé ha dit el tema de la separació de poders, però és que aquest tema el defensarem sempre.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sra. subsíndica.

En relació al que comentava la Sra. Martisella, en primer lloc, doncs, recordar-li que quan vostè parla de fer aquestes consultes benintencionades que hem deia ara amb els col·legis professionals i demés, doncs, que hi ha una sèrie de tallafocs democràtics que han d'existir quan estem parlant de determinades reunions i que l'article 49 del Consell General és molt clar en relació als membres del poder judicial. Que la Llei del Ministeri Fiscal és molt clara i del Cos judicial, en general, que tota interlocució en relació a projectes de llei s'ha de canalitzar a través del Consell Superior de la Justícia i que, per tant, que el fiscal general actuï en els termes que ha actuat, ha actuat fora de la llei.

Però a demés, tal consulta no va ser tal consulta. Finalment el fiscal general el que els hi va fer és fer-los-hi unes esmenes, els hi va enviar, o els hi va fer arribar, o els hi va portar, i vostès les van agafar i les van entrar.

Per tant, una cosa és un treball parlamentari, un dubte que un pugui tenir o per aclarir, i una altra cosa és treballar el dictat d'una altra entitat, d'un altre poder absolutament separat com és el poder judicial del que ha de ser el poder legislatiu.

En relació al Sr. Espot, no em doni lliçons de democràcia ni em doni lliçons de cap tipus Sr. Espot, ni em digui com he d'actuar, ni que em digui per boca d'un altre quina és la manera que hem de fer. Finalment, segurament llegint els programes electorals d'uns i altres, els fonaments democràtics els tenim molt més assentats. Alguns que altres, i

segurament estem més a prop d'aquesta bancada que no pas de l'altra. En tot cas, una separació de poders, entenc que per vostè, entenc que és fonamental, no la separació de poders encara que els seus companys de coalició ara se'n desdiguin en part, ells també portaven en el programa electoral, perquè el portàvem conjuntament que calia canviar moltes coses amb el nomenament tant del fiscal com dels membres del Consell Superior de la Justícia, per tant, no només és una opinió que tenim nosaltres, la tenen els seus companys ministres amb el seu gabinet ministerial.

I com li deia abans, crec que vostè, que ha sigut batlle, no pot compartir de cap manera que el fiscal general redacti unes esmenes i digui als grups parlamentaris que les hagin d'entrar. Penso que vostè, vull pensar, és un defensor de la separació de poders, té fonaments democràtics, espero que siguin sòlids, i entenc que això és inacceptable. És inacceptable! A més d'il·legal!

Per tant, com li deia abans, el Govern té la capacitat d'obrir un procés sancionador, ni que sigui a la qualificació de fets si l'article 29 de la Llei del Ministeri Fiscal, és a dir, el Govern pot engegar aquest expedient disciplinari al fiscal, li demanem que ho faci, ni que sigui als efectes de la clarificació dels fets dels que avui estem parlant.

I després no acabo d'entendre alguns silencis en aquesta sala de persones que van participar d'aquesta reunió. A mi m'agradaria saber si realment comparteixen el fet que el fiscal els hi preparés unes esmenes. Jo vull pensar que fins i tot, potser desconeixen la voluntat real del que hi havia darrera d'aquestes esmenes per part dels consellers que van participar en aquesta reunió.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. López.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Martisella.

La Sra. Maria Martisella:

Gràcies Sra. síndica.

Bé, en primer lloc per contestar al Sr. Pintat, efectivament, Sr. Pintat, la legislatura passada es va acabar, però entenc, doncs, que les recomanacions que ens van venir a fer la Comissió de blanqueig al 2018, per a nosaltres, doncs, eren ben legítimes i si no s'havien inclòs dins de la Llei, doncs, creiem que tot el que sigui prevenir el blanqueig i la lluita contra el blanqueig, nosaltres benvinguts seran.

Després d'haver fet l'estudi pertinent a dins del grup parlamentari, doncs, creiem que les havíem de recollir.

Pel que fa al Sr. Pere López. Sr. López, li continuo dient el que li he dit a la meua intervenció. Vostès volen confondre dos situacions, una cosa és el que estableix l'article 49 del Reglament del Consell que estableix... ara el buscaré... apartat 3, llegiré textualment el que s'estableix, perquè no hi hagi confusions: "Les comissions a través del síndic general poden..." apartat b, és que estem parlant de les comissions a través del síndic general, les comissions, no els grups parlamentaris, repeteixo, perquè potser no queda clar: "les comissions a través del síndic general poden requerir la presència davant seu dels membres del Govern, de les autoritats electes, dels funcionaris públics que en depenguin, perquè informin d'aquelles qüestions que corresponen als temes que estan tractant d'acord amb l'article 47, se n'exceptuen els membres del poder judicial i del Tribunal Constitucional. Les comissions, per tant estem parlant dels treballs que s'emmarquen a dins de les comissions i no a dins dels treballs que s'emmarquen o que duen a terme els grups parlamentaris.

Perquè entenc, i vull pressuposar o no, que vostès en algun moment deuen haver parlat o no han parlat mai amb un batlle ni amb un fiscal o quan es troben en algun acte, no els hi han dit mai res? No? Val, perfecte, llavors només a nosaltres.

I després, pel que fa a la redacció de les esmenes, ho hauria d'haver sabut o potser explicat o sabut una mica millor, algunes esmenes de les que ens arriben, s'havien consensuat des dels estaments judicials i el Col·legi d'Advocats perquè les nostres esmenes abans d'entrar-les a tràmit les vam enviar al Col·legi d'Advocats per conèixer el seu parer i com ho veien.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Martisella.

Pel Govern...

El Sr. cap de Govern:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Jo Sr. López celebri el to de la seva segona intervenció perquè crec que ha estat substancialment diferent de la primera.

Vostè ho ha dit, jo he estat Batlle, i precisament perquè he estat Batlle i per tant he format part de l'Administració de Justícia, a mi m'ofèn que vostè pugui a aquesta tribuna i digui sense embuts que al nostre país no hi ha independència judicial.

Si vostè diu: “Jo sóc un ferm defensor de la separació de poders” o “Jo crec que el mètode de nomenament del Fiscal General o dels membres del Consell Superior de la Justícia és perfeccionable”, jo puc estar d’acord amb vostè, i en podem debatre i en podem parlar, i evidentment tot es pot millorar, segur que podem introduir dosis de major representativitat o independència en el sistema de nomenament dels membres del Consell Superior del Fiscal General. Ara, no digui que al nostre país no hi ha independència judicial. I jo no li estava donant lliçons de democràcia ni molt menys, jo no dic pas que vostè no sigui democràtic. Segurament ho és tant o més que jo. Ja li concedeixo. Ara bé, jo el que sí que apel·lava era a la seva centralitat política i a la moderació en el discurs. Perquè crec que els responsables polítics, i vostè és un responsable polític destacat d’aquest país que representa una part important de la població que va disposar la confiança en la seva formació política, doncs també tenim una obligació de centrar el debat i de no fer segons quines afirmacions que al final jo crec que el que alimenten són els discursos extremistes o les sensacions per part d’una part de la nostra ciutadania de què les coses no són com són, perquè en definitiva el nostre país, i això li puc dir, i li puc dir com a persona que ha estat d’un costat i de l’altre, es garanteix la independència judicial, i la independència judicial per tant, no es pot posar en dubte.

I només per reiterar el que li he dit abans, l’article 29 de la Llei del Ministeri Fiscal, el que estableix és que qui incoa i qui té la capacitat de tramitar un expedient disciplinari contra els membres del Ministeri Fiscal és el Consell Superior de la Justícia, i per tant jo no seré qui li digui al Consell Superior de la Justícia el què ha de fer o deixar de fer perquè en aquest cas doncs sí que estaria incidint o estaria vulnerant aquesta separació de poders que vostè tant defensa.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Espot.

Algun grup vol tornar a intervenir...

Sr. López.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sra. síndica.

En relació amb el que comentava la Sra. Martisella, jo crec que no hem de treure les coses de context. Evidentment que parlem amb els Batlles i parlem amb tothom. Ens veiem en un acte, ens veiem al

carrer o ens veiem a l’escola amb els nens o allà on sigui. Del que es tracta és que ni els consellers hem de fer de Batlles ni de Fiscals, ni que els Fiscals ni els Batlles facin de consellers. Això és la definició bàsica de separació de poders. Per tant, a partir d’aquí tothom pot parlar amb qui vulgui, però cadascun ha de fer la seva feina. En el moment en què un fa la feina de l’altre, aquí es trenca la separació de poders, que és el que jo he dit en la meva intervenció Sr. Espot, per molt que vostè... per cert, jo no necessito que em posi notes cada vegada que faig una intervenció. No sé si vostè ho necessita o li agrada, però jo no necessito que m’avaluï constantment el to de les meves intervencions. Li dic de cara al futur no tinc cap mena de necessitat, si vostè ho necessita o necessita algun tipus de reforç o de crítica, a mi no em fa falta, ni necessito cap mena d’avaluació subjectiva per la seva part en relació al to. En tot cas el que jo he dit, el que jo tinc escrit, és que els fets que han succeït, han afectat a la separació de poders al nostre país. I jo penso que és obvi i notori que hi ha hagut un Fiscal que ha fet de legislador.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. López.

Alguna altra intervenció...

Sr. Espot.

El Sr. cap de Govern:

Gràcies Sra. síndica.

Només per reconfortar al Sr. López. Jo no pretenc avaluar-lo en cap cas, simplement expresso la meva opinió. De la mateixa manera que vostè valora l’acció de Govern o les meves intervencions, jo tinc tot el dret i tinc la llibertat d’expressió en aquesta Cambra fins que la Sra. síndica digui el contrari per manifestar quina és la meva opinió sobre el seu to o el contingut de les seves intervencions. Si això el molesta, doncs ho sento molt però ho continuaré fent.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Espot.

Acabades les intervencions i si no hi ha objeccions, proposo l’aprovació del projecte de llei per assentiment.

Declaro aprovat el projecte de llei.

Punt número 7.

7- Examen i votació de l'esmena a la totalitat presentada pel M. I. Sr. Pere López Agràs, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, al Projecte de llei de mesures urgents en matèria d'arrendaments d'habitatge i per millorar el poder adquisitiu.

El Projecte de llei fou publicat en el Butlletí número 72/2019 del 4 de novembre. S'ha formulat una esmena a la totalitat presentada pel M. I. Sr. Pere López Agràs, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, la qual ha estat publicada en el Butlletí número 81/2019 del 21 de novembre.

Per defensar l'esmena a la totalitat formulada, intervé el Sr. Pere López:

El Sr. Pere López:

Gràcies Sra. síndica.

Els consellers del Grup Parlamentari Socialdemòcrata hem presentat una esmena a la totalitat al Projecte de llei de mesures per l'habitatge i el poder adquisitiu perquè en realitat no sabem al què respon o què és el que pretén aquesta llei realment.

A més de presentar aquesta esmena a la totalitat, hem presentat 12 esmenes parcials de les quals em referiré abastament al llarg de la meva intervenció.

I començaré la meva intervenció fent referència justament al principi, al primer punt de l'ordre del dia, a l'informe del Raonador del Ciutadà que parlava de la bondat de la mesura de congelació dels lloguers, com una mesura que mentre no es prenen decisions més fermes en relació a la matèria de l'habitatge, com recordava la companya Judith Salazar, mentre no es fan habitatges socials, mentre no es fan altres tipus de projectes necessaris, el Raonador del Ciutadà defensa, com molts defensàvem que aquesta mesura de congelació era una bona mesura.

Per tant, no entenem ara a què respon que en aquest projecte de llei es vulgui treure aquesta congelació i s'obri de manera jo penso que massa àmplia. Perquè quan es diu que el propietari s'hi ha fet obres, podrà no complir amb aquesta congelació, no sabem si canviar una porta o canviar la pica del bany, ja permet no fer front o que l'arrendatari pugui demanar que se li congeli el lloguer.

Tampoc entenem a què ve ara permetre IPC's que han estat congelats legalment en exercicis anteriors, que ara es puguin recuperar i es puguin aplicar.

Per tant, el que nosaltres deduïm és que el Govern vol enmig d'aquesta crisi de l'habitatge és que a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, es puguin tornar a incrementar els preus dels habitatges de lloguer. I tot això sense haver pres mesures efectives doncs perquè els habitatges buits surtin al mercat, perquè es facin projectes d'habitatge social.

Després es parla del poder adquisitiu de les famílies i es proposa un increment dels salaris en l'IPC. I per tant, si s'accepta com pensem que s'accepta per part del Govern, que hi ha un problema de poder adquisitiu de les famílies, que només cal llegir el darrer informe d'estadística per evidenciar que hi ha moltíssimes famílies que estan passant per dificultats, o els salaris s'incrementen per sobre de l'IPC o no hi ha recuperació del poder adquisitiu, augmentant l'IPC, l'únic que es fa és mantenir el poder adquisitiu. Si a més, el Consell d'Administració de FEDA incrementa les tarifes d'electricitat en un 1,8% per sobre de l'IPC, no sé quin poder adquisitiu estem recuperant de les famílies, si al salari s'augmenta l'IPC i els serveis bàsics s'incrementen per sobre.

Per tant, nosaltres que sí que volem fer propostes efectives tant en matèria d'habitatge com en matèria de poder adquisitiu de les famílies, hem presentat una sèrie d'esmenes que crec que és important explicar avui per entendre en major mesura el motiu d'aquesta esmena a la totalitat.

Les primeres van en relació a eliminar totes les casuístiques per les quals no es pugui produir a congelació dels lloguers. I estarem molt atents Sr. ministre, no sé a qui li correspondrà fer la intervenció senyors membres del Govern, a què ens expliquin per què ara volen carregar-se aquesta bona mesura, que finalment tot i ser considerada un "parche" perquè no és una solució de fons del problema de l'habitatge, és l'única bona mesura que havíem pres en matèria d'habitatge.

Després proposem a través de disposicions, novament la creació d'un registre de la propietat com a eina bàsica per conèixer l'estat i el número de l'actual parc d'immobles al nostre país.

Després proposem també que la Taula d'habitatge de la qual no sabem pas massa cosa i vist que l'habitatge és la principal preocupació del país, doncs si és la principal preocupació del país, entenem que ha de ser una taula àmplia en la que prenguin part doncs totes les parts representades.

Per una banda proposem que els sindicats tinguin lloc, és a dir que es convidin a les confederacions empresarials, que es convidin als propietaris d'immobles, que es convidi a les constructores i no es convidi als sindicats, no ens sembla gens encertat

davant d'una problemàtica com la de l'habitatge, i tampoc ens sembla bé que s'hagi exclòs els grups parlamentaris de l'oposició, però també fer propostes o com a mínim saber què és el que Govern està treballant.

Després hem fet una sèrie d'esmenes en relació al contracte de lloguer. Una per evitar o per clarificar el que són la facturació de serveis comuns als llogaters en els contractes de serveis. Després un altre per tornar a una demanda que sempre ha fet el Partit Socialdemòcrata de què el preavís sigui d'un mes en tots els casos. No en funció del termini que manca per finalitzar el contracte. I una darrera que portàvem en el nostre programa electoral, de manera que les pròrrogues, els contractes de lloguer tinguin la mateixa durada que el contracte principal.

Nosaltres pensem que quan més curt és el període de pròrroga, més a prop s'està d'una renovació a l'alça per part del propietari.

Per tant, això sí que són propostes efectives en relació a l'habitatge, propostes concretes que es vénen a afegir amb la que fa unes setmanes discutíem i que defensava en aquell moment la consellera Rosa Gili, com és la possibilitat de pisos socials, pisos d'actualitat pública sigui quina sigui la seva fórmula de finançament, però que en tot cas vostès encara no han posat res damunt de la taula.

Parlant del poder adquisitiu tant de les famílies com dels pensionistes i dels assalariats, doncs també aprofitant aquest projecte de llei que entenem que volia pretendre recuperar el poder adquisitiu de les famílies fent propostes que sí que entenem que són efectives, com és que el salari mínim sigui del 60% del salari mitjà? Un compromís que Andorra té ratificat des de fa molts anys quan va ratificar la Carta Social Europea, i a més fent els càlculs dels darrers anys, tot i els increments que el Govern ha anat efectuant del salari mínim. Com que el salari mitjà també està incrementant, no estem recuperant distància en aquest sentit, i per tant en l'actual nivell de salari mínim, com deien els informes d'estadística dels quals hem parlat abastament, moltes persones assalariades estan sota del llindar de pobresa al nostre país.

En quant a les pensions que estan per sota del salari mínim, proposem una proposta que ja havíem fet també l'anterior legislatura, re formulada d'una manera diferent però que en tot cas és equivalent. En aquell moment parlàvem d'una tretzena paga pels assalariats que tenen una pensió inferior al salari mínim, ara proposem un increment del 8,3% d'aquestes pensions, que és l'equivalent d'una tretzena paga al final d'any, però entenem que és

més important que aquest increment es produeixi a més a més i no arribi només a final d'any.

I ja per acabar, en quant a la recuperació del poder adquisitiu de les famílies, doncs el que nosaltres proposem és que l'increment dels salaris que són inferiors al salari mitjà, que més o menys està al voltant d'una mica més per sobre dels 2100 euros, sigui d'un 2,5%.

Proposem un 2,5% en relació al que deia al principi de la meua intervenció. Si les famílies pels motius que siguin, i segurament en part per la inacció i la manca de polítiques d'habitatge que han provocat aquesta crisi, han perdut molt poder adquisitiu, o els seus salaris s'incrementen per sobre de l'IPC, i ho fan en un cert marge, o no hi ha recuperació de poder adquisitiu per part de les famílies.

Per tant, per tots aquests motius, perquè entendre que finalment la llei o el projecte de llei no persegueix els objectius que es proposen perquè no aporta solucions a l'habitatge sinó que més aviat aporta problemes a l'habitatge especialment per la qüestió de la congelació i perquè no hi ha una voluntat de dotar el poder adquisitiu, hem presentat aquest esmena a la totalitat, però com que entenc que no prosperarà, a partir de demà tindrem ocasió de treballar en aquestes esmenes que espero que puguin ser analitzades detingudament.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. López.

Per part del Govern, Sr. Víctor Filloy.

El Sr. Víctor Filloy:

Gràcies Sra. síndica.

Avui, debatem una esmena a la totalitat al Projecte de llei de mesures urgents en matèria d'arrendaments d'habitatge i per millorar el poder adquisitiu que té com a objectiu establir una bateria de mesures que tinguin una eficàcia quasi immediata amb un fort impacte social.

Aquesta esmena té com a finalitat retornar al projecte de llei al Govern però no ve acompanyada d'un text alternatiu.

Sr. López, si això fos així, si aquesta esmena a la totalitat avui s'acceptés el que estarien provocant és una greu situació a partir de l'1 de gener, ja que tota la congelació dels lloguers es veuria desbloquejada i per tant aquí sí que tindríem una desprotecció efectiva de la població.

Per tant, abans d'analitzar el projecte de mesures urgents en matèria d'arrendaments d'habitatge i per

millorar el poder adquisitiu, reiterem que les polítiques d'habitatge, la manca d'immobles disponibles per a ús residencial així com les dificultats que un sector de la nostra població pot tenir-ne en l'accés és una de les prioritats d'aquest Govern i d'aquesta legislatura.

El ministeri que tinc l'honor d'encapçalar així ho reconeix, en incorporar a la cartera ministerial, la qüestió de l'habitatge.

La qüestió de l'habitatge va molt més enllà de la tramitació dels ajuts a l'habitatge de lloguer que sense dubte ajuden a pal·liar la despesa de les famílies. I així ho demostren les enquestes a les quals vostè fa tant sovint menció.

Aquest Ministeri està treballant de valent en l'aprovació de polítiques d'habitatge. I aquest treball s'està fent amb el consens de totes les parts implicades, amb responsabilitat, valorant les necessitats socials, l'interès general del país, l'economia de mercat així com l'obligació dels poders públics de promoure les accions necessàries per a garantir que totes les persones puguin gaudir d'un habitatge digne.

En efecte, la Taula Nacional d'Habitatge, com a òrgan consultiu de les polítiques públiques en matèria d'habitatge, que ja li avanço a unes de les qüestions que em plantejava, és un òrgan de Govern i per tant doncs en fa part el Govern i les entitats cíviques del país. Entenem que per una separació també de poders, al ser una taula tècnica, els parlamentaris quedarien al marge.

Aquesta taula com li deia, ha permès dotar-nos d'un espai tècnic en el que puguin exposar-se les necessitats detectades de la població, els interessos de totes les parts implicades, les variables macroeconòmiques que han de ser considerades així com les dificultats que tant el sector públic com el privat poden trobar-s'hi per poder oferir una política pública d'habitatge efectiva.

L'estudi i posterior aprovació de polítiques públiques, a mig i llarg termini, com poden ser la creació de l'Institut Nacional d'Habitatge, l'augment d'habitatges disponibles susceptibles d'ocupar-s'hi, l'aprovació d'un sistema d'indicadors que permeti un anàlisi acurat de les diverses problemàtiques i polítiques públiques o la creació d'un Registre Públic de Contractes d'Arrendaments requereix d'un clima estable social.

Per això, en la situació actual del mercat de lloguer d'habitatge per a ús residencial, s'ha considerat necessari renovar, durant l'any 2020, la mesura extraordinària de la pròrroga dels contractes d'arrendament d'habitatge per a residència habitual. Aquesta mesura, insistim de caire extraordinari,

comporta una solució a curt termini, que dona estabilitat a les famílies que podrien estar exposades a una possible situació de risc d'exclusió social, davant d'una manca de renovació del contracte o una desorbitada pujada de la renda.

No obstant això, cal fer també una ponderació dels interessos existents i per això, s'han aprovat al projecte de llei, un seguit d'excepcions vinculades totes elles, a l'esperit de la mesura de pròrroga forçosa.

Volem protegir a les famílies que puguin veure's exposades a situacions complexes i també hem de conciliar aquestes polítiques amb altres interessos que mereixen protecció similar.

La disponibilitat d'immobles per part del Govern per tal d'oferir-los a les famílies en situació d'exclusió social és un recurs efectiu per pal·liar situacions concretes. La cessió de l'ús d'aquests immobles a favor de persones o famílies desfavorides permet d'un costat, oferir una solució habitacional i d'altre, treballar l'autonomia i apoderament de les persones més desfavorides.

Clarament, ens trobem davant una excepció que prioritza l'interès general enfront al particular de la part arrendatària, totalment legítim però que en aquest cas, ha de cedir davant el compliment de la funció social de la propietat i l'atenció a les persones i a les famílies.

Amb aquest esperit, volem resoldre les problemàtiques que afecten al gruix de la població del nostre país, i per això, s'ha exclòs d'aquesta pròrroga forçosa, els habitatges amb una superfície superior als 200m². Efectivament, les dades a les quals vostè també fa tant sovint referència, ens informen de què... o ens indiquen que la majoria de la població habita en habitatges d'entre 50 i 150m². És per això, que les relacions contractuals d'habitatges a una superfície superior als 200 m² s'han deixat a la lliure autonomia de les parts implicades, que és un principi bàsic del nostre dret privat.

Després de l'experiència de la pròrroga forçosa de l'any 2019, s'ha considerat oportú recollir també les demandes de la propietat que vol recuperar l'habitatge per a ús propi o a favor de familiars fins al segon grau de consanguinitat o adopció. Aquesta possibilitat no és nova. Ja la Llei d'arrendaments de finques urbanes recull la facultat, si es contempla al contracte, de recuperar l'habitatge dins dels dos anys següents a la formalització del mateix.

Considerem que és legítim i que mereix també protecció aquesta situació en què la propietat necessita recuperar l'habitatge llogat per a ús propi o familiar. No donar aquesta possibilitat implica una

sobreprotecció dels llogaters que no estaria justificada.

Per garantir que l'exercici d'aquesta facultat és legítim i que no és una estratègia per a recuperar l'immoble i fer-ne un ús diferent, ja sigui una posada al mercat a un preu superior o la venda a una tercera persona, s'ha establert un control administratiu a càrrec del ministeri amb competència en matèria d'habitatge. Aquest control administratiu ve acompanyat d'un règim d'infraccions i sancions que garanteix l'eficàcia de la mesura adoptada. Si bé aquest règim d'infraccions i sancions està regulat a l'article 3 del Projecte de Llei. Em referiré al mateix, a continuació, per oferir una explicació ordenada de la mesura.

L'aprovació del règim d'infraccions i sancions respon a una demanda concreta efectuada en la Taula Nacional de l'Habitatge. El Raonador del Ciutadà ens va demanar que el control administratiu implementat estigués recolzat amb un procediment efectiu que dissuadís a la propietat de l'exercici fraudulent d'aquesta facultat.

Aquest règim s'ha inclòs com una modificació de la Llei d'arrendaments de finques urbanes i per tant, no està vinculat a la vigència de la pròrroga forçosa sinó que té vocació permanent i romandrà a l'ordenament jurídic. I és així perquè com ja he pogut avançar, la facultat de recuperar l'habitatge llogat ja està previst en el nostre ordenament jurídic. Concretament, a l'article 42 de la Llei, es preveu la recuperació de l'habitatge dins dels dos anys següents a la formalització del contracte d'arrendament, com li deia.

Considerem que cal incorporar a la legislació d'arrendaments una idèntica protecció a totes les parts arrendatàries perquè en cas contrari, ens trobaríem davant d'un greuge comparatiu entre aquelles persones que es veurien beneficiades del control administratiu en estar acollides a la pròrroga forçosa, i en canvi, aquelles persones que tenen un contracte d'arrendament i que la propietat exerceix la facultat abans esmentada no es veurien beneficiades d'aquest control. Per tant, i per evitar possibles fraus de llei, s'ha previst un règim d'infraccions i sancions, amb una graduació en funció de la conducta realitzada.

La realització d'obres de millora -vostè em demanava- enteses com aquestes, són necessàries... perdó, la realització d'obres de millora necessàries per a la conservació de l'immoble, tenen una repercussió directa en el valor de l'immoble. Impedir l'actualització de la renda, de conformitat amb la legislació d'arrendaments de finques urbanes, comportaria un enriquiment injust a favor de la part

arrendatària que l'ordenament jurídic no ha de tolerar.

L'adopció de mesures extraordinàries, proteccionistes pel que fa a una de les parts, en el marc de relacions contractuals entre persones privades, han de tenir en compte tots els interessos en joc per evitar un efecte bumerang un cop esgotat el període de validesa de la pròrroga forçosa. Oferir la possibilitat a la propietat d'actualitzar la renda de conformitat a l'IPC sempre que no l'hagi fet durant els últims tres anys, ve precisament a evitar pujades desproporcionades de les rendes fora d'un context protegit.

L'autoregulació del mercat d'arrendaments de finques urbanes passa necessàriament per augmentar el nombre d'immobles disponibles. Parlem llavors d'habitatges adreçats a la majoria de la població. Per tant, l'augment de l'oferta d'immobles farà que hi hagi més competència i com a conseqüència, la baixada, o com a mínim l'autocontrol dels preus de lloguer.

Per això, s'ha aprovat per part del Govern, en el marc del Pla Renova, una bonificació específica consistent en un percentatge que es fixa en un màxim de 10 punts percentuals addicionals prevists al percentatge previst per a la convocatòria de subvencions de les ajudes a la rehabilitació, per totes aquelles persones físiques o jurídiques que vulguin aportar al mercat producte nou de lloguer.

Aquesta mesura facilita a la propietat un suport financer públic amb la finalitat d'incentivar la disponibilitat en el mercat de pisos que actualment no estan ocupats i que necessiten una rehabilitació, alhora que la mesura contribueix a promoure l'activitat econòmica.

La Llei també inclou mesures adreçades a millorar el poder adquisitiu de les persones, com deien, que poden estar més exposades a patir una situació de vulnerabilitat.

Així, l'import de les pensions de la CASS inferiors a 1.084 euros i les pensions no contributives gestionades pel ministeri seran incrementades en un 3,2 quatre vegades l'IPC.

Aquesta millora es preveu com a complement no contributiu a càrrec del Pressupost general del Govern per tal de no afectar a la sostenibilitat del sistema de protecció social de la Caixa Andorrana de la Seguretat Social.

Així mateix, pel que fa als salaris inferiors a 24.000 euros a l'any, l'empresariat ha de pujar l'IPC de forma obligatòria. Certament, la pujada de l'IPC respon a la necessitat d'equilibrar els ingressos amb el cost de la vida però cal recordar que fins ara, el

sector privat, no estava obligat a pujar els salaris de conformitat amb l'IPC. Es tracta d'una primera mesura que cal contextualitzar dins d'un sector econòmic concret, en el que les PIMES representen més del 80% de l'empresariat del nostre país, i cal tenir en compte la repercussió que pot tenir per a l'economia en general i pel mercat laboral.

En aquest sentit, demanaria a la Cambra que no doni suport a l'esmena a la totalitat.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. síndica.

Bé companys del PS, m'hi referiré de la mateixa manera que ha fet el Sr. Filloy.

Si per aquelles caramboles polítiques avui vostès aconseguissin convèncer els vint-i-vuit consellers que donem suport a la seva esmena a la totalitat d'aquesta Llei, la primera conseqüència sabem quina és, no? Que els lloguers que vencien o que venceran al gener, al febrer i probablement al març... venceran. Per tant, totes aquelles persones que es podrien acollir a aquesta mesura o aquestes mesures es trobarien a fora del seu pis i amb la necessitat de buscar un nou pis que eventualment podria ser, si és que el troben, més car del que tenen.

Per tant és imperatiu i així ho vam veure, que aquest paquet de mesures urgents referides a l'habitatge s'aprovi perquè tingui aplicació a partir de l'1 de gener perquè a aquelles persones que els hi vens el contracte o qualsevol de les seves pròrrogues a partir de l'1 de gener, sense aquestes mesures aprovades, es troben sense aquesta mesura que el Raonador del Ciutadà ja ha dit que és efectiva.

Per tant Sr. López, vostès no són els únics que tenen consciència social, ja els hi venim dient varies vegades, aquesta mesura si avui no l'aprovem i ens arriba a convèncer afectarà negativament a famílies, a persones en definitiva, que a partir de l'1 de gener sense això aprovat sí que es poden veure obligats a sortir de casa seva perquè el seu contracte d'arrendament venç, i com que els contractes estan per complir-los i aquesta mesura no estaria en vigor, estarien sense pis. Mal favor els hi faríem Sr. López!

Dir-li que de les coses que ha mencionat a nivell d'esmenes, que amb això ja hi podem estar més o menys d'acord i les discutirem, vostè ja ha estès a

referir-se sobre algunes d'elles però permeti'm, amb molta estima li diré que ha fet una mica de populisme perquè si un propietari canvia una pica sí que pot pujar-li el lloguer si és que li ha de pujar, però el pot pujar només pel valor del que val aquella pica, doncs, el que són els interessos de la pica... però no la pica! Ni li pot pujar una barbaritat més! La Llei d'arrendaments urbans en l'article 25 ho diu: "*Es pot incrementar en el valor del capital invertit, incrementat en tres punts màxim*", del capital invertit en termes bancaris. Per tant, si es gasta 10.000 euros en reformes no li pot pujar 10.000 euros el lloguer, li pot pujar els interessos dels 10.000 euros. Per tant, una porta del bany que vostè ha dit no li permet pujar-li 700 euros el lloguer.

És així. És una llei que tenim en vigor des de fa molts anys i diu que es pot incrementar en el valor dels interessos. Per tant, no vulgui fer demagògia dient: "*És que li canvien la pica i li tripliquen el lloguer*", perquè això no és així.

De la mateixa manera que vostès que tenen tanta consciència social convindran que amb les mesures del Sr. Filloy tenir aquella clàusula que diu que si un propietari vol donar un pis a l'Estat perquè l'ocupin persones necessitades víctimes de violència de gènere o nois que estan sota tutela, tampoc és bo això? No tenen consciència social vostès? Doncs, creiem que aquesta mesura és bona. I només faltaria que una persona que vol fer servir el seu pis, que no el pugui fer servir i resulta que està en pitjor situació que l'arrendatari que té... Això tampoc és social...

Aleshores ja m'avanço al que es discutirà a partir de demà i de dimarts a la comissió però amb tots els respectes penso que fan un mal favor amb aquesta esmena a la totalitat perquè si l'aprovéssim deixaríem a molta gent al carrer a partir de l'1 de gener, i en segon lloc crec que fan unes esmenes doncs que, bé... potser sí que amb aquesta tònica ara vénen eleccions i volem fer grans titulars. Però ja li dic, això que li dic, l'article 25 de la Llei d'arrendaments urbans diu el que diu. Per tant, no està en aquesta Llei, aquesta Llei només s'hi refereix i si un propietari fa millores en el seu pis no li pot triplicar el preu del lloguer, això és així i era així.

En definitiva, la problemàtica de pisos no la solucionarem, segur, aprovant la seva esmena a la totalitat. Ara bé, amb mesures com la que ens presenta avui el Govern, que ja li reconec que alguna es pot esmenar... bé, ja en parlarem! Però, que en definitiva estan reconegudes pel Raonador, que són bones mesures, que en definitiva estan valorades, semblen assenyades, que ajudaran si més no durant aquest proper any a què les coses no es disparin, perquè tinguem-ho clar, hi ha un problema de manca de pisos, hi ha un problema d'oferta i

demanda i s'han de buscar petites solucions que facin que el preu del lloguer s'estabilitzi sense entrar en efectes bumerang, sense entrar com dèiem l'altre dia en possibles mesures que poguessin posar en entredit les pensions de les persones; evidentment n'hi ha moltes de mesures, cap d'elles per si soles és la solució, és la panacea. Poden ser mesures a nivell urbanístic per permetre que hi hagi més habitatges, ja li compro, destinats a ús social, pot ser que la mesura ens vingui de fora d'acord amb el que diuen els tribunals europeus amb alguna revocació d'alguna mesura que fa que hi hagi pisos tancats, pot ser que la mesura sigui que es donin mesures a la rehabilitació de pisos i que aquests, per tant, surtin al mercat. En qualsevol cas, no n'hi ha una de sola però les mesures que avui ha presentat el Sr. Filloy són bones, seran efectives, no seran la panacea però ajudaran, però el que sí que tinc clar és que si aprovem aquesta esmena a la totalitat que vostès fan avui deixem a molta gent amb problemes a partir de l'1 de gener.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Moltes gràcies Sra. síndica.

El darrer debat que es sotmet avui en aquesta Cambra és l'esmena a la totalitat amb retorn al Govern del Projecte de Llei de mesures urgents en matèria d'arrendaments d'habitatges i per millorar el poder adquisitiu presentada pels companys socialdemòcrates.

Si bé aquest és el darrer punt de l'ordre del dia no serà pas la darrera vegada que en aquesta legislatura el Govern d'Andorra ens porti a debat en aquesta Cambra altres modificacions a la Llei d'arrendament de finques urbanes. De fet, ja és tot un clàssic, li canvien una mica el títol, companys del Govern, no sigui que es noti massa o bé aprofiteu per introduir reformes a través d'altres textos legislatius i al final un ja no sap el que passa amb la Llei d'arrendament de finques urbanes. I de seguretat jurídica amb respecte a la Llei d'arrendament de finques urbanes ja no cal que en parlem.

Mirin, quan em mirava la memòria justificativa d'aquest Projecte de Llei em vaig adonar que el Govern tampoc sap ben bé per on passa amb tots els respectes. És a dir, d'una banda reconeixeu que el Govern d'Andorra va crear el Departament

d'habitatge l'any 2004; reconeixeu que al 2005 es va aprovar el primer reglament d'ajudes que comentava el ministre Filloy, però teniu força obllits... Oblideu, però, que es va crear la borsa d'habitatge per decret el 10 de maig del 2006, precisament amb el que acaba de comentar el ministre Filloy: amb l'objectiu d'aconseguir pisos disponibles en el mercat andorrà i que els habitatges de titularitat privada que es trobaven desocupats es possessin a disposició del mercat de lloguer mitjançant la cessió voluntària al Govern a l'ús o a l'Administració d'aquests habitatges amb un preu reduït en relació al preu del mercat.

Oblideu que el 27 de gener del 2016 el Govern de la majoria va derogar per decret la borsa d'habitatge, tot dient: "*El canvi substancial que ha sofert el mercat i el fet de què avui en dia l'oferta de pisos de lloguer sigui superior i que el preu mig del lloguer hagi baixat, la qual cosa es tradueix en una absència de sol·licituds per acollir-se a la borsa d'habitatge no fan oportuna la continuació a criteri del Govern que represento*" -ens ho deia el ministre.

En l'exposició de motius de la Llei general d'allotjament turístic, a l'agost del 2016 -fixem-nos en les dates, estem al 2016-, cita textualment: "*Fins a tal punt que l'excés de parc immobiliari construït en la darrera dècada, lligat a una reducció tant de la demanda interna com externa d'habitatges, per la compra i lloguer, ha trobat una sortida en el lloguer d'apartaments turístics.*" És a dir, segons vostès, segons Govern, al 2016 hi havia un excés d'habitatges per donar i per vendre... Ens tenien de sortir els habitatges per les orelles! Segons el Govern anaven tan tips d'habitatges que no es va tenir en compte tota la legislació que es va aprovar en aquesta Cambra el que podia efectuar... els canvis que podien aportar; no es van efectuar els pertinents estudis d'impacte que aquests canvis legislatius podrien tenir i que han tingut en el mercat de l'habitatge -ho comentava el company Carles Naudi, doncs, que hi ha certes lleis que han provocat a què tinguem menys habitatge.

Això és així, el mercat de lloguer com el mercat de venda a casa nostra, a Andorra, han quedat habitatges atrapats, han quedat habitatges tancats i barrats i els grans culpables potser som els consellers que hem votat aquestes lleis. El Govern les ha proposat, Sr. cap de Govern, però els consellers que donen suport a les majories tenen la seva responsabilitat. La primera oposició que hem de fer els consellers és controlar el seu propi Govern, i aquesta ha sigut alguna de les mancances que s'han fet darrerament.

Quan us heu donat compte de les conseqüències heu començat a modificar lleis a tort i a dret sense tenir una visió a llarg termini i, sincerament, cada llei que

heu modificat encara a refredat més l'oferta d'habitatges al mercat de lloguer.

I el que ha entrat darrerament, d'habitatge, al mercat de lloguer, o el que pel motiu que sigui doncs, s'ha acabat el contracte i torna a entrar al mercat de lloguer ha incrementat el preu de forma considerable degut a la manca d'oferta que hi ha, degut a la manca de visió que ha tingut el Govern i tots els consellers que li han donat suport.

Tot plegat les vostres voluntats se us han girat en contra i aquest Projecte de Llei que proposa el Govern sincerament, al meu parer, no estimularà en cap cas la posada al mercat de nous habitatges de lloguer.

Als de la majoria us pot semblar a primer cop d'ull que sigui una mesura per garantir els drets de l'arrendatari... però això no és cert, aquesta mesura tindrà un efecte tant o més contrari que les altres que us he exposat. Amb aquesta Llei introduïu un nou règim d'infraccions, de sancions; obriu la porta a la creació de reglaments -avui en dia inexistents a la Llei d'arrendament de finques urbanes; i quant a sancions no solament podran comportar responsabilitats econòmiques sinó que també introduïu responsabilitats penals.

Tot plegat encara genera més inseguretats jurídica, i tot plegat tensionarà més l'oferta d'habitatges en el mercat de lloguer.

L'empresari i l'inversor, davant d'aquestes regles del joc difícilment hi participarà, i vostès ho saben.

I els companys del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, en aquest aspecte, encara van una mica més enllà que vostès. Voldrien que aquestes normatives, doncs, segurament fossin més dures. M'he llegit, companys del PS les vostres esmenes i, evidentment, quan s'acaba un contracte de lloguer, voler-lo prorrogar 5 anys i voler fer tot el que esteu fent, doncs, pot semblar una mesura, però segurament no tindrà l'efecte desitjat.

El que hem de fer entre tots, és proporcionar mesures legislatives perquè el mercat de l'habitatge de lloguer, l'inversor privat s'hi tiri, com pot ser l'aprofitament del 15% de cessió. Com poden ser moltes altres mesures que us he dit més d'una vegada des d'aquest faristol.

Per tant, no m'allargaré més en aquest sentit, perquè no em vull menjar tots els discursos, però senyors, teniu poca visió, i en les inversions cal visió a llarg termini, i vostès avui no la tenen, i l'habitatge en depenen totes les famílies del país i si volen ajudar les famílies del país, no actuïn de la manera que estan actuant.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sra. síndica.

Durant la primera meitat de la sessió d'avui penso que teníem un clima prou assossegat, però malauradament em sembla que no hem estat capaços de mantenir-lo al llarg d'aquesta, potser segona part d'aquesta sessió, perquè penso que s'ha entrat directament ja en un clic electoral pur i dur, i el que estem fent des d'aquesta tribuna, com a mínim, així ho ha estat el Sr. Pere López, el president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, és activar el xip electoral per veure si podem passar el sedàs dels vots i anar plegant tan aviat com sigui possible.

Dit això, jo penso que és una irresponsabilitat fer això, perquè això aquí ara no toca, però també és una irresponsabilitat el que vostès han proposat al punt 7 de l'ordre del dia d'avui: examen i votació de l'esmena a la totalitat d'aquest Projecte de Llei de mesures urgents d'arrendaments.

Ho comentava el M. I. Sr. Naudi, és una irresponsabilitat perquè no entrar aquesta Llei a temps provocaria un seguit de mesures del tot indesitjables envers els nostres ciutadans, sobretot aquells ciutadans que més estan patint la dificultat d'accés a l'habitatge.

En parlava el Sr. Naudi de tots aquells ciutadans a qui se'ls venç el contracte de lloguer a partir del dia 1 de gener, estarien en una situació del tot desassistida. Però tampoc no entrarien en vigor aquests plantejaments que ens explicava el Sr. Filloy, el ministre Filloy, aquestes mesures fiscals de bonificacions en el pla renova, per exemple, o tampoc entrarien en vigor aquesta pujada de les pensions sostenible, que es planteja, o també aquesta pujada dels salaris.

Per tant, Sr. López li he de dir que és una irresponsabilitat, perquè vostè s'afalaga amb unes polítiques perverses. I li dic categòricament, perquè vostès dia sí i dia també, s'erigeixen en el paladí del defensor dels drets dels ciutadans com si fossin els únics defensors dels drets dels ciutadans. Doncs, potser perquè amb aquesta gerga pròpia del Parlament potser molts ciutadans no tenen perquè, tenen altres preocupacions, entenen que és el que estem fent avui, vostès, per fer-ho planer estan dient que els ciutadans, se'ls venç el contracte de lloguer no se'ls hi pugui prorrogar, que no tinguin bonificacions fiscals en pla renova, que no se'ls hi

pugin les pensions com s'està proposant aquí, i que no s'apugin els salaris.

Vostè, el defensor dels drets socials dels ciutadans, avui està proposant això, que tot això no entri en vigor, dit de manera molt planera. I permeti'm que ho faci, perquè els ciutadans això ho han de saber. Perquè des del Govern tripartit s'han fet una sèrie de mesures que tots sabem, ho hem explicat a bastament en aquesta Cambra que, de manera màgica, amb un cap de vareta, no solucionarem aquesta problemàtica, sinó que es tracta que tots plegats, amb aquest consens que vostès també apel·len però que a l'hora de la veritat no apliquen, haurien de trobar tot un seguit de mesures que acumulades en el temps facilitessin de mica a mica aquest accés a l'habitatge. Perquè si la fórmula magistral l'haguéssim trobada, l'haurien aplicat aquí i arreu. I ja n'hem parlat també a bastament en aquesta Cambra que aquesta problemàtica de l'accés a l'habitatge no és un fenomen, ni de bon tros, malauradament, exclusiu del nostre país, sinó que va més enllà de les nostres fronteres.

Digui'm, doncs, perquè, Sr. López, si ningú ha sabut trobar una fórmula magistral, vostè, que és capaç gairebé d'endevinar el futur, perquè ens diu que és el que passarà, per què no aplica aquesta fórmula i ens l'aplica, i la fem extensible a tots els territoris de l'entorn amb la mateixa eficàcia que vostè assegura que ho podria garantir.

Doncs, perquè proposen senyors socialdemòcrates coses que no són creïbles, perquè vostès s'obliden de la sostenibilitat financera del nostre sistema. Parlen d'un salari mínim que ha de ser del 60% del salari mitjà. Tan de bo ho pogués ser! Pensions que estan sota el salari mínim que s'apugin un 8,3%. Tan de bo ho pogués ser! Que el poder adquisitiu de les famílies pugés de cop i volta un 2,5%. Es nota que estem prop de dates nadalenques, això és la carta als reis. La carta als reis Sr. López, perquè s'oblida que en tot això hi ha una sostenibilitat financera de la qual els senyors del nostre Govern sí que en són responsables, i per això, de manera responsable fan propostes fermes, decidides, valentes i sostenibles.

I vostès avui també han parlat moltes vegades potser massa i tot d'aquesta voluntat del pacte. Doncs, ja que parlem dels programes electorals, repassem el programa electoral del Partit Socialdemòcrata de les darreres eleccions generals, on feien esment d'un pacte d'Estat per les pensions, i s'entén, òbviament, per la seva sostenibilitat. És clar, només valen els pactes d'Estat, si és que vostès governen? Si estan a l'oposició llavors ja es poden deixar de banda? Això no és seriós, això no és creïble. Això, una vegada més, és enganyar al ciutadà. Parlem d'un pacte d'Estat per les pensions, però aquestes pensions,

convindrà amb mi que han de ser sostenibles, perquè el país no se'n pot anar en orris. O és el que això pretén? També ho explicarà d'aquesta manera al ciutadà. Totes aquestes promeses que són la carta als reis, com ja li he dit, llavors vostè, també de manera màgica les farà sostenibles de cop i volta.

No Sr. López, això és una irresponsabilitat. La seva proposta, la d'enretirar aquestes mesures, no ajuda gens. Decididament no comporta cap mena d'ajuda addicional a facilitar aquest accés a l'habitatge, que penso que el ministre Filloy ha explicat clarament que amb aquestes mesures es poden anar a tendir cap a una convergència de factors que ajudin, tots ells plegats, a superar aquest escull de l'accés a l'habitatge.

Li dic Sr. López, no és seriós, és una responsabilitat. Diu que no entén el perquè d'aquesta Llei. Doncs, potser que se l'hagués llegit. Perquè a més a més, molts dels efectes que s'han previst en aquesta Llei són fruit, també li dic Sr. Camp a vostè, són fruit de l'experiència ja vista amb algunes de les mesures portades a terme. Vostè ha vaticinat com si fos un endevinaire, què passarà en el futur. Jo penso que seria més prudent dir que vostè creu que pot arribar a passar això. Però afirmar categòricament el que passaria en el futur...

Doncs, nosaltres el que hem fet és determinar que és el que ha passat amb l'experiència d'aquelles mesures que s'han implementat, que poden -potser vostès les considerarà modestes, això no li puc pas dir el contrari- però sí que s'ha determinat si aquestes mesures s'ajustaven o calia calibrar-les una miqueta millor.

Doncs, fruit d'aquesta experiència del que ha passat, perquè penso que ningú en aquesta Cambra, a no sigui que jo estigui molt equivocat per la capacitat de veure què passarà en el futur, amb aquesta experiència acumulada s'han pogut fer aquests ajustaments.

Per tant, òbviament, com no podia ser de cap altra manera, el Grup Parlamentari Liberal no donarà suport a aquesta esmena a la totalitat presentada pel Partit Socialdemòcrata.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies. Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Mònica Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies Sra. síndica.

Senyores i senyors consellers, a demanda del Partit Socialdemòcrata avui sotmetem a votació una

esmena a la totalitat al Projecte de Llei de mesures urgents en matèria d'arrendaments i per millorar el poder adquisitiu.

Segons estipula l'article 93 del Reglament del Consell General, són esmenes a la totalitat les que postulen el retorn del Projecte de Llei al Govern i aquelles en què es presenta un text articulat alternatiu.

En el cas que avui ens sotmet, però, no veiem cap text alternatiu. En d'altres paraules, no veiem les propostes en matèria d'habitatge del Partit Socialdemòcrata que justifiquin el fet de presentar una esmena a la totalitat.

Podrien haver plantejat algunes de les que ja van exposar a la campanya del passat abril, per exemple, o recollir les que ens ha esmentat avui aquí des d'aquesta tribuna que són les esmenes parcials que han presentat al Projecte de Llei.

Tot plegat ens fa pensar que aquesta oposició ferma a les mesures proposades pel Govern es degut més aviat a un tema de calendari, tenint en compte les dates en les que ens trobem, a tres dies de l'inici d'una campanya electoral. S'hi han referit també els meus companys. I no tant a un convenciment clar que les seves propostes siguin factibles.

Més que legislar, sembla que busquin el desgast constant, aparèixer als mitjans com a grans opositors a les polítiques del Govern.

I més quan la problemàtica de l'habitatge, de la que tots compartim la mateixa preocupació, ha estat àmpliament debatuda dins i fora d'aquesta Cambra. I, encara més: tant el seu grup parlamentari com el Grup Parlamentari de Terçeravia han presentat, doncs, podran ser debatudes en comissió.

Per tant, tornarem a tractar aquest tema en comissió i en el Ple on se sotmeti a aprovació el text legislatiu.

No creuen que potser, el que s'espera de nosaltres com a responsables polítics és que aparquem els debats en aquestes qüestions, que el que fan és dilatar les accions, i ens posem a treballar plegats?

Ja sé que vostès no poden deixar passar, abans d'unes eleccions, tornar a debatre sobre l'habitatge i remarcar tot allò que no els hi agrada sobre les propostes que vénen de l'executiu. Però, no siguem estratègies, fem política. Perquè el que toca fer ara és aportar solucions amb les propostes legislatives que s'escaiguin.

I, si no comparteixen les possibles solucions -com ja ens ha dit-, pot ser lògic des d'una visió estrictament política, sí que, com a responsables polítics hem d'arribar a trobar els consensos necessaris per acordar mesures que frenin a curt termini la problemàtica a l'accés a un l'habitatge digne.

Francament, crec que és el que s'espera de tots nosaltres.

I més tenint en compte que, si aquesta Llei no entra en vigor l'1 de gener -s'hi ha referit el ministre Filloy i també els consellers generals Carles Naudi i Ferran Costa-, estarem perjudicant a molts ciutadans, que poden veure els seus lloguers no renovats o incrementats per sobre de l'IPC, cosa que no és la nostra voluntat, i crec que la seva tampoc.

La Llei que avui els socialdemòcrates heu esmenat en la seva totalitat recull noves mesures per pal·liar la problemàtica de l'habitatge i d'altres per millorar el poder adquisitiu dels ciutadans d'Andorra. Mesures que donen resposta al nostre compromís electoral de fa uns mesos.

Sr. López, l'escoltava fa uns dies en una entrevista a la televisió pública, on afirmava que els polítics, per acabar amb "el problema estructural de la societat", a paraules seves, havíem d'abordar tres grans problemàtiques, vostè les anomenava tres "grans potes": habitatge, pensions i salaris. Doncs miri, entem d'acord. Precisament aquests són els eixos que s'aborden en la Llei a la què vostès han presentat una esmena a la totalitat.

Li recordaré les tres grans problemàtiques, o potes, com li va anomenar vostè, que tracta la Llei.

En matèria d'habitatge, es dona continuïtat a les mesures establertes a la Llei del pressupost del 2019, que prorrogava per un any i de manera tàcita els contractes de lloguer que finalitzaven durant el 2019. Així mateix, es manté la prohibició d'augmentar aquests arrendaments més enllà de l'IPC.

Tal com ha dit la consellera Molné en la intervenció sobre l'Informe del raonador, aquest va avalar les mesures establertes en la Llei del pressupost i va recomanar que es prorrogessin en el temps fins que les altres accions no donessin els seus fruits.

En aquest punt, un any després, s'aporten millores a aquesta disposició de la Llei del pressupost.

S'incorpora a la Llei excepcions per evitar situacions injustes en casuístiques molt concretes. Propostes que parteixen de les aportacions fetes per la Taula Nacional de l'Habitatge, òrgan consultiu i de participació dels agents públics i privats implicats en el sector.

A la vegada la Llei promou que les ajudes del Pla renova per a la rehabilitació d'edificis s'incrementin si la propietat dedica el seu immoble a l'arrendament.

Totes aquestes propostes es podran complementar amb les que es puguin fer des dels comuns, en aquest sentit, els programes electorals de les candidatures de

Demòcrates, i d'En Comú aportaran, de ben segur, solucions interessants a la problemàtica.

Parlem de la segona pota, les pensions.

El text legislatiu proposa que aquelles que siguin inferiors als 1.084 euros bruts s'incrementen un 3,2%.

Mesura que també s'aplica a la pensió de solidaritat per a persones amb discapacitat i a la pensió de solidaritat per a la gent gran.

Sr. López, sap qui va dir: "La solució per a l'evolució favorable del sistema de pensions passa per un acord ampli de mires. Per això cal comptar amb els agents i amb l'acord de les forces polítiques, ja que la qüestió no es pot abordar en una sola legislatura. Proposarem la seva constitució des del primer dia de la legislatura". Ho portaven en el seu programa electoral. S'hi ha referit també el Sr. Ferran Costa. Se'n recorda? Prometien un pacte social i polític per a la sostenibilitat de les pensions.

Sembla que hagin oblidat el que està escrit, perquè que jo sàpiga encara no s'han pronunciat si volen o no participar al pacte d'Estat per les pensions. No ho entenc. Què ha canviat, què no han guanyat vostès les eleccions?

I, finalment, la darrera de les potes prioritàries, segons el que va dir durant l'entrevista, els salaris.

La Llei planteja apujar el salari mínim quadruplicant l'IPC previst per al 2019, i obliga l'empresariat a aplicar l'IPC del 2019 a tots els salaris inferiors a 24.000 euros.

Ja sé que no és suficient. Possiblement no. Però nosaltres, els Demòcrates, ho dèiem en el programa electoral, i ho repetim. Les accions per millorar el poder adquisitiu de la població s'han de fer de manera progressiva. No de cop, perquè aquestes mesures donin satisfacció als ciutadans i alhora puguin ser assumides per l'Estat, i pels empresaris. No tinguin cap dubte, que aquesta progressió la farem.

Per norma els partits d'esquerres, veuen una part de la problemàtica, i vetllen només per una part del teixit social del país. Però des de Demòcrates com a partit de centre i, a més, amb la responsabilitat que tenim de governar, busquem l'equilibri. Busquem mesures que beneficiïn a tothom. I, per descomptat, proposem mesures que siguin factibles i assumibles. I aquestes ho són.

Per tot plegat, des del nostre grup parlamentari no donarem suport a l'esmena a la totalitat.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Iniciarem un segon torn d'intervencions.

Sr. López, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Tinc feina i tinc moltes anotacions perquè en aquesta nova configuració parlamentària sembla que els grups parlamentaris de la majoria fan d'oposició de l'oposició. És a dir, ens estem convertint en el centre, en el focus, els que proposem som nosaltres i vostès fan crítica a les nostres propostes.

Bé, ja ens va bé, que es parli d'allò que estem proposant nosaltres davant de la inacció i de la falta de propostes si tot el debat gira al voltant de les nostres propostes, nosaltres seguirem fent propostes i vostès segueixin fent d'oposició de l'oposició que segurament els hi anirà molt bé.

Sr. Filloy, vostè a part de fer aquesta demagògia de si es vota l'esmena a la totalitat els lloguers, doncs, s'incrementaran amb l'IPC, tot això que han fet tots els grups parlamentaris obviant el que és un debat de totalitat i fent aquesta estratègia, vostè ha dit coses bastant grosses. Vostè ha dit coses bastant grosses aquí a la seva intervenció.

Primer la taula de l'habitatge, després m'hi referiré varies vegades amb aquesta qüestió, perquè ens diu que com que és una taula tècnica, nosaltres no hi hem de fer part, separació de poders i demés. Bé, en tot cas ja li accepto. En tot cas vull que m'expliqui perquè els sindicats que representen, jo penso una part important de la població, o sigui, mirem el que és la part treballadora i el que és la part patronal... Jo penso que la part més gran és la dels treballadors, perquè els sindicats se'ls ha exclòs d'aquesta taula de l'habitatge?

Jo tinc la sensació que aquesta taula de l'habitatge, com és la política d'habitatge de Demòcrates per Andorra des del principi, l'únic que importa és anar allargant els tempos. És a dir, que passin els anys, que no es vagin prenent mesures i ara crearem l'Institut de l'habitatge, vam crear la Taula de l'habitatge. Però al final les mesures no acaben d'arribar.

Després vostè ha dit que l'habitatge és un tema molt tècnic i que, per tant, doncs, en aquesta taula hi han d'haver-hi els tècnics que hi entenen d'aquesta qüestió. Miri, no puc estar més en contra del que vostè ha dit. L'habitatge és sobretot un tema polític avui en dia, sobretot un tema polític! És la principal preocupació en el nostre país i, per tant, no crec per

res que sigui un tema tècnic. I després és un dret fonamental que moltes persones estan veient vulnerades al nostre país. Per tant la cosa és més seriosa del que jo crec que vostè ens ha fet veure.

Després ens ha intentat explicar això de l'increment dels lloguers perquè finalment el que es persegueix amb aquesta proposició de llei és que allò que estava congelat, a partir d'ara es pugui incrementar. És pugui incrementar pels pisos de més de 200 metres, bé fins aquí hi podríem estar més o menys d'acord, però no estem gens d'acord amb què es pugui incrementar per qualsevol obra de millora que s'hagi de fer als immobles, entre altres coses perquè els propietaris estan obligats per llei a fer obres de millora per mantenir l'immoble en bones condicions. I això també ho diu la llei de finques urbanes, i per tant, no hi estem d'acord.

Però és que a més vostè ha dit que si es produeix aquesta obra de millora i no es repercuteix al lloguer Sr. Filloy, es produiria un enriquiment injust de la part arrendatària. Una cosa que m'he quedat glaçat d'escoltar-lo, que m'agradaria que m'expliquéssiu de manera més detallada quin és aquest enriquiment de la part arrendatària quan es fan unes obres de millora per part de l'arrendador i no les pot repercutir al preu de lloguer.

I després tampoc ens han explicat ningú, per què ara volen recuperar IPC's de tres anys endarrere? Perquè finalment llevat allò dels 200 metres quadrats que hi podríem estar d'acord, l'apartat b) i l'apartat c) l'únic que persegueixen en plena crisi de l'habitatge és que es puguin incrementar els preus dels lloguers a partir de l'1 de gener del 2020.

Miri, com que això l'anterior Govern Demòcrata ho havia fet millor que el Govern Tripartit, al nostre entendre, -ho havia fet millor, que no bé-, al nostre entendre com estem dient fa dies, confirma el gir cada vegada més a la dreta d'aquesta coalició tripartida de govern. I vostè Sr. Espot s'hi referia al principi a la centralitat política. Jo penso que la centralitat política no és pas criticar o defensar la separació de poders, penso que la centralitat política, ja que vostès se'n van cada vegada més a la dreta, només la representem nosaltres avui en dia al nostre país.

Després el Sr. Naudi, que ha dit: "Segur que amb la seva esmena a la totalitat no es resol el problema de l'habitatge. Després li parlaré i li tornaré a explicar per molt que el Sr. Costa li molesti, quines són les esmenes i les propostes concretes en matèria d'habitatge i de poder adquisitiu que proposem nosaltres.

Jo el que li dono és una mica la volta. Segur que amb aquest projecte de llei no se soluciona el problema de

l'habitatge. L'únic que aporta aquest projecte de llei com deia abans, són increments que estaven congelats, i no hi ha res, cap mesura pels habitatges buits, no hi ha res d'habitatge social i no hi ha cap mesura que permeti solucionar aquesta situació.

Per tant, vostè em deia que els increments no poden ser tan grans. La llei permet incrementar realitzant obres, permet incrementar fins i tot, fins a un 15% de màxim la renda. Per tant, atenció amb aquest increment provinents d'obres de millora de l'habitatge.

El Sr. Costa doncs ha fet la demagògia equivalent a les maldats de les nostres propostes, després ara li referiré el què és el què nosaltres volem amb matèria d'habitatge i amb matèria de poder adquisitiu per les famílies.

En tot cas fa servir tot sovint la qüestió de què la problemàtica de l'habitatge és a tot arreu, i si ningú ha trobat solució doncs serà per alguna cosa que no és tan fàcil solucionar això. I això és una fal·làcia, una absoluta fal·làcia. Hi ha moltíssimes ciutats i indrets on hi ha hagut un problema d'habitatge on hi havia un problema d'habitatge fa una sèrie d'anys que han aportat solucions. I han aportat solucions i s'han assolit nivells de benestar i de confort molt elevats, perquè hi ha hagut la intenció i la voluntat política de prendre decisions.

Miri ahir amb el company Carles Sánchez presentàvem una esmena a la totalitat al pressupost, que també debatrem en breus dies, i ens vam dedicar a sumar a dins del pressupost del Govern el total de polítiques dedicades a l'habitatge. I el percentatge vist que és la principal problemàtica del país, deixa glaçat. No pot deixar indiferent a ningú, de la insensibilitat de l'actual majoria i de l'actual tripartit de drets al nostre país. 0,49% del pressupost dedicat a habitatge. Res d'habitatge social, res d'inversions, res d'incrementar les ajudes, res per solucionar la problemàtica existent al nostre país.

Vostè creu que aquests llocs que vostè diu, que ningú ha solucionat la problemàtica de l'habitatge, destinen el 0,49% del pressupost a polítiques d'habitatge. Vostè creu que és així el que hi dediquen? Dediquen el 10, 12, el 15% a aportar solucions al problema de l'habitatge perquè sinó és impossible. Al mercat ja hem vist com funciona, al mercat ja hem vist el què està provocant. Ho s'actua des dels poders públics o s'està avocant a la gent, als nostres conciutadans a l'actual situació.

Després ha dit que les nostres propostes eren temeràries i insostenibles. Crec que cito literalment les seves paraules.

Miri, el que és insostenible és la situació de moltes famílies. Abans ens hi fèiem referència, amb un país

com el nostre que 25% llarg de les famílies monoparentals estiguin al llindar de la pobresa, hauria de fer caure la cara de vergonya i començar a assentar-nos i a prendre decisions valentes en aquest sentit.

Que un 13% de persones estiguin sota el llindar de pobres, ens hauria de posar a treballar seriosament.

Si vostè creu que aquestes famílies incrementant l'IPC amb els salaris, alhora que s'incrementa la llum un 1,8% i altres serveis s'incrementen per sobre, sortiran d'aquesta situació i encara ve aquí a criticar, doncs va radicalment equivocat. Ho posem recursos també en aquest sentit, i els beneficis empresarials perquè els càlculs del PIB ho deixen ben clar. No cal saber molt d'economia per saber que el producte interior brut d'un país és la suma dels impostos indirectes, els salaris i els beneficis empresarials. Per tant, si el PIB que tenim al nostre país és el PIB que publica Estadística, que no tinc cap motiu per pensar que no és així, per sort al nostre país es fan molts beneficis empresarials. Quan dic molts són molts, gairebé mil milions d'euros de beneficis empresarials. Resti del PIB els salaris, resti els impostos indirectes i veurà que es guanyen molts diners.

Per tant, es pot perfectament fer una política salarial diferent, es pot perfectament incrementar els salaris de la gent que més cobra, i això no és insostenible. El que és insostenible és deixar les famílies com vostès les volen deixar avui en dia al nostre país. Les famílies i els joves que s'incorporen al mercat laboral i la gent gran que estan cobrant unes pensions míseres.

Per tant, com que vostè ha fet demagògia de les maldats de les nostres propostes, torno a explicar ara el que voldríem nosaltres que tingués aquest projecte de llei, que ho hem fet per la via de les esmenes parcials.

La congelació absoluta sense cap mena d'excepció dels contractes de lloguer a partir del primer de gener del 2020. Després que es creï per fi un registre de la propietat per tenir un veritable inventari d'habitatges. Que les pròrrogues siguin de la mateixa durada que el contracte principal. Que la facturació de serveis comuns no es pugui repercutir als llogaters, això també va per vostè Sra. Bonell, que em deia que no hem fet propostes en matèria d'habitatge. Suposo que no ha tingut temps de mirar les esmenes o no ha escoltat massa la meua intervenció perquè sóc conscient de què m'estic repetint una mica però crec que és necessari fer-ho.

I després que hi hagi un mes de preavis en qualsevol cas pels contractes de lloguer. Això és el que volem nosaltres. Per tant no posi en boca nostra el que nosaltres portem i el que nosaltres defensem.

De la mateixa manera que volem un salari mínim professional de 1250 euros atenent l'actual situació del salari mitjà que està a 2000 o una mica per sobre dels 2100 euros. I igual que volem un increment del 2,5% de tots els salaris inferiors al salari mitjà, per tant de tots els salaris inferiors a 2100 euros i un increment del 8,3% de totes aquelles pensions que estiguin per sota del salari mínim.

Per tant, això és el que volem, això és el que defensem en aquest projecte de llei, però sobretot això és el que portàvem en el nostre projecte polític fa només alguns dies. Ja sap que li diem tot sovint nosaltres que no hem canviat d'idea del 7 d'abril a ara. És a dir que el què estem dient ara, vostè agafi el programa electoral del Partit Socialdemòcrata amb el qual ens vam presentar a les eleccions generals i és exactament el que estem defensant ara. No com d'altres que sembla que moltes d'aquestes propostes han caigut en un sac sense forat.

I després, amb la Sra. Bonell, tot i que algunes de les referències ja li són imputables, però vostè també ha fet referència a l'oportunisme polític igual que han fet altres que avui estem en campanya electoral i que estem anunciant una sèrie de coses com si nosaltres estem aquí proposant parlar d'habitatge i de poder adquisitiu. Vostès, al Govern, fent compliment de la seva iniciativa legislativa ha presentat un projecte de llei, un projecte de llei que nosaltres hem analitzat, que no ens ha agradat gens, que pensem que no proposa solucions i al qual hem presentat una esmena a la totalitat, però no només ens hem quedat aquí sinó que a més hem presentat dotze esmenes, com acabo d'explicar ara, sobre solucions concretes tant per l'habitatge com pel poder adquisitiu de les famílies. Per tant, no se'ns pot acusar d'oportunisme polític perquè és una iniciativa legislativa que ve de Govern, que Govern l'ha presentat quan li ha semblat escaient fer-ho i entindrà... suposo que no ens vol limitar la nostra capacitat parlamentària de fer esmenes, de fer aportacions, de debatre com estem fent avui perquè els ciutadans sàpiguen el que hi ha en aquest Projecte de llei.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. López.

Pel Govern, Sr. Filloy.

El Sr. Víctor Filloy:

Gràcies Sra. síndica.

Bé Sr. López, penso que cal recordar i cal posicionar una altra vegada el debat i permeti'm que insisteixi

perquè, al final, si vostè insisteix crec que també és de rigor que nosaltres ho fem.

De veritat, aquesta esmena a la totalitat posa en una indefensió a la població que està patint aquesta situació extrema, perquè no acceptar-ho -com han dit els consellers que m'han precedit- doncs, situaria a partir de l'1 de gener amb tensió els pressupostos de moltes de les famílies. Per tant, li torno a dir, crec que és una temeritat.

Després, per comentar-li diferents punts que ha exposat. No entenia: "*Per què els habitatges de més de dos-cents metres queden fora?*". Doncs miri, amb l'enquesta de pobresa a la qual tant es refereix, i ho torno a dir, doncs el percentatge de persones que viuen amb superfícies superiors a dos-cents metres és pràcticament insignificant. Per tant, la protecció a les persones l'hem de centrar amb allò on hi ha realment la problemàtica, que és el que fa la Llei.

Una altra pregunta que ens fa és: "*Per què no hi ha els sindicats a la taula de l'habitatge?*". Doncs miri, ja li dic perquè no hi ha els sindicats, perquè tampoc hi ha les patronals. Els sindicats i les patronals s'emmarquen dins d'una acció empresarial, diguéssim, o econòmica, no hi tenen res a fer en una taula d'habitatge. A altres països els sindicats que participen en aquestes taules són sindicats de propietaris o de llogaters però mai de treballadors perquè no és una qüestió que els ocupa, per tant ja li explico.

Una altra de les preguntes que em feia era la qüestió de les obres, i ja li he esmentat també al conseller Costa. En l'article 25 de la Llei de finques urbanes, determina exactament i concretament quin és el percentatge pel qual es pot augmentar un lloguer en relació a unes obres dutes a terme. Aquest percentatge és un percentatge molt limitat i va relacionat, també com deia el conseller Naudi, als interessos, diguéssim, de l'acció duta a terme en l'esmentada finca. Per tant, no és indiscriminat ni suposa una alteració brutal del lloguer.

I em demanava en aquest sentit també... Bé, bàsicament pel que fa a... a la des protecció, perdó, en aquest article, l'enriquiment del llogater. En aquest sentit és de lògica que si es fan unes obres en unes finques i el propietari no ho pot repercutir encara que sigui la part dels interessos en el lloguer ens trobem davant d'una des protecció. Per tant, hi ha un enriquiment o un ús, diguéssim, d'un bé, d'una millora que no s'està repercutint en el lloguer. Per tant, és lògic que es pugui aplicar dins dels límits de l'aplicació de l'article 25 de la Llei de finques urbanes.

Recuperar els IPC's dels tres anys anteriors "*A què ve aquesta excepció?*" -comentava ara. Doncs, ja li

explico: són mesures que han d'anar agafant per evitar una situació de tap en el futur, és a dir, si tu no vas actualment deixant una mica el mercat, posar-se al dia, sense una limitació lineal del mercat de lloguer, el que faràs el dia que aixequis la limitació és crear un efecte bumerang, com dèiem, i per tant els lloguers augmentaran de forma exponencial. Aleshores has d'anar fent petites accions que et permetin treure tensió a l'acció concreta del bloqueig de l'augment dels lloguers. I, per tant, el que es va decidir que aquells propietaris que en els últims anys doncs, per la qüestió que sigui, la qüestió que hagin decidit no haguessin actualitzat l'IPC, doncs si avui en dia veient que en el mercat hi havia una tensió superior i veient que també la limitació anava a un any més, diguéssim, s'estenia un any més doncs, se'ls hi havia de permetre poder actualitzar aquests IPC's que recordem que no pugen més d'un 4%.

Una altra de les preguntes que es feia i es feia alarma és que: "*Del pressupost que hem previst per l'any que ve no hi ha absolutament cap menció per l'habitatge, ni per les ajudes a l'habitatge, ni hi ha temes d'habitatge social*" bé, ja li explico, el que sí que hi ha és un augment de protecció en matèria de lloguers. Les prestacions d'ajudes al lloguer les tenim al dia i les estem preveient de cara a l'any que ve perquè d'alguna manera no hi hagi cap persona que quedi desprotegida. En aquest sentit pot estar tranquil.

I per altra banda, també li vull afegir que aquesta Llei de mesures urgents el que pretén no és aportar una solució a la problemàtica de l'habitatge d'avui per demà, el que pretén és aportar un clima de tranquil·litat per poder, doncs, treballar totes aquelles iniciatives legislatives que en un futur ens permetin solucionar aquesta qüestió, perquè aquesta qüestió està dividida en dos parts que de vegades barregem però que no tenen absolutament res a veure entre elles: una, és la qüestió de l'habitatge social que va destinada concretament a una sèrie de famílies que puguin estar en una situació de risc i que cal protegir, però que també recordo que gràcies a les prestacions de l'habitatge estem controlant aquesta situació, que també li enllaço amb l'índex de pobresa que deia que repeteix a cada intervenció, l'índex de pobresa que determina que un 13% de la població estaria en risc d'exclusió. Bé, jo crec que les dades, evidentment, no ens han de satisfer i si poguéssim ser un zero doncs, estaríem molt satisfets. Però, també li donaré una altra dada, sàpiga que de quaranta països de la Unió Europea som el cinquè amb menys risc d'exclusió. Per tant, miri el context internacional i ens situarà i veurà que realment la situació no és tan greu. Tot i això, li recordo, cal

continuar treballant perquè aquest 13% continuï baixant.

L'Institut Nacional de l'Habitatge. El que ens pretén aquest institut és el que li dia: aportar visió a llarg termini i coordinar les polítiques d'habitatge també futures perquè com deia el Sr. Camp, és veritat, les tendències en el món de l'habitatge és que poden canviar dràsticament perquè van molt relacionades amb l'economia. El Sr. Camp s'espantava, d'alguna manera, perquè al 2016 es deia que sobraven habitatges i ara en falten. Doncs, miri, això va molt lligat als cicles econòmics.

Per tant, l'Institut Nacional de l'Habitatge el que ens ha de permetre és avançar-nos a aquests cicles fent recomanacions legislatives o reglamentàries per poder, doncs, donar estabilitat a una qüestió tan sensible com és l'habitatge.

Pel que fa a les pensions. Miri, nosaltres... Escolti, el primer que volem és continuar defensant allò en el que creiem que és que les pensions han de ser dignes i aquest compromís és un compromís que tenim des del primer dia al Govern. Ja en l'anterior legislatura també em consta que es va treballar en aquest sentit i, per tant, les pensions el que s'ha de fer és, com deia el Sr. Costa, anar-les augmentant aquelles més baixes d'una manera sostenible i que no vinguin a portar tensions insostenibles a l'economia del mercat, i així ho manifestava també la patronal ahir i ho feia públic.

Aleshores, en aquest sentit, el que fem és donar protecció, el màxim de protecció possible als ciutadans tant en matèria d'habitatge que és una qüestió molt delicada, com per les persones grans i els discapacitats amb aquelles pensions més baixes i, alhora, també contribuïm perquè els sous més baixos del país doncs es puguin actualitzar també amb l'IPC de forma obligatòria.

Per tant, creiem que aquesta Llei ens emmarca i ens dona un cert moment de tranquil·litat per poder avançar en aquelles polítiques, ja li deia, d'habitatge de cara al futur i resoldre aquesta problemàtica que, com deia també el Sr. Costa, no la resoldrem d'avui per demà i que necessita de temps perquè qualsevol acció pot influir en l'economia del país, i qualsevol acció poc ponderada pot provocar situacions d'estrès en l'economia en el futur, i això ho deia el Sr. Camp tot i que no comparteixo del tot la seva exposició però, és veritat. Per tant, totes les accions que fem en aquesta matèria han d'anar molt, molt ponderades i amb visió de futur.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, l'ús de la tribuna és facultativa en aquest segon torn. Com vostès vulguin.

(Se sent riure)

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. síndica.

Així ho farem més breu.

Sap que penso Sr. López? Que si vostès retiressin l'esmena a la totalitat, realment farien el que busquen. Amb aquesta esmena a la totalitat estan provocant l'efecte contrari del que vostè presumiblement pretén.

Aquesta esmena a la totalitat, si s'aprova, deixarà a les famílies a partir de l'1 de gener desprotegides. No només amb descongelaçió dels lloguers, sinó que les podran fer fora de la casa perquè no hi haurà la renovació automàtica del contracte.

Per tant, li dic, retirin aquesta esmena a la totalitat. Seria la manera més elegant d'acabar aquest debat d'avui. Ara bé, si marquem aquest debat com el d'abans, s'acosten les eleccions i hem de fer soroll, llavors ja estem parlant d'una altra cosa.

Però la veritat és que la seva esmena, si per algun motiu li aprovéssim, deixaria a les famílies que si se'ls hi venç el contracte a partir de l'1 de gener, amb la possibilitat que l'arrendador els fes fora d'aquella casa.

És així de clar, curt i ras!

Jo crec que això no és el que busquen. Igual que amb la llei d'abans vostès no busquen que no es faci als comuns, vostès busquen una altra cosa, busquen ressò. Aquí passa el mateix. Ja discutirem les esmenes, evidentment que sí! Però l'esmena a la totalitat, perdoni'm, analitzi-ho fredament, busca l'efecte contrari del que vostè anuncia.

Li faré una mica de broma. Vostès ara diuen que aquí hem fet un gir a la dreta. Aquí no hem fet cap gir a la dreta. El que fa el gir a la dreta és vostè sense voler-ho fer o sense donar-se'n compte o sabent-ho, però volent fer propaganda política amb aquesta esmena a la totalitat.

Al final no sé, què ens dirà? Que som la casta! I vostè vindrà arremangat, amb cueta i amb barba? De veritat, és que no ho entenc.

Miri, quan vostè fa la proposta, i sé que ho fan, generalment -avui no- amb molt bona intenció. Però és clar, les seves propostes són les úniques que són socials. Quan les fem els altres són de dretes, no? És

a dir, que la nostra proposta avui digui que a partir de l'1 de gener es congelen els lloguers i no es pot fer fora a ningú de casa seva. Això és de dretes? O de dretes és el que vostè diu que es retorni aquesta Llei al Govern i per tant, l'1 de gener no entrarà en vigor?

Quan des de CC hem dit que cal analitzar la normativa urbanística perquè en cada promoció immobiliària es puguin fer més pisos dedicats a l'habitatge de lloguer social. D'això no en parlem, no? A més no costa ni un "duro" a l'Estat. Però d'això vostè no en vol parlar.

Quan l'altre dia li parlàvem del fons sobirà que serveix perquè els andorrans tinguin en el futur rendiments d'aquest fons sobirà que es pot equiparar a pensions, es pot equiparar a salaris, perquè tots els andorrans cobrarien els dividendes d'aquest fons sobirà? Per vostè això és fer volar coloms?

Per a mi, fer volar coloms és munyir la vaca, munyir la mamella perquè aquí hi hagi de tot per a tothom, però la veritat és que la caixa està buida. I quan hem proposat mesures de creixement de l'economia, de revolució econòmica, que generen llocs de treball, que generen cotitzacions, que generen nova recaptació d'impostos perquè vénen noves empreses, perquè es creen nous negocis, perquè es creen nous llocs de treball, i això permet crear un fons sobirà. Per vostè això és fer volar coloms?

Miri, per acabar, li diré una cosa. És que som més socials que vostès. Al nostre programa, el de CC, a la pàgina 31 diu que ens agradaria que el salari pugés a 1.300. Hem guanyat 50 euros Sr. López.

Però ho diem en base al creixement econòmic, no munyint la mamella. Aquesta és la gran diferència. I amb equilibri, amb ponderació i amb múltiples solucions podem arribar a molts llocs que vostès neguen perquè venen d'aquest costat del Consell General amb qui vostè diu que som d'un costat o d'un altre. Li repeteixo, vostè no té ni capitalitza la sensibilitat social. Crec que tot, i dic tots, també la defensem.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Només faré alguna reflexió. Em dirigiré al Sr. Ferran Costa que m'ha dit que era un endevinaire.

Malauradament l'he endevinat més d'una vegada amb el tema de l'habitatge.

I em vull ficar al costat. Terceravia es vol ficar al costat de Govern i al costat del PS i al costat de tothom, per realment assentar unes bases perquè l'habitatge sigui efectiu de cara el futur. Cosa que avui no és i malauradament no anem en el bon sentit.

Per tant, doncs, ens trobaran a favor de treballar, a favor de l'habitatge i a favor dels ciutadans i ciutadanes del país, tant al costat del Govern com al costat de qualsevol grup polític que aportï solucions que nosaltres creiem escaients i convenients.

Res més.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sra. síndica.

Sr. López, per al·lusions directe, jo li he de dir que les seves intervencions, darrerament compleixen tots i cadascun dels clixés típics del manual del bon Partit Socialista. I li dic així. Ja sé que vostès Partit Socialdemòcrata. Però és que vostè segueix tots i cadascun dels clixés que hi ha en els manuals dels partits socialistes. I es nota que estem en pre-electorat perquè els seus assessors de companya es deuen haver cansat de dir-li i recordar-li que repeteixi constantment que a la bancada de Govern i el Govern tripartit són la dreta, la dreta i la dreta, que vostè, una altra vegada s'erigeix en el paladí del defensor dels drets socials. I ho va dient reiteradament, per tant, ja és del tot previsible.

Però aquest discurs no cal, miri! Mentre vostè anava dient tots els augments que proposen en les seves esmenes, he rebut un WhatsApp. Em diuen, jo també votaré el PS. I després em posen l'emoticona del somriure, i diuen no, perquè no s'ho creuen ni ells.

Doncs, això és populisme, això és demagògia! I això ja no és el que percebo jo, que li dic que ho percebo així. Sinó que també ho perceben els ciutadans. Perquè brindis al sol tots en podem fer molts, però a la política es tracta de fer un exercici responsable de la política, amb les limitacions reals i amb els constrenyiments autèntics que es troba el polític a l'hora de governar. I donar resposta a les inquietuds de la ciutadania, tenint en compte tot això és ser irresponsable.

El que li deia, fer el brindis al sol i escriure la carta al Pare Noel, doncs, poc contribueix realment a solucionar els problemes de la nostra ciutadania. Problemes molt greus i problemes que en aquest projecte de mesures urgents que ens envien des del Govern, intenten pal·liar en aquestes mesures. I vostès el que fan amb l'esmena a la totalitat, ho repeteixo i ho reitero, és carregar-se d'entrada la possibilitat que els lloguers no vengin, que es prorroguin els contractes, que s'augmentin pensions no contributives, que s'augmentin també els salaris mínims segons sota quins llindars, tot això vostè, de cop i volta, fent una esmena a la totalitat s'ho carrega.

Doncs, això la gent ho ha de saber, perquè enlluerna amb els titulars que vostè mateix sap que no són realitzables, però llavors es carrega de sota-arrel allò que es proposa i que és sostenible pel sistema i que pot ajudar a contribuir a millorar l'accés a l'habitatge social.

No només això, perquè vostè sense cap mena de problema, categoritza de fal·làcies el que jo estic dient, i parla que no hi ha voluntat política i que en molts llocs, suposadament, es dediquen el 10, el 12 i el 15% del pressupost en temes de l'habitatge, també el cito literalment, per lluitar envers aquest problema. Però no el cita. I també parla de moltes ciutats, però no les cita.

Doncs, miri, per exemple, no fa falta anar massa lluny, faci una cerca per internet, entri a la pàgina housingeurope.eu i trobarà informes reals de quina és la situació de l'habitatge i de les dificultats de l'accés al mateix en la majoria de les capitals europees. Que jo m'invento, suposadament. Doncs, no, no m'ho invento Sr. López. Jo ho faig amb dades i amb dades clares i factibles d'organismes reconeguts en el seu àmbit per aportar aquestes dades.

Vostè em parla de suposadament, que jo dic fal·làcies perquè suposadament, insisteixo, un 10, un 12, un 15% de partides pressupostàries directament en aquest capítol i unes ciutats que han solucionat de la millor manera possible la problemàtica de l'habitatge. Però no me'n cita ni una. Home, potser vostè titllar el que jo dic de fal·làcia, però jo diria que allò que diu vostè és potser una manca de rigor, altra vegada, empíric. Com a mínim, ja que fa aquestes categoritzacions axiomàtiques, el que podria fer és ostentar-les amb unes dades fonamentades.

I això que jo sàpiga, aquí en aquesta Cambra, jo avui no ho he sentit.

També, i vostè és economista, Sr. López, i no em digui de la composició del producte interior brut del país, però vostè també sap perfectament o ho hauria de saber, vull pensar que ho sap, quina és la

constitució del teixit empresarial del nostre país i quin percentatge del mateix està constituït per molt petites, petites i mitjanes empreses, i quin percentatge constitueixen els autònoms, i com pateixen totes aquestes empreses per sortir-se'n cada mes. No donar una visió clara a aquesta realitat, penso que és una altra vegada proposar una visió esbiaixada de la realitat econòmica i empresarial del nostre país i ho fa amb una tranquil·litat absoluta. Penso que això una altra vegada no és gens rigorós.

I per últim, vostè avui comença a parlar de les 12 esmenes que vostè proposa però penso que no és l'objecte del punt set de l'ordre del dia d'avui. Avui estem parlant d'aquesta esmena a la totalitat que vostè, una altra vegada dic, de manera perniciosa vol que es tiri endavant, gràcies a Déu ha quedat clar que no tirarà endavant per carregar-se aquests beneficis que portarem a la ciutadania i que poden servir a contribuir a alleugerir aquest difícil accés a l'habitatge. Ja tindrem temps si realment hi ha aquesta voluntat de consens a poder tractar totes i cadascuna d'aquestes esmenes amb els seus continguts preceptius per entre tots com proposava el Sr. Camp, la qual cosa també és d'agrair, aquesta voluntat de cooperar per trobar la millor solució per l'accés a l'habitatge dels ciutadans que ho estan patint greument.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies Sra. síndica.

Sr. López veig que li ha molestat el comentari sobre el partit d'esquerres i el fet que hagi mencionat que Demòcrates som un partit de centre. Bé, l'ha fet riure però després he vist que en la seva segona intervenció, volgudament, -que ho fa bastant sovint- doncs ens ha mencionat com a partit de dretes, quatre o cinc cops que hagi comptat. Per tant, hi ha una voluntat d'anar a ferir, cosa que a mi em sembla que els meus companys de Demòcrates no ens sentim al·ludits.

Bé, jo no li he dit que vostès no presenten propostes. De fet, li he reconegut que vostès van presentar propostes durant la campanya i han presentat unes esmenes. Però el que li dic és que si presenta una esmena a la totalitat, doncs si volem com a responsables polítics ser àgils en aquest tema i sobretot quan tenim dins del calendari, tenim la data de l'1 de gener, doncs perquè aquest text sigui

aprovat perquè sinó ja sabem les conseqüències que comporta, ens haguéssim pogut evitar aquesta esmena a la totalitat i haguéssim pogut ja doncs treballar en comissió. Si vostès presenten una esmena a la totalitat, doncs presentin el text alternatiu i discutirem sobre el seu model i el nostre, i podrem tenir un debat. No l'han presentat i jo el que dedueixo és que l'únic que fan és voler-se repetir en tots els debats que hi hagi abans de les eleccions. Això és el que li he dit.

Les seves esmenes que demà formalment ens seran lliurades als grups parlamentaris, doncs les discutirem en comissió i discutirem totes les propostes àmpliament i després doncs tornarem a tenir el debat en aquest Ple quan s'hagi d'aprovar la llei.

Sí que hi ha una proposta que n'ha fet també al·lusió el Sr. Ferran Costa, crec que doncs hem de dir alguna cosa.

Vostè ha afirmat categòricament que els empresaris d'aquest país obtenen molts beneficis. Doncs no sé, jo crec que vostè sap perfectament que hi haurà empresaris que sí, i hi haurà empresaris que treballen molt i amb molts esforços mantenen els seus negocis.

Per tant, jo no sé si vostè és conscient de què les propostes que porten en quant a salaris, doncs la incidència que podria tenir dins del teixit empresarial del nostre país.

Nosaltres, les nostres propostes no li agradaran, però intentem sobretot que puguin donar satisfacció als ciutadans, perquè hi ha ciutadans que estan en una situació que necessiten que els polítics presentem tot aquest seguit de propostes, i hi haurà ciutadans que no. Doncs en el teixit empresarial és el mateix. Hi haurà empresaris que obtenen més beneficis que altres, i n'hi haurà que com ja li he dit doncs posen molts esforços en poder continuar mantenint els seus negocis. Per tant, les propostes que es fan des del Govern, en tot cas el que busquen és que puguin ser assumibles per l'Estat i per l'empresariat i que donin satisfacció als ciutadans. Això és el que li he intentat dir.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Alguna altra intervenció...

Pel Grup Socialdemòcrata, Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sra. síndica.

Volia començar per una de les coses que ha dit la Sra. Bonell al final però que m'anirà bé per altres coses de la meva intervenció.

Ser de dretes no és res dolent, no l'he volgut ferir, per tant no sé per què em diu que els volia ferir. Jo penso que simplement quan un és de dretes, el que passa és que ho ha de dir, el que no està bé és amagar-se i dir que no és de dretes, i vostè Sra. Bonell que és de dretes i que ho reconeix, està molt bé que ho digui públicament perquè al que vostès juguen és a una tàctica de dissimulació. Per tant, ser de dretes és tan legítim com ser d'esquerres o ser de centre esquerra com som nosaltres. A partir d'aquí vostès el que han de fer és dir-ho i no se n'han d'amagar. A mi m'agradaria que vostè ho digués que és una dona de dretes convençuda, ferma i que no és cap atac.

Sr. ministre, vostè ha dit novament algunes coses fortes. Ha dit que als treballadors el tema de l'habitatge no és una cosa que els preocupi, per tant no han de fer res a la taula de l'habitatge, podrem recuperar-ho de la transcripció. Jo he anat a recuperar a la taula de l'habitatge, i a l'ABA, i a l'AGIA i a l'ACODA. Està molt bé, però jo segueixo pensant que els treballadors tenen alguna cosa a dir també, i que és un col·lectiu que els hi afecta les polítiques d'habitatge que es facin al nostre país.

Després ha dit pel que fa a l'IPC, ha dit que: "Això de l'IPC tampoc és tan, com a molt serà un 4%". Home, tal i com estan les coses, dir... bé, tampoc farem ara un cavall de batalla perquè els tres anys d'IPC com a molt suposaran com a molt un increment... és el que ha dit vostè. Jo crec que la gent està avui en dia com que no li pugin el lloguer un 4%. Per tant vostè que és el ministre de l'habitatge hauria de ser més cautelós al dir certes coses.

Després ha dit que les pensions han de ser dignes, però clar que no es poden posar atencions insostenibles a la caixa o al pressupost general de l'Estat. Jo penso que el que sí que genera un atenció insostenible és algú que té una pensió de 700 o 800 euros. I penso que vostès s'haurien de posar en la pell d'aquesta persona i entendre perfectament el que és una atenció insostenible.

Sr. Naudi, d'aquí poc podrem votar la reserva d'esmena que ja li anuncio que presentarem en relació al salari mínim, i com que vostè portava una salari mínim de 1300 euros, podrà dir als seus electors que els va enganyar quan es va presentar a les eleccions. Per tant serà interessant seguir aquest debat i que vostès portaven una cosa al programa electoral, que d'aquí quatre dies m'imagino votaran en contra quan es debati aquesta qüestió.

El Sr. Costa diu que faig el manual o segueixo el manual del perfecte socialdemòcrata o socialista, digui-li com vulgui i que faig aquestes intervencions, i diu que aquests projectes que acaben de guanyar per cert, les eleccions a Portugal i a Espanya en poques setmanes i que segurament molts dels nostres conciutadans tenen família o són d'origen d'aquests dos països, i saben les bondats de les polítiques progressistes, les poden conèixer de primera mà, directament o a través dels seus familiars, el que estan aportant aquests governs en aquests dos països amics i veïns dels quals tantes persones conegudes tenim.

Per cert a Espanya també hi ha un tripartit de dretes que està fent bastant mal a l'altra banda com el nostre tripartit de dretes aquí a Andorra.

Després diu que no li he posat exemples de polítiques d'habitatge, però vostè pot mirar perfectament molts ajuntaments progressistes que han fet feina molt ben feta, a Berlín, a Viena, Copenhaguen, Estocolm, i hi ha moltíssims exemples, però sobretot hi ha una condició necessària, sol no es fa. Amb un 0,49% del pressupost general de l'Estat destinat a habitatge, ja li dic que això no se soluciona. Vostè pot dir que si el 10 és molt o el 12. Jo li dic que amb un 0,49% segur que no es soluciona. I això és el que els espera els ciutadans d'Andorra per l'any 2020.

I després volia acabar amb la Sra. Bonell que deia això de dretes, però és que m'ho ha posat bastant bé i diu que no han presentat un projecte alternatiu. Home, la llei té sis articles, i nosaltres hem fet 12 esmenes, ho sigui hem presentat dos textos alternatius en relació al que hi havia.

Hem presentat el doble d'esmenes i d'aportacions del que conté el projecte de llei. En tot cas, que suposo que això ha d'anar ràpid, tindrem ocasió de votar-les ràpid en comissió i en tornarem a parlar ben aviat aquí, una per una i podrem analitzar-les amb deteniment.

I després em diu que hi ha molts empresaris que treballen molt i que potser no guanyen tant com d'altres empresaris. Però és que també hi ha molts treballadors que treballen molt i tenen uns salaris amb els quals no poden arribar a final de mes. Per tant jo crec que això no el pot deixar tampoc indiferent suposo.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Pel Govern...

Alguna altra intervenció...

Si no hi ha més intervencions es dona per acabat el debat i procedim a la votació de l'esmena a la totalitat presentada, recordant que sí és sí a l'esmena, i no és no a l'esmena.

Obrim doncs un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària si vol procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Susanna Vela:

A favor 5, en contra 20, abstencions 0.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat queda desestimada l'esmena a la totalitat i havent-se presentat esmenes a l'articulat, el projecte de llei seguirà el seu tràmit en la Comissió Legislativa d'Economia.

No havent-hi més punts a l'ordre del dia, s'aixeca la sessió.

Bona nit.

(Són les 21.17h)

Diari de Sessions del Consell General

Dipòsit legal: And. 275/94
ISSN 1024-9052

Preu de l'exemplar: 1,20 €
Subscripcions: Tel. 877877